

**MINISTERUL CULTURII AL REPUBLICII MOLDOVA
BIBLIOTECA NAȚIONALĂ PENTRU COPII „ION CREANGĂ”**

CARTEA BIBLIOTECA CITITORUL

Buletin metodic
Fascicula 25

CHIȘINĂU 2016

CZU 027.625=135.1=111=161.1

C27

Responsabil de ediție: ***Claudia Balaban***

Coordonator: ***Lilia Teaci***

Redactor: ***Claudia Gurschi***

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Cartea. Biblioteca. Cititorul: buletin metodic / Bibl. Naț. pentru Copii „Ion Creangă”; responsabil de ediție: Claudia Balaban. – Chișinău: Baștina-Radog, 2015 -. – ISBN 978-9975-928-15-1. – ISSN 1857-1182.

Fasc. 24. – 2015. – 112 p. – Texte: lb. rom., engl., rusă. – Bibliogr. în notele de subsol. – 500 ex. – ISBN 978-9975-4232-7-4.

027.625:01

C 27

ISBN 978-9975-928-15-1

ISBN 978-9975-4420-7-4

Firma Editorial-Poligrafică „Baștina-Radog” SRL,
MD-2005, mun. Chișinău, str. Petru Rareș, 49.
Tel./fax 29-40-95,29-40-86
e-mail: producere@radog.md; www.radog.md

Buletinul *Cartea. Biblioteca. Cititorul*, fascicula 25, include articole cu referire la acțiuni și experiențe interesante din domeniul activității bibliotecare cu copiii și adolescenții, realizate în bibliotecile din republică și de peste hotare.

Informații despre activitățile de promovare a cărții și lecturii, desfășurate pe parcursul anului 2015 (Salonul Internațional de Carte pentru Copii și Tineret, ediția a XIX-a, Campania Națională „Copiii Moldovei citesc o carte”, ediția a IV-a, Concursul republican „La izvoarele înțelepciunii”, ediția a XXV-a, Concursul republican „Deapănă firul poveștii”), sunt prezentate la rubrica *Eveniment*.

Specialiștii din biblioteconomie și domenii adiacente vor regăsi în compartimentul *Teorie și practică* mai multe articole care au ca temă specificul literaturii pentru copii, implementarea tehnologiilor informaționale în biblioteci, activități de promovare a lecturii și a bibliotecilor.

Următoarea rubrică reflectă proiecte, programe, activități realizate de biblioteci pentru copii și biblioteci școlare din republică pe parcursul anului 2015 – *Anul promovării valorilor europene*. Unele din temele incluse aici au fost prezentate în cadrul întrunirii profesionale „Biblioteca – spațiu de comunicare și educație interculturală”, care s-a desfășurat pe 24 aprilie 2015.

Rubrica *Carte de vizită* include un amplu articol despre activitatea Bibliotecii de Stat pentru Copii a Rusiei, iar compartimentul *Informații de peste hotare* propune un articol despre *Bienala de ilustrații din Bratislava*, ediția a XXV-a, și participarea reprezentanților Republicii Moldova la acest important eveniment internațional în domeniul ilustrației de carte pentru copii.

Rubrica *Omagii* este dedicată doamnei Claudia Balaban, personalitate marcantă în domeniul biblioteconomic național, director general al Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”, președinte al Secției Naționale IBBY în Republica Moldova.

Buletinul poate fi consultat și în variantă electronică la adresa <http://www.bncreanga.md/publicatii.html>

Responsabilitatea pentru conținutul textelor publicate aparține autorilor. Opinii, sugestii, materiale pentru publicare pot fi expediate pe adresa:

Biblioteca Națională pentru Copii
„Ion Creangă”
Str. Șciusev nr. 65
MD-2012, Chișinău
Republica Moldova
Tel./Fax: 22 95 56
E-mail: bncreanga@dnt.md

Book. Library. Reader bulletin, the 25th issue, includes articles about interesting activities and experiences in the library services for children and adolescents, developed in our country and abroad.

Information about several reading and book promotion activities organised during 2015 (the 19th International Children and Youth Book Fair, „Children of Moldova Read a Book” National Campaign, „At the Beginning of Wisdom” literary contest (the 25th edition) and the Republican Contest „Continue the Tale”) are brought together in the *Event* chapter.

In the *Theory and practice* chapter, specialists in library science and other adjacent fields will find more articles about peculiarities of the literature for children, implementing information technologies in libraries, reading and book promotion activities.

The next chapter presents projects, programs and activities developed by specialists from public and school libraries from Moldova during 2015 – *The Year of Promoting European Values*. Some of the aspects included in this chapter have been presented within the professional meeting „Library as an Intercultural Communication and Educational Environment”, which took place on April 24, 2015.

The *Visit card* chapter includes a large article about the activity of State Children’s Library of the Russian Federation and the *Information from abroad* chapter is dedicated to the 25th edition of *Biennial of illustrations from Bratislava* and participation of Moldova’s representatives at this important event in the field of children’s books illustration.

The *Tributes* chapter is dedicated to Mrs Claudia Balaban, an outstanding personality of the national librarianship domain, general director of „Ion Creangă” National Children’s Library, president of the IBBY National Section in Republic of Moldova.

This bulletin is available in electronic form on the web site <http://www.bncreanga.md/publicatii.html>

The authors are responsible for the content of the articles.

Please, submit opinions, suggestions, and articles to the address:

„Ion Creangă” National Children’s Library
65 Șciusev street
MD-2012, Chișinău
Republic of Moldova
Phone/Fax.: 022 229509, 022 229556
E-mail: bncreanga@dnt.md

EVENIMENT

MIRACOLUL CĂRȚII Salonul Internațional de Carte pentru Copii și Tineret - ediția a XIX-a, 23-26 aprilie 2015 -

Una din cele mai importante realizări în promovarea și popularizarea literaturii pentru copii și tineret este Salonul Internațional de Carte pentru Copii și Tineret, care și-a ocupat locul său distinct în peisajul cultural al Republicii Moldova.

Cele peste 120 de edituri și distribuitori de carte din 9 țări (Republica Moldova, România, Franța, Germania, China, Italia, Polonia, Federația Rusă, Turcia) au pus la dispoziția vizitatorilor peste 15000 de titluri de publicații.

Pentru prima dată, Republica Moldova a fost onorată prin prezența la Salon a directorului executiv al Consiliului Internațional al Cărții pentru Copii și Tineret (IBBY), dna Liz Page, și dl Kestutis Urba, președintele Secției Naționale IBBY din Lituania.

Cu un cuvânt de salut către vizitatorii Salonului și cei care au trudit la crearea cărții pentru copii și tineret s-au adresat: dl Gheorghe Postică, viceministru al Culturii, dna Liliana Nicolăescu-Onofrei, viceministru al Educației, dl Victor Zubcu, viceministru al Tineretului și Sportului, Spiridon Vangheli, scriitor, Laureat al Diplomei de Onoare IBBY, dl Arcadie Suceveanu, președinte al Uniunii Scriitorilor, Laureat al Diplomei de Onoare IBBY, dl Valeriu Matei, director al Institutului Cultural Român „Mihai Eminescu”.

În cadrul Salonului, în afară de expoziția de carte prezentată de participanții la Salon și expoziția de ilustrații de carte în original, Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” a organizat expozițiile „Eu sunt poetu-acestui neam”, consacrată scriitorului Grigore Vieru, și expoziția „Spiridon Vangheli și universul senin al copilăriei”.

Institutul Cultural Român „Mihai Eminescu” la Chișinău a vernisat expoziția „Trei poeți: Grigore Vieru, Mihai Ursache, Petru Cărare”.

Cu suportul Ambasadei Italiei la Chișinău a fost realizată o întâlnire cu scriitorul și jurnalistul italian Anselmo Roveda.

Ediția a XIX-a a Salonului a inclus mai multe activități interactive pentru copii și adolescenți, printre care:

- Proiectul de autor „Provocările iulienne A4” și Atelierul de creație „Și tu poți crea o carte”, prezentate de scriitorul Iulian Filip;

- Runda de autografe ale scriitorilor Iulian Filip și Ianoș Țurcanu și Atelierul de lectură și creativitate „Copii cu aripi de carte” (Editura „Prut Internațional”);
- Master class și Concursul „Lumina inimii mele” cu pictorița Olga Coronovschi (Ambasada Germaniei în Republica Moldova în colaborare cu Sala de lectură germană);
- Atelierul de pictură pe reproduceri arheologice „Pictură pe basorelief” și Atelierul de desen prin tehnica transunerii prin cadrane „Desen egiptean” (Asociația Culturală „Noua Acropolă”);
- Master class „Iepurașul cititor” de la Clubul „MeșteRICH” și ședința Clubului de lectură „English Book Club” (Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”);
- Concursul de lectură „Citești – câștigi”, care s-a desfășurat la standul Secției Naționale IBBY.

În cadrul Forumului copiilor s-au anunțat totalurile Concursului republican „Deapănă firul poveștii”, organizat în memoria Alexandrinei Rusu de către Secția Națională IBBY, Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, revista „a”MIC”, săptămânalul „Florile Dalbe” și Bastina-Radog SRL. La concurs au participat 233 de elevi, dintre care 19 au fost premiați. Concursul a constat în continuarea unui început de poveste despre o întâmplare în bibliotecă, propus copiilor de către scriitoarea Claudia Partole. Laureatii au primit diplome și premii bănești.

În zilele Salonului, au fost organizate lansări a circa 155 de titluri de carte, inclusiv: cartea-surpriză „Comoara” de Spiridon Vangheli, „Folclorul copiilor”, alcătuitor Nicolae Băieșu, „Ghiozdanul zburător” de Nicolae Popa (Editura „Arc”); „În cămașă din cireășă” de Arcadie Suceveanu, „Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie”, „Vizită. Lanțul slăbiciunilor” de Ion Luca Caragiale, colecția „Poezia naturii” (Editura „Litera”); „O bătrână de unsprezece ani” de Dumitru Crudu, „Bună dimineța, dimineță!” de Claudia Partole, „Comoara tâlharului și Pălăriuță-Oranj” și „Plăcințele cu mărar” de Iulian Filip, „Și tu ești singur?” de Aurelian Silvestru, „Cer albastru deasupra Arcadiei” de Marcel Gherman (Editura „Prut Internațional”); „Întrebări colorate” de Arcadie Suceveanu (Editura „Lumina”); „Isprăvile lui Guguță”, „Împărăția lui Ciuboțel”, „Copii în cătușele Siberiei” de Spiridon Vangheli, „Cântecul Soarelui” de Grigore Vieru, „Șoricelul și Margareta”, „Sfânta Evanghelie pe înțelesul copiilor” de Gabriel Poenaru, „Poveștile pădurii” de Dionis Spătaru, „Mare concurs” de Camelia Poenaru, „Cuvioșii Stareți de la Optina” (14 volume) de Pr. Teoctist Caia, „Copilăria Părintelui Patriarh Teoctist” de Olguța Creangă-Caia (Editura „Doxologia”, Iași); „Albinuța”, „Ceasul”, „Mama” de Grigore Vieru, „Al-

fabetul cu povești” de Lică Sainciuc, „Capra cu trei iezi” de Ion Creangă, „Povestea Codrului” de Mihai Eminescu, „Scufița Roșie” de Frații Grimm (Editura „Cartier”); „Ai grijă de sănătatea ta: Prevenirea bolilor: Ghidul elevului” de Victor Zepca, Pavel Cerbușca, Ion Bahnarel, Mihail Pîsla, Alexandru Ilco (Centrul Național de Sănătate Publică); „Oceanul pahalului...” de Ion Diordiev (Tipografia „Balacron”); „Coran. Ediție unică” (Editura „Sözler”, Istanbul); colecția „Умные детки” de Angela Kuracički, Natalia Karabet, Tatiana Lagaeva, „Alfabetul animalelor” de Titus Știrbu (Editura „Biblion”); „Cavalerii cnezatului de vale” de Ion Muscalu (Editura „Danaster”, Iași); „Căpitanul parașutist Mihail Țanțu” de Mircea Tănase (Editura Militară, București); „Jumătate de veac cu Anatol Codru. Povestea dragostei noastre” de Ecaterina Barbu, „Durere tricoloră” de Galina Martea, „Cine-s eu cu-adevărat?” de Marcela Mardare, colecția „Lecturi pentru copii” de Viorica Plămădeală (Editura „Pontos”); „Abecedarul bunelului Cibuc” de Svetlana Lupu, „Vacanța cu pitici” de Angela Târziu, „Cucul de lemn” de Viorica Cazan (Editura „Gens Latina”, Alba Iulia); „O inimă de broscuță”, vol. 8, 9, 10 de Gheorghe Vîrtosu (Editura „Adenium”, Iași); „Curiosul vrea să știe: Minienciclopedie”, „Lumea din jur. Imagini, text, activități” de Ala Bușor (Editura „Epigraf”); „Anotimpurile clipei” de Ion Anton, „Catedrala” de Nina Soroceanu, „Vasilică – Fasolică, Născocilă și cureaua” de Titus Știrbu (Editura „Tipo Moldova”, Iași); „Surâsul zeilor” de Aurelian Silvestru (Editura „Tocono”); setul didactic „Educație ecologică” pentru ciclul primar, ciclul gimnazial și ciclul liceal (editurile „Arc”, „Știința”, „Cartdidact”); „Ion Creangă. Cruzimile unui moralist jovial” de Eugen Simion, „Piatra de eol și alte povestiri” de Daniel Corbu, „Opera Omnia” de George Topârceanu, ediție critică de Daniel Corbu în 2 volume, „Istoria Bisericii Românești și a vieții religioase a românilor” de Nicolae Iorga, „Gânduri de nisip” de Catinca Agache, colecția de 15 audiobook-uri „Mari poeți, mari opere, mari actori” – Patrimoniu poetic național” care include creațiile scriitorilor M. Eminescu, D. Anghel, I. Minulescu, G. Topârceanu, V. Alecsandri, N. Labiș, G. Coșbuc, T. Arghezi, N. Stănescu, O. Goga, G. Bacovia, Gr. Vieru, O. Cazimir în lectura actorilor Dorel Vișan, Maria Ploae, Mircea Diaconu, Draga Olteanu Matei, Traian Stănescu, Florin Zamfirescu, Ilina Tomoroveanu, Virgil Ogășanu, Mircea Albușescu, Sofia Vicoveanca, Florina Cercel (Editura „Princeps Multimedia”, Iași); „Iașii în 78 de ilustrațiuni adnotate”, „Pașii Poetului” de Emil Iordache, Gellu Dorian, „Eminescu în exegeze critice” de Constantin Cubleșan, „Basarabia eminesciană” de Theodor Codreanu, „Despre cum NU am ratat o literatură grozavă” de Angela Baciu, „De pe mal de Prut, pe malurile Senei” de Dana Konya-Petrișor, „100 de zile cu Petru Creția” de Valentin Coșereanu, „Pelerin prin două milenii” de Constantin Simirad,

„Romanul politic și pactul ficțional” de Adrian Dinu Rachieru, „Poeme” de Valentin Talpalaru, „De dragoste și de beton” de Constantin Bostan (Editura „Junimea”, Iași); „Iașii Teodorenilor”, „Sărbătorii din cetate”, „Winter Onderland”, revista „Asachiana” (Editura Bibliotecii Județene „Gh. Asachi”, Iași) ș.a.

În cadrul ședinței Salonului literar-artistic „La Creangă” au fost lansate: Almanahul literar „La Creangă”, nr.29, „Vine Guguță” de Valentin Talpalaru, „Ultimul extraterestru” de Valerian Ciobanu, „Vioara din mansardă” de Doina Strulea, „La Râșcova Criulenilor, la bunica” de Steliana Grama, „Bună dimineața, soare” de Eugen Mamot.

Și la ediția a XIX-a s-a păstrat frumoasa tradiție a cărții-surpriză pe care o primește gratuit fiecare copil-vizitator al Salonului. În 15000 de familii a intrat cartea „Comoara” de Spiridon Vangheli grație susținerii financiare a Ministerului Culturii, Ministerului Educației, Ministerului Tineretului și Sportului, Moldova Agroindbank, Primăriei municipiului Chișinău, Tracom S.A., Editurii „ARC”, SRL „Baștina-Radog”, cărora le mulțumesc personal și, nu în ultimul rând, în numele celor care au intrat în posesia acestei cărți.

Au devenit tradiționale și întrunirile profesionale. La sesiunea de comunicări „Biblioteca – spațiu de comunicare și educație interculturală” au participat specialiști din Republica Moldova, România, Lituania, Elveția cu următoarele comunicări:

- „IBBY – promotor al păcii și bune înțelegeri prin intermediul cărții” – *Liz Page*, director executiv, Consiliul Internațional al Cărții pentru Copii și Tineret (IBBY), Elveția;
- „Traduceri din literatura pentru copii și adolescenți în Lituania: tendințe, cărți populare” – *Kestutis Urba*, conferențiar universitar, președinte al Secției Naționale IBBY, Lituania;
- „Ficțiunea de gen: o definiție” – *Dan Doboș*, director, Biblioteca Județeană „Gh. Asachi” Iași;
- „Textul literar altfel” de dr., conf. univ. *Adrian Ghicov*;
- „Un proiect de succes: „Diferite culturi, aceeași țară: Împreună în Europa” – *Maria Furdui*, director, Biblioteca Publică Raională „Vasile Alecsandri” Telenești;
- „Proiectul „Iași – Chișinău – Cernăuți: Literatura pentru copii între joc și educație” – *Mihaela Morariu*, șef serviciu Programe și Proiecte Culturale, Biblioteca Județeană „Gh. Asachi” Iași;
- „Cunoaștere și inovare prin lectură la Filiala „Ștefan cel Mare” a Bibli-

otecii Municipale „B.P. Hasdeu” – *Lilia Besan*, șef oficiu, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” Chișinău;

- „Programele interactive ale bibliotecii pentru copii – un model de interferențe culturale” – *Ana Botezat*, șef filială, Biblioteca pentru Copii „Ion Creangă” Bălți;
- „Implicarea bibliotecilor în implementarea Proiectului „Promovarea UE în școlile din Republica Moldova” – *Svetlana Casian*, șef bibliotecă, Biblioteca Liceului Teoretic „Gh. Asachi” Chișinău;
- „Acces la educație și cultură în Biblioteca Publică Raională „Dimitrie Cantemir” Ungheni” – *Ala Mutilică*, șef serviciu, Biblioteca Publică Raională „Dimitrie Cantemir” Ungheni;
- „Promovarea valorilor culturale în bibliotecă” – *Inesa Strelina*, șef bibliotecă, Biblioteca Liceului Teoretic „Rambam Chișinău” ;
- „Educația interculturală în contextul promovării valorilor europene” – *Lilia Tcaci*, director adjunct, Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” Chișinău;
- „Concursul Național „Biblioteca anului” sau o modalitate creativă de promovare a structurilor info-documentare școlare” – *Laura Mihaela Andrei*, Casa Corpului didactic „Sp. Haret” Iași, România;

Momentul culminant al oricărei ediții a Salonului este decernarea premiilor, acestea fiind următoarele:

- **Premiul Ion Creangă** (pentru întreaga activitate în domeniul cărții pentru copii), acordat de Institutul Cultural Român „Mihai Eminescu” la Chișinău – *Petru Cărare*;
- **Premiul Igor Vieru** (pentru întreaga activitate în domeniul ilustrației de carte pentru copii), acordat de Institutul Cultural Român „Mihai Eminescu” la Chișinău – *Aurel Guțu*;
- **Premiul pentru poezie „Grigore Vieru”**, acordat de Institutul Cultural Român „Mihai Eminescu” la Chișinău – *Efim Tarlapan*;
- **Premiul Cartea anului**, acordat de Ministerul Culturii al Republicii Moldova – *Dumitru Crudu*, pentru cartea „O bătrână de unsprezece ani” (Editura „Prut Internațional”, Chișinău);
- **Premiul Simpatia copiilor** (s-a acordat în baza deciziei Juriului copiilor) – *Nicolae Popa*, pentru cartea „Ghiozdanul zburător” (Editura „Arc”, Chișinău);
- **Premiul Cartea cognitivă** – *Ala Bujor*, pentru cartea „Curiosul vrea să știe: Minienciclopedie” (Editura „Epigraf”, Chișinău);

- **Premiul Cartea de istorie** – *Ion Muscalu*, pentru cartea „Cavalerii Cnezatului de vale” (Editura „Danaster”, Iași);
- **Premiul Cea mai reușită colecție de carte pentru copii** – Editura „*Princeps Multimedia*” (Iași), pentru colecția de audiobook-uri „Mari poeți, mari opere, mari actori”; *Lică Sainciuc*, pentru coordonarea colecției „Cartier codobel” (Editura „Cartier”, Chișinău); *Eugen Lungu*, pentru volumul „De ce spunem așa” (Editura „Arc”, Chișinău); *Maria Șleahțișchi*, pentru volumul „Romanul generației `80” (Editura „Cartier”, Chișinău);
- **Premiul Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”** – *Claudia Partole*, pentru cartea „Bună dimineța, dimineță!” (Editura „Prut Internațional”, Chișinău), Editura „*Doxologia*” (Iași), pentru colecția „Prichindel”; *Eugen Simion*, pentru volumul „Ion Creangă. Cruzimile unui moralist jovial” (Editura „Princeps Multimedia”, Iași);
- **Premiul Asociației Naționale a Uniunilor de Creație din Republica Moldova** – *Aurelian Silvestru*, pentru cartea „Și tu ești singur?” (Editura „Prut Internațional”, Chișinău);
- **Premiul Uniunii Editorilor din Moldova** – *Marcel Gherman*, pentru cartea „Cer albastru deasupra Arcadiei” (Editura „Prut Internațional”, Chișinău);
- **Premiul Uniunii Scriitorilor din Moldova** – *Daniel Corbu*, pentru volumul „Rostirea postmodernă” (Editura „Princeps Multimedia”, Iași);
- **Premiul Uniunii Artiștilor Plastici din Moldova** – *Carolina Rabei*, pentru ilustrațiile la cartea „*Cățelușul șchiop*” de Elena Farago (Editura „Litera”, Chișinău); *Simion Zamșa*, pentru ilustrațiile la cartea „Amin-tiri din copilărie” de Ion Creangă (Editura „Litera”, Chișinău);
- **Premiul Secției Naționale IBBY** – *Silvia Kerim*, pentru cartea „Poveștile Bunicii Albe” (Editura „Carminis”, Pitești); Editura „*ТруМаг*” (Moscova), pentru cartea „Художники „Мурзилки””; *Titus Știrbu*, pentru cartea „Vasilică–Fasolică, Născocilă și cureaua” (Editura „Tipo Moldova”, Iași) *Valentin Talpalaru*, pentru cartea „Vine Guguță” (Editura „Doxologia”, Iași);
- **Premiul Bibliotecii Municipale „B. P. Hasdeu”** „Cea mai bună carte pentru copiii cu deficiențe de vedere” – *Anselmo Roveda*, pentru cartea „Il trattore della nonna”;
- **Premiul Asociației Bibliotecarilor din Republica Moldova „Cea mai originală publicație în domeniul bibliologiei”** – *Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”* Chișinău, pentru biobibliografia „Alexandru Horațiu Frișcu”; *Maria Danilov*, pentru coordonarea volumului „Acte basarabene tipărite în limba română. 1811-1861”;

- **Premiul revistei „Florile Dalbe”** pentru cea mai bună carte a unui autor elev – *Doina Strulea*, pentru cartea „Vioara din mansardă” (Editura „Pontos”, Chișinău);
- **Premiul „Danaster” pentru proză pentru copii** al Fundației Culturale „Eco Art” Iași – *Lidia Hlib*, pentru cartea „Poveștile căsuței cu surprize” (Editura „Silvius Libris”, Chișinău).

Ediția a XIX-a a Salonului Internațional de Carte pentru Copii și Tineret, ca și cele precedente, ne-a oferit întâlniri de neuitat, apropiind și mai mult editorii, scriitorii, ilustratorii, bibliotecarii și cititorii.

Cred că Salonul și-a atins scopul, luminând calea spre cunoștințe a miilor de tineri vizitatori ai acestui eveniment de mare încărcătură spirituală.

Claudia BALABAN,
președinte al Secției Naționale IBBY în Republica Moldova,
director general al Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”

CARTEA BUNĂ NE ADUNĂ

Campania Națională „Copiii Moldovei citesc o carte – 2015”

*„A selecta cărți pentru propria lectură și
pentru lectura altora este nu numai o știință, ci și o artă.”*
(Nikolai Rubakin)

Pe an ce trece Campania Națională „Copiii Moldovei citesc o carte” ia amploare. Mii de copii din republică sunt atrași la lectură, fapt îmbucurător atât pentru organizatorii campaniei, cât și pentru întreaga societate. Această formă de promovare a lecturii, din punctul nostru de vedere, este una destul de potrivită pentru a-i implica pe copii și adolescenți într-un proces care le aduce doar beneficii.

Ferm convinși că lectura în viața copiilor și adolescenților este primordială și că ea îi formează așa cum nimic altceva nu reușește, organizatorii campaniei încearcă, prin toate mijloacele posibile, să aducă cartea în vizorul lor. Evident, cartea de valoare, care are forța magică de a face din ei oameni în adevăratul sens al cuvântului.

Din această categorie de cărți face parte și cartea lui Aurelian Silvestru „Și tu ești singur?”, propusă pentru lectură adolescenților la ediția din 2015 a Campaniei Naționale „Copiii Moldovei citesc o carte”. Publicul cititor a salutată, din start, alegerea făcută, pentru că Aurelian Silvestru este scriitorul care creează cu gândul la cititor, scriind, în același timp, pentru fiecare în parte și pentru toți împreună.

Romanul „Și tu ești singur?” a fost citit cu mult interes nu doar de către adolescenți, dar și de adulți. El a avut un impact deosebit asupra lor, fapt confirmat chiar de ei înșiși atât în cadrul nenumăratelor întâlniri cu scriitorul, discuțiilor, dezbaterilor pe marginea romanului, cât și în dezvoltările din eseurile realizate în baza lui: „Romanul domnului Silvestru m-a învățat să lupt și să prețuiesc fiecare clipă petrecută alături de oamenii dragi. Aceste clipe sunt de neprețuit.” (Olga Buruiană, Leova); „După ce am citit confesiunile protagonistei-naratoare, am început să prețuiesc mai mult familia și prietenii, să nu-i înrăstrez și să răspund cu dragoste la afecțiunea lor.” (Anastasia Gavriliță, Călărași); „Din roman am învățat că oamenii au nevoie unii de alții și că, prin iubire, poți învinge orice obstacol.” (Mihai Bivol, Cimișlia); „Romanul m-a făcut să reflectez îndelung asupra împlinirii rostului meu pe pământ.” (Nicoleta Cicati, Cimișlia); „Din paginile acestei cărți, am învățat cum să scap de singurătate. Învins de ea, omul își poate pierde până și sufletul.” (Adriana Bătrâncea, Anenii Noi); „Citind romanul, am învățat că niciodată nu trebuie să te transformi într-un „gunoi” ce abia așteaptă să fie luat cu fărâșul și aruncat în tomberon.” (Augustina Popovici, Sângerei); „Acest roman m-a convins că viața este așa cum o facem noi. Pentru unii, e frumoasă, pentru alții, urâtă și nefericită. Niciodată, însă, nu trebuie să lăsăm mâinile în jos. Ar trebui să fim puternici cum e Ana.” (Evelina Popa, Anenii Noi); „Am avut senzația că citesc un ghid despre cum trebuie să trăiesc și să iubesc. Cartea mi-a oferit o bogăție deosebit de prețioasă.” (Maria Moiseencu, Telenești).

Indiscutabil, romanul „Și tu ești singur?” este unul inedit, plin de esență, din care adolescenții, și nu numai ei, au ce învăța. El le-ar putea servi multora drept „lecție de viață”.

O parte din opiniile cititorilor despre romanul „Și tu ești singur?” au fost publicate în culegerea „Magia lecturii”, apărută la Editura „TOCONO”.

Campania s-a încheiat cu o Conferință de totalizare, care a avut loc pe data de 11 decembrie 2015 la Filiala nr.2 a Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”. La eveniment au participat consilierul Președintelui Republicii Moldova Mihail Șleahțișchi, scriitori, elevi, profesori, bibliotecari din raioanele și municipiile republicii – cei mai activi participanți la activitățile organizate în cadrul campaniei la nivel local, raional și municipal. Programul conferinței a inclus opinii despre romanul „Și tu ești singur?” și momente artistice prezentate de Teatrul-model „Incognito”, Ialoveni (conducător Galina Castraveț), Ana Frunză (Liceul Teoretic „Ion Creangă”, Anenii Noi), Marinela Lungu (Liceul Teoretic „Ion Creangă”, Fălești), Dumitrița Ungureanu (Liceul Teoretic „Mihail Sadoveanu”, Hîncești), Agnesia Spinei, Ionela Popa (Liceul Teoretic „Miron Costin”, Florești), Arina Crețu (Liceul Teoretic „Ion Creangă”, Cahul), Ecaterina

Istrati (Liceul Teoretic „Mitropolit Nestor Vornicescu”, Strășeni), Tatiana Cojocar (Liceul Teoretic „Alexei Mateevici”, Dondușeni), Angela Lungu (profesoară de limba și literatura română la Liceul de Creativitate și Inventică „Prometeu”), Ansamblul vocal de la Liceul de Creativitate și Inventică „Prometeu” (conducător artistic Veaceslav Adam).

Posibilitățile lecturii sunt nelimitate. De aceea îi îndemn pe toți copiii să citească cât mai mult, astfel vom avea o lume mai bună, un viitor luminos și niște oameni adevărați pe care să ne putem baza.

Maria HAREA,
șef secție „Asistență de specialitate, cooperare și coordonare”,
Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”

O VACANȚĂ DE VIS

Concursul republican „La izvoarele înțelepciunii”, ediția a XXV-a

Cea de-a XXV-a ediție a concursului a fost consacrată scriitorului american Mark Twain, supranumit „regele umorului”, de la nașterea căruia s-au împlinit 180 de ani. Concursul a fost organizat de Ministerul Culturii al RM, Ministerul Educației al RM, Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, Biblioteca Județeană „Gh. Asachi” Iași, Uniunea Scriitorilor din Moldova, Direcția Generală Educație, Tineret și Sport a municipiului Chișinău, Fondul Copiilor din Moldova, Direcția Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național Iași, Primăria Târgu Neamț, Fundația „Sfânta Teodora de la Sihla”, Târgu Neamț, Secția Națională IBBY din Republica Moldova.

La etapa republicană, care s-a desfășurat pe 16 mai 2015 la Filiala de Carte Românească a BNC „Ion Creangă”, au participat 70 de elevi din clasele a VI-a – a VIII-a, învingători în etapa raională (municipală). Concurenții au susținut două probe cu referire la viața și activitatea scriitorului. Expoziția de carte cu genericul „Mark Twain – părintele literaturii americane” a întregit atmosfera concursului. Maria Harea, șef secție la BNC „Ion Creangă”, susține că alegerea lui Mark Twain a fost pe deplin justificată, deoarece vizează un contingent de cititori de vârstă adolescentină, cărora le este aproape de suflet creația scriitorului. Acest fapt l-au exprimat înșiși participanții. Cătălina Sîrghi din s. Morozeni, Orhei a remarcat: „*E un concurs interesant, nu regret că am participat. În unele personaje m-am regăsit pe mine. Având o viață grea, Mark Twain a scris o operă care a rămas actuală pentru multe generații de copii. Aici am găsit o atmosferă prietenoasă, care ne-a descătușat de emoții*”.

Juriul, prezidat de Adrian Ghicov, dr. în filologie, conferențiar universitar, a desemnat 11 premianți ai locului I, 10 premianți ai locului II și 10 premianți ai locului III. În probele susținute s-a pus accent pe coerență,

corectitudine, laconism. Învingătorii au primit diplome, cărți și premii bănești. Claudia Balaban le-a amintit elevilor că vacanța cea mare este perioada lecturilor, spunându-le că drumul spre carte aduce fericire.

Echipajul de frunte, care a reprezentat Republica Moldova în etapa finală, a fost format din: Sorin Cenușă, cl. a VII-a, LT „B.P. Hașdeu”, Bălți; Valeria Ciolac, cl. a VII-a, LT „G. Coșbuc”, Bălți; Ionuț Ganu, cl. a VIII-a, LT Cotiujeni, Briceni; Camelia Irodoi, cl. a VI-a, LT Cotova, Drochia; Florin Bucătaru, cl. a VI-a, Gimnaziul „D. Roman”, s. Drochia, Drochia; Daniela Munteanu, cl. a VIII-a, LT „I. Creangă”, or. Florești; Ariadna Ciobanu, cl. a VIII-a, Gimnaziul s. Ratuș, Telenești; Milena Galbura, cl. a VII-a, Gimnaziul s. Cetireni, Ungheni; Anastasia Șoltoianu, cl. a VIII-a, LT „D. Cantemir”, or. Cornești, Ungheni; Iuliana Vrăjitoru, cl. a VII-a, Gimnaziul „M. Eminescu”, Telenești; Anastasia Crețu, cl. a VI-a, LT „Prometeu”, Chișinău. Aceștia s-au întâlnit cu semenii lor din județul Iași, România, la superfinala concursului, care a avut loc pe 5 iulie 2015, la Biblioteca Județeană „Gh. Asachi” Iași.

Într-o atmosferă prietenoasă a cărților, elevii s-au străduit să impresioneze juriul cu răspunsuri excelente, cu mesaje și comentarii personale privind viața și creația scriitorului, raportate la actualitatea noastră. Juriul a fost format din personalități cunoscute în arealul ieșean și cel chișinăuian: dr. Constantin Dram, profesor universitar, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași; Adrian Ghicov, doctor în filologie, profesor universitar; Dan Doboș, scriitor, director al Bibliotecii Județene „Gh. Asachi” Iași; Claudia Balaban, director general al Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”; Claudia Partole, scriitoare; Victoria Tomuz, redactor-șef la Redacția emisiuni pentru copii, Radio-Moldova; Eugenia Bejan, director adjunct al BNC „Ion Creangă”; Mihaela Morariu, șef serviciu la BJ „Gh. Asachi”; Carina Munteanu, Roxana Cozmiuc, șef birou la BJ „Gh. Asachi”; Bogdan Mihai Mandache, redactor, BJ „Gh. Asachi”; Florentin Busuioc, bibliograf, BJ „Gh. Asachi”; Mariana Ursu, bibliotecar principal, BNC „Ion Creangă” și subsemnata. Eugenia Bejan a menționat că acest concurs este doar o provocare pentru a descoperi opera lui Mark Twain, scopul fiind să-i ducă pe participanți mai departe decât prevăd granițele programului școlar și, în același timp, e o redeschidere spre alți autori.

Pornirile firești ale concurenților de a-și impune individualitatea, sensibilitatea, curajul la acest duel al cunoștințelor sunt salutabile. Elevii au dat dovadă de o prestație foarte bună, juriul menționând formularea explicită a gândului, exprimarea coerentă, corectă, expresivitatea lecturii textului propus.

Conform deciziei juriului, pe **locul I** s-au plasat: Valeria Ciolac, cl. a VII-a, LT „G. Coșbuc”, Bălți și Raisa Manolescu, Școala gimnazială „Ștefan Bârsănescu”, Iași. **Locul II** a revenit lui Florin Bucătaru, cl. a VI-a,

Gimnaziul „D. Roman”, s. Drochia, r-nul Drochia și Andreei Bogdan, Școala gimnazială „Ștefan Bârsănescu”, Iași. De **locul III** s-au învrednicit elevii: Daniela Munteanu, cl. a VIII-a, LT „I. Creangă”, Florești și Ana Istrate, Școala gimnazială „Ștefan Bârsănescu”, Iași. Toți participanții la Concurs au primit diplome, cărți și alte cadouri. Adrian Ghicov a specificat următoarele cu referire la rezultatele concursului: *„Concursul și-a dobândit prin ani statutul valoros de instanță intelectuală, care formează și dezvoltă competența literar-lectorală a elevilor. În spațiul operei lui Mark Twain, copiii-participanți au devenit, mai degrabă, adepți ai textului decât critici ai acestuia. Comportament lectoral explicabil, dacă punem pe talerul interpretativ al răspunsurilor axiologia și preferințele de lectură la vârsta candorii și a copilăriei. Atitudinea protextuală în raport cu distincțiile romane ale scriitorului american plasate în epicentrul analizei și interpretărilor a fost, fidel, cuantificată de către juriul specializat cu sarcini de provocare și de explicare a lecturii; a faptelor de viață din orizontul ficțional al autorului: personaje îndrăgite; teme și probleme etern valabile pentru vârsta căutărilor; aventura cunoașterii lumii, dialogul și dezacordul cu ea, naivitatea și frumusețea întâielor îndrăgostiri și aroma primelor dezamăgiri etc. Ținuta de exploratori ai textului a fost armonizată perfect cu cea de interpreți ai operei. Proba textului, de lectură expresivă, conturând profilul unui elev-cititor reflexiv și adânc sensibilizat”*.

Scriitorul Constantin Dram a menționat că nici toți oamenii maturi nu acordă atâta atenție procesului și modului de lecturare, precum au făcut-o acești învingători, care au susținut proba de maturitate, depășind aria întrebărilor din concurs.

În aceeași zi elevii s-au bucurat de plimbări prin Grădina Publică Copou, excursii la muzee și locuri memorabile din Iași. Au vizitat Bojdeuca lui Ion Creangă din Țicău, Sala Pașilor Pierduți de la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Muzeul „Mihail Sadoveanu”, au urcat la mănăstirea Cetățuia, admirând panorama Iașului. Ghidul acestui tur de cunoaștere a orașului Iași cu toate frumusețile lui a fost scriitorul Nicolae Busuioc, vechiul și bunul prieten al BNC „Ion Creangă”.

În ziua următoare delegația din Republica Moldova a plecat spre mănăstirea Putna. Aici erau așteptați deja de corul „Angeli” de la Biserica „Sf. Haralambie” din Târgu Neamț, creat din inițiativa și cu sprijinul preotului, profesorului Teoctist Caia și Doamnei preotese Olguța Caia, strănepoata lui Ion Creangă. La mormântul lui Ștefan cel Mare, elevii de pe ambele maluri ale Prutului au trăit cele mai emoționante momente. Copiii din corul „Angeli” și cei din Republica Moldova au interpretat cântece religioase și patriotice, s-au închinat și au rostit în gând rugăciuni.

De la Putna am urmat calea spre Târgu Neamț, vizitând în cale bijuteriile arhitecturale – mănăstirile Voroneț, Sucevița, Moldovița. La Târgu

Neamț am avut parte de noi surprize, oferite de un alt proiect – „Casa de hârtie”, lansarea căruia a avut loc la Salonul cultural de la Biserica „Sf. Haralambie”. Proiectul este propus și realizat de Fundația „Sfânta Teodora de la Sihla”, reprezentată de familia Caia, Primăria orașului Târgu Neamț – primar Daniel Harpa, în colaborare cu BNC „Ion Creangă”, reprezentată de Claudia Balaban. *„Mă bucur să aduc Basarabia acasă. În primul rând, vreau ca și copiii din Basarabia să vadă comorile străbune ale lor și ale noastre. De 25 de ani peste o mie de copii au venit în Tabără la Târgu Neamț. Anul acesta am lansat proiectul „Casa de hârtie”, având secțiunile: poezie, pictură, pelerinaj, muzică și poezie”,* – ne-a mărturisit cu bucurie Olguța Caia. Doamna Claudia Balaban a remarcat că proiectele mai vechi și cele recente nu sunt doar o lecție de istorie, literatură, de cunoaștere a tradițiilor și portului popular, ci și una de prietenie, confirmate de legăturile puternice, care se creează între copii.

Un mare poet italian, Giacomo Leopardi, spunea: *„Copiii descoperă totul în nimic; adulții nu găsesc nimic în toate”*. Când elevii au început să transpună chipurile sfinților pe sticlă, timpul pentru ei curgea parcă într-o altă dimensiune. Această primă experiență din viața lor, după ce au vizitat o salbă de mănăstiri din preajma Târgului Neamț, i-a motivat enorm, încât nu se puteau rupe de la culorile așternute cu pasiune, evlavie, inspirație, străduință. Scriitoarea Claudia Partole a vorbit despre faptul că aceste icoane pe sticlă denotă o legătură între divinitate și omenire. Chiar marii pictori ar observa mirificul, pe care doar copilul îl poate reproduce. În Salonul cultural au răsunat cântece interpretate de corul „Angeli”, solistele Ana Dragu din Târgu Neamț și Emilia Petronela Frumușanu din Suceava, laureate ale concursurilor naționale de muzică populară.

La Târgu Neamț copiii din Republica Moldova au avut parte de noi excursii care i-au impresionat și i-au îmbogățit spiritual. Au vizitat Casa memorială „Mihail Sadoveanu” și Schitul Vovidenia, mănăstirea și peștera Sfintei Teodora de la Sihla, mănăstirile Secu, Sihăstria, Agapia, Văratice, Cetatea Neamț. Au fost la mormântul poetei Veronica Micle și la Casa memorială „Veronica Micle”. Cu deosebită satisfacție au admirat Ozana, au vizitat Casa-muzeu „Ion Creangă” din Humulești, locuri unde marele povestitor și-a petrecut copilăria. *„Ion Creangă este părintele spiritual al Bibliotecii pe care sunt onorată să o conduc mai bine de 35 de ani. Colectăm cu sfințenie tot ce e legat de numele lui Ion Creangă. Avem și o colecție de carte „Crengiana”, la care ținem foarte mult. Ion Creangă ne călăuzește mereu, ne însoțește spiritul de la mic copil până la bătrânețe. Această călătorie îi va îmbogăți enorm pe copiii noștri, care, fiind pentru prima dată în România, au cunoscut atâtea locuri și lucruri frumoase”,* – ne-a relatat Claudia Balaban.

Fiecare dintre participanți a dorit să-și expună gândurile și sentimentele

referitor la călătoria de vis, pe care au avut-o în această vacanță. Iată doar unele din ele: Valeria Ciolacu: „*Vreau să le mulțumesc organizatorilor pentru că ne-au oferit o experiență fără precedent, am legat noi prietenii cu elevii din România, ne-am îmbogățit spiritual.*”; Florin Bucătaru: „*A fost un concurs la care ne-am demonstrat cunoștințele, modul de a gândi și a ne exprima. Am rămas mulțumit de tot ce ni s-a oferit: excursii, atenție, bogăție spirituală.*”; Ariadna Ciobanu: „*Alături de alți concurenți, care mi-au devenit prieteni, am trăit clipe divine, vizitând locuri pitorești și mirifice.*”; Milena Galbura: „*Cel mai mult m-a impresionat prin măreția și fastul său Cetatea Neamț, înconjurată de păduri, păzită de munți și apele Ozanei*”; Iuliana Vrăjitoru: „*Am avut marele noroc de a participa la superfinala Concursului „La izvoarele înțelepciunii”. Acest concurs are o importanță enormă, pentru că am cunoscut Țara-mamă și am simțit o pace sufletească, armonie, sentimentul de apartenență de neam.*”; Anastasia Șoltoianu: „*Participarea la acest concurs a fost pentru mine evenimentul cel mai marcant până acum. Programul propus aici a întrecut așteptările mele. În cinci zile am vizitat atâtea locuri turistice, încât, dacă aș încerca să povestesc despre fiecare, nu m-aș putea opri. Muzeu, case memoriale, pereții cărora mai păstrează și încearcă să-mi șoptească taine despre destine și istorii... Am fost primiți ca acasă. Am mâncat bucate gustoase și am avut condiții confortabile.*”; Ionuț Ganu: „*Fiecare etapă a concursului a fost un examen pentru noi. Participarea la superfinală a fost un vis, care s-a împlinit. Voi rămâne în continuare fidel lecturii care m-a dus departe, pe locuri nemaipomenite.*”; Daniela Munteanu: „*Am vizitat cele mai frumoase monumente istorice și culturale ale României. Mulțumesc pentru impresiile minunate, pe care nu le voi uita întreaga viață.*”; Anastasia Crețu: „*Sunt mândră că am ajuns până aici, datorită organizatorilor, dar și muncii pe care am depus-o. Mi-am dovedit mie, dar și altora, că datorită lecturilor poți ajunge departe.*”; Camelia Irodoi: „*Sunt mulțumită de etapele acestui concurs. Mi-a plăcut cel mai mult proba a doua oral, în care demonstrezi creativitatea, originalitatea, exprimi opinia proprie. Am vizitat importante locuri istorice și mănăstiri. Cel mai mult m-a impresionat mănăstirea Putna și mormântul lui Ștefan cel Mare și Sfânt. Concursul mi-a colorat vara cu cele mai minunate nuanțe.*”

Concursul republican „La izvoarele înțelepciunii”, ediția a XXV-a, a fost, în opinia organizatorilor și participanților, unul reușit – un reper important în registrul educațional și cultural cu noi deschideri și descoperiri.

Tamara PERETEATCU,

bibliotecar principal,

secția „Asistență de specialitate, cooperare și coordonare”,

Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”

POVEȘTI CREATE DE COPII

*„A citi pentru întâia oară o carte
este ca și cum ți-ai face un nou prieten,
a reciti o carte este precum te-ai întâlni cu un vechi prieten.”
(Proverb chinezesc)*

Viața omului contemporan se caracterizează prin multitudinea de informații pe care le primește permanent pe diferite căi. Nu este suficient să te concentrezi asupra faptelor sau ideilor. Trebuie să mai și absorbi ceea ce auzi, să stabilești legături cu propria experiență și să transpui datele în informații utile la care să se poată recurge ulterior.

Borges, marele bibliotecar orb, remarca pertinent că o carte este un lucru între lucruri, un volum pierdut între volumele care populează indiferentul univers, până ce își găsește cititorul, omul hărăzit simbolurilor lui.

Lectura are un rol important de modelare nu numai a personalității, ci și a gândirii, și a exprimării, determinând copilul să participe la viața eroilor astfel încât, cu ajutorul imaginilor, sentimentelor, modelelor descoperite, să își exprime stările de conștiință și să își însușească anumite trăsături pe care le analizează în paralel cu cele ale personajului ales drept model.

Cărțile creează lumi în care copiii își pot imagina că sunt superiori sau că trăiesc o viață plină de aventură. Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” permanent promovează cărțile și lectura în rândurile copiilor prin diferite metode. Concursul republican de creație literară „Deapănă firul poveștii...”, organizat în colaborare cu „Baștina-Radog” SRL și Revista „a” MIC”, în perioada decembrie 2014 – ianuarie 2015, în memoria Alexandrinei Rusu, fost redactor-șef al revistei „a” MIC”, a avut ca scop încurajarea creativității literare a copiilor.

La concurs au participat 233 de elevi din clasele a IV-a – a VII-a din următoarele raioane: Edineț, Telenești, Florești, Fălești, Ungheni, Strășeni, Anenii Noi, Nisporeni, Cahul, Ialoveni, Sîngerei, Cimișlia, Orhei, Hîncești, Drochia, Dondușeni, Ștefan-Vodă, Glodeni, Călărași, Dubăsari, Leova. Participanților li s-a propus un început de poveste pe care ei trebuiau să-l dezvolte, continuându-l într-un stil aparte și într-o manieră cât mai originală. Conform regulamentului, participanții aveau să respecte anumiți parametri: să dea un titlu sugestiv poveștii, conținutul să fie unul captivant, concis și coerent, cuprinzând cele trei segmente clare ale unui text: introducere, cuprins și încheiere. Personajele puteau fi reale sau fantastice, textul fiind creație proprie a autorului. Lucrările care nu au corespuns criteriilor expuse mai sus nu au fost admise în concurs.

Pentru evaluarea lucrărilor a fost desemnat un juriu format din repre-

zentanți ai instituțiilor organizatoare. Juriul a stabilit baremul de evaluare și apreciere a lucrărilor conform următoarelor criterii: respectarea condițiilor de prezentare stabilite prin regulamentul concursului, autenticitatea lucrării (să nu fie plagiată), originalitatea lucrării, coerența ideilor, gândurilor, corectitudinea lingvistică, aspectul general al lucrării.

Juriul, în următoarea componență: Claudia Balaban, director general al Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă” – președinte al juriului, Claudia Partole, scriitoare, Valentina Romanciuc, colaborator al redacției revistei „a”MIC”, Maria Harea, șef secție, Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, Tamara Pereteatcu, bibliotecar principal, Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, Mariana Ursu, bibliotecar principal, Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, secretar al juriului, luând în considerație conținutul interesant, semnificativ și bogat al lucrărilor, a decis să acorde următoarele premii și mențiuni: **Premiul I (450 lei)** – *Delia Munteanu*, cl. a IV-a, Liceul de Creativitate și Inventică „Prometeu-Junior”, Chișinău, *Cristina Cerbușca*, cl. a VII-a, Liceul Teoretic „Ion Pelivan”, s. Rezeni, Ialoveni; **Premiul II (400 lei)** – Ștefan Zmeu, cl. a IV-a, Școala Primară Hîrbovăț, Anenii Noi, *Gheorghe Bordei*, cl. a IV-a, Liceul Teoretic Țibirica, Călărași; **Premiul III (300 lei)** – *Maria Mocanu*, cl. a VII-a, Gimnaziul „Tudor Strișcă”, s. Satul Nou, Cimișlia, *Ludmila Țurcanu*, cl. a VII-a, Gimnaziul Meleşeni, Călărași; **Mențiuni (200 lei)** – *Elizaveta Vîrlan*, 11 ani, Liceul Teoretic „Andrei Vartic”, Ialoveni, *Tatiana Bujoreanu*, cl. a VI-a, Gimnaziul „Mihai Viteazul”, Strășeni, *Vlada Caraman*, cl. a VI-a, Liceul Teoretic „Ion Creangă”, comuna Grătiești, Chișinău, *Diana Iachimova*, cl. a IV-a, Liceul Teoretic „Ion Creangă”, comuna Ciorescu, Chișinău, *Alina Jumir*, cl. a V-a, Gimnaziul „Mihai Eminescu”, s. Ulmu, Ialoveni, *Nikita Timotin*, cl. a IV-a, Liceul de Creativitate și Inventică „Prometeu-Junior”, Chișinău, *Evelina Mogîldea*, cl. a IV-a, Școala Primară 101, comuna Băcioi, Chișinău, *Leonard Oprea*, cl. a VI-a, Gimnaziul „Mihai Viteazul”, Strășeni, *Natalia Postică*, cl. a VI-a, Liceul Teoretic „Ștefan cel Mare”, s. Molovata, Dubăsari, *Nicolina Ștefaniuc*, 12 ani, Liceul Teoretic Sculeni, Ungheni, *Vasile Ursu*, cl. a IV-a, Liceul Teoretic „Mitropolit Nestor Vornicescu”, s. Lozova, Strășeni, *Mihaela Roibu*, Liceul Teoretic „Gaudeamus”, Chișinău, *Vitalie Celac*, Liceul Teoretic „Alexandru cel Bun”, Sîngera.

Premierea învingătorilor a avut loc pe data de 25 aprilie 2015 la Salonul Internațional de Carte pentru Copii și Tineret, în cadrul „Forumului Copiilor”.

„Cartea este un ospăț al gândurilor la care oricine este poftit”. Dacă vom ști să trezim interesul copiilor noștri pentru citit, dacă vom îndruma, valorifica și stimula în acest scop, vom crește generații care vor simți o

„sete” permanentă pentru citit, pentru cunoaștere, pentru lărgirea orizontului lor cultural, ceea ce se va răsfrânge pozitiv asupra vieții și activității lor, căci așa, cum spunea Miron Costin: „Nu e alta mai frumoasă și mai de folos în toată viața omului zăbavă decât cetitul cărților”.

Mariana URSU,
bibliotecar principal,
secția „Asistență de specialitate, cooperare și coordonare”,
Biblioteca Națională pentru Copii, „Ion Creangă”

BIBLIOTECILE ȘI OBIECTIVELE DEZVOLTĂRII DURABILE POST 2015 ÎN VIZIUNEA IFLA

Cape Town, cel mai vechi oraș din Africa de Sud numit și Orașul Mamă, remarcat prin Muntele Table și Insula Robben, unde a fost întemnițat Nelson Mandela, a găzduit Congresul Mondial al Bibliotecilor și Informației: a 81-a Conferință și Asamblée Generală IFLA, în perioada 15-21 august 2015. Am avut șansa, grație sprijinului oferit de IREX Moldova, Programul Novateca și ABRM, să fiu printre cei 3190 delegați din peste 112 țări. M-am bucurat să reprezint Moldova împreună cu Gina Grotelueschen, director adjunct al Programului Novateca, care a avut și o comunicare despre eforturile bibliotecilor publice din țara noastră orientate spre satisfacerea necesităților populației multiculturale.

Tema Congresului „Biblioteci dinamice: acces, dezvoltare și transformare” a fost în concordanță perfectă cu tema președintelui IFLA în perioada 2013-2015 Sinikka Sipilä – „Biblioteci puternice, societăți puternice”. Comitetul Național al Congresului a argumentat alegerea acestei teme prin rolul tot mai important pe care îl au bibliotecile în susținerea agendei de dezvoltare durabilă și în asigurarea accesului egal pentru toți membrii comunității la cunoștințe și informație. Cunoștințele și tehnologiile ajută la eradicarea analfabetismului, sărăciei și inegalității. Informația înseamnă putere, ea sprijină consolidarea democrației, promovarea dreptății și coeziunii sociale.

Tema a fost desfășurată prin abordarea, în circa 225 de sesiuni, a numeroase subiecte, dintre care aș menționa: importanța promovării Declarației IFLA de la Lyon; profilul bibliotecilor publice moderne; arhitectura, designul ca importante componente pentru succesul bibliotecii; importanța parteneriatelor în dezvoltarea serviciilor, programelor de bibliotecă; utilizarea datelor statistice în măsurarea impactului bibliotecilor asupra comunității; prezervarea și conservarea conținuturilor digitale (e-book-urilor, site-urilor web); rolul bibliotecilor în alfabetizarea populației, inclusiv în alfabetizarea digitală; respectarea copyright-ului în era digitală; orientarea bibliotecarilor spre instruirea on-line; biblioteca inclusivă, care oferă servicii persoanelor cu dizabilități și celor aflate în dificultate; bibliotecile în susținerea multiculturalismului; actualizarea Ghidului serviciilor de bibliotecă pentru copii și altele.

Biblioteci, asociații profesionale din 44 de țări au participat la o expoziție foarte utilă, care a inclus 132 de postere, prezentând proiecte foarte

interesante dedicate utilizării tehnologiilor, mai nou a telefoanelor mobile, a tabletelor, în asigurarea accesului la informație, mai ales în mediul academic; alfabetizării digitale; amenajării bibliotecilor în vederea creării spațiilor de studiu și comunicare, interacțiune; accesibilității și incluziunii în biblioteci; promovării lecturii; creării repozitoriilor digitale; parteneriatelor între biblioteci și diverse organizații; culturii informației; bibliotecii ca platformă de studiu și formare continuă.

O idee ce ține de activitatea de advocacy în beneficiul bibliotecilor, demonstrată la Congres, este Library Channel, un mijloc foarte eficient de a prezenta istoriile de succes din domeniul bibliotecilor prin film. În cadrul conferinței am avut ocazia să vizionez câteva filme documentare despre biblioteci și bibliotecari din Africa. De exemplu, filmul „Street Librarian” relatează despre un bibliotecar din Tanzania care călătorește prin regiunea sa oferind cursuri de studiere a computerului după un model al său. Un alt film „Gateway to the World” povestește despre crearea unei biblioteci în Namibia cu ajutorul bibliotecarilor din Finlanda, unde și-au găsit rostul și fac voluntariat un băiat de 20 de ani și o fetiță de 13 ani.

Preocuparea cheie a IFLA în ultimii câțiva ani a fost să se implice în promovarea rolului bibliotecilor în realizarea obiectivelor ONU de dezvoltare durabilă post 2015 „Transformarea lumii noastre: Agenda 2030 pentru dezvoltarea durabilă”. Au fost întreprinse mai multe acțiuni de advocacy pentru a introduce în acest document accesul la informație, la cultură, la TIC și alfabetizarea universală. IFLA a elaborat și un ghid pentru biblioteci și asociații de biblioteci și bibliotecari cum să promoveze la nivel național și regional includerea accesului la informație ca parte a acestei agende.

Obiectivul pe care și la propus IFLA este ca la 1 ianuarie 2016 bibliotecile să fie gata să sprijine implementarea noii agende de dezvoltare și guvernele să solicite implicarea bibliotecilor.

Agenda 2030 a fost adoptată pe 25 septembrie 2015 la New York, cu ocazia unui summit special al ONU. „Transformarea lumii noastre: Agenda 2030 pentru dezvoltarea durabilă” include un set de 17 obiective și în realizarea fiecărui obiectiv bibliotecile își găsesc rolul lor. Cuvântul-cheie al demersului IFLA a fost, și în acest caz, ACCESUL LA INFORMAȚIE.

În cele ce urmează, voi expune câteva idei de implicare a bibliotecilor în vederea atingerii acestor obiective.

Obiectiv 1. Eliminarea sărăciei în toate formele sale pe tot globul –
Fără sărăcie

- Asigurarea în bibliotecă a accesului liber la servicii, resurse și tehnologii pentru toți;
- Reducerea sărăciei informaționale.

Obiectiv 2. Eradicarea foamei, asigurarea securității alimentare și îmbunătățirea nutriției, precum și promovarea agriculturii durabile – *Zero foame*

- Promovarea cunoștințelor despre metodele de creștere a productivității, păstrarea ecosistemelor, protejarea mediului ambiant, adaptarea la schimbările de climă, îmbunătățirea calității și protecției solului;
- Susținerea informațională a agricultorilor, crescătorilor de vite, pescarilor, apicultorilor.

Obiectiv 3. Asigurarea sănătății și promovarea stării de bine pentru toți – *Sănătate și stare bună*

- Asigurarea și promovarea informației despre sănătate;
- Implicarea în educația pentru sănătate a copiilor și adulților;
- Desfășurarea campaniilor de informare despre prevenirea bolilor, campaniilor anti consum de droguri, anti fumat, anti alcool;
- Promovarea informației despre securitatea la trafic etc.

Obiectiv 4. Asigurarea unei educații incluzive și echitabile, de calitate și promovarea oportunităților de învățare continuă pentru toți – *Educație de calitate*

- Implicarea în promovarea alfabetizării, în educația pentru dezvoltarea durabilă;
- Susținerea învățării de-a lungul întregii vieți prin educația non-formală, prin formarea abilităților de autoinstruire;
- Promovarea culturii informației.

Obiectiv 5. Realizarea egalității de gen și abilitarea tuturor femeilor și fetelor – *Egalitate de gen*

- Promovarea egalității de gen;
- Implicarea în educația non-violență;
- Contribuirea la dezvoltarea liderismului printre femei și fete;
- Formarea la femei și fete a abilităților de utilizare a TIC.

Obiectiv 6. Asigurarea accesului la apă și canalizare pentru toți – *Apă curată și igienă*

- Implicarea în educația sanitară;
- Promovarea cunoștințelor despre reducerea poluării apei, despre importanța reciclării materialelor uzate, despre economisirea apei;
- Inițierea acțiunilor în comunitate pentru îmbunătățirea calității apei și a managementului sanitar.

Obiectiv 7. Asigurarea accesului tuturor persoanelor la energie accesibilă, de încredere, durabilă și modernă – *Energie accesibilă și curată*

- Oferirea accesului la informația despre sursele alternative, ecologice de energie;
- Educația în vederea utilizării eficiente a energiei.

Obiectiv 8. Promovarea creșterii economice incluzive și durabile, a ocupării forței de muncă și a muncii decente pentru toate persoanele – *Muncă decentă și creștere economică*

- Asigurarea accesului la informația despre dezvoltarea tehnologică și inovații;
- Dezvoltarea creativității și spiritului inovativ;
- Acordarea sprijinului în găsirea locurilor de muncă;
- Educația pentru prevenirea exploatării prin muncă;
- Promovarea legislației muncii;
- Alfabetizarea financiară.

Obiectiv 9. Construirea unei infrastructuri puternice, promovarea industrializării durabile și stimularea inovațiilor – *Industrie, inovație și infrastructură*

- Asigurarea accesului la informația despre folosirea eficientă a resurselor, despre tehnologiile eco;
- Sprijinirea cercetării științifice, a inovației;
- Alfabetizarea digitală;
- Eliminarea decalajului digital, oferirea accesului la TIC, Internet pentru toți.

Obiectiv 10. Reducerea inegalității în state și între state – *Inegalități reduse*

- Promovarea incluziunii sociale, economice și politice a tuturor, indiferent de vârstă, sex, dizabilitate, rasă, etnie, origine, religie, statut economic;
- Susținerea emigranților.

Obiectiv 11. Orașe incluzive, sigure, puternice și durabile – *Orașe și comunități durabile*

- Susținerea eforturilor de a proteja și salvagarda patrimoniul cultural și natural;
- Participarea și mobilizarea comunității de a participa la elaborarea planurilor de dezvoltare durabilă a localității;
- Oferirea accesului populației la informația despre acțiunile necesare în cazul unor dezastre naturale.

Obiectiv 12. Asigurarea modelelor de consum și producție responsabile – *Consum și producție responsabile*

- Promovarea folosirii eficiente a resurselor naturale;
- Asigurarea accesului la informația despre dezvoltarea durabilă și stilul de viață în armonie cu natura;
- Educația ecologică;
- Promovarea reciclării materialelor consumate.

Obiectiv 13. Întreprinderea acțiunilor urgente de combatere a schimbărilor climatice și a impactului acestora – *Acțiune asupra climei*

- Implicarea în educația, informarea populației și creșterea capacității acesteia de a atenua impactul schimbărilor climatice, de a se adapta, de a preveni aceste schimbări.

Obiectiv 14. Conservarea și durabilitatea utilizării oceanelor, mărilor și resurselor marine – *Viața sub apă*

- Informarea populației despre pericolele poluării apelor mărilor și oceanelor;
- Susținerea cercetărilor științifice asupra impactului acidificării oceanelor, protejării biodiversității maritime.

Obiectiv 15. Gestionarea durabilă a pădurilor, oprirea defrișării, stoparea și refacerea terenurilor degradate, stoparea pierderilor biodiversității – *Viața pe pământ*

- Inițierea în comunitate a acțiunilor de prevenire a braconajului și vandalismului care afectează biodiversitatea;
- Mobilizarea membrilor comunității în acțiuni de consolidare a solului, informarea despre pericolele degradării solului, a defrișării pădurilor.

Obiectiv 16. Promovarea societăților juste, pașnice și incluzive – *Pace, justiție și instituții puternice*

- Educația nonviolentă, abuz, exploatare, tortură, trafic de ființe umane;
- Alfabetizarea juridică;
- Informarea populației despre importanța eliminării corupției, sporirii transparenței decizionale;
- Formarea la membrii comunității a spiritului participativ;
- Promovarea drepturilor și libertăților oamenilor.

Obiectiv 17. Revitalizarea parteneriatului global pentru dezvoltarea durabilă – *Parteneriate pentru obiective*

- Asigurarea cooperării regionale și internaționale în accesul la știință, tehnologie, inovație;
- Promovarea politicilor statului în domeniul dezvoltării durabile.

Bibliotecile trebuie să fie instituțiile, care pot ajuta guvernul, societatea

civilă, sfera businessului să înțeleagă mai bine necesitățile informaționale ale comunității locale, să contribuie la crearea unor rețele pentru furnizarea programelor și serviciilor guvernamentale pentru a elimina diferențele de acces la informație, să promoveze alfabetizarea universală a cetățenilor, inclusiv alfabetizarea media și informațională. În rezultat, ele vor fi actori importanți în creșterea calității vieții oamenilor.

Surse bibliografice:

1. Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development. [Accesat 06.11.2015]. Disponibil pe Internet: <https://sustainable-development.un.org/post2015/transformingourworld>
2. Obiectivele de Dezvoltare Durabilă. [Accesat 06.11.2015]. Disponibil pe Internet: <http://www.md.undp.org/content/moldova/ro/home/post-2015/sdg-overview.html>
3. Toolkit: Libraries and post-2015 development agenda. [Accesat 06.11.2015] Disponibil pe Internet: <http://www.ifla.org/files/assets/hq/topics/libraries-development/documents/ifla-post-2015-a2i-libraries-toolkit-v2.pdf>
4. How libraries can connect the next four billion. [Accesat 06.11.2015]. Disponibil pe Internet: <http://www.ifla.org/files/assets/hq/topics/libraries-development/documents/next-4-billion-two-page.pdf>

*Eugenia BEJAN,
director adjunct,
Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”*

TEHNOLOGIILE MOBILE ÎN BENEFICIUL TINERILOR UTILIZATORI

Tendențele actuale în sfera tehnologiilor de informare și comunicare denotă „expansiunea” dispozitivelor mobile pe piața produselor informatice și în topul preferințelor utilizatorilor, ceea ce i-a determinat pe unii experți să vorbească chiar despre apusul „erei computerelor personale” într-o perioadă de timp nu prea îndepărtată. Un studiu realizat de compania americană Morgan Stanley în 2011, doar la un an după apariția pe piață a iPad-ului, a arătat că accesarea Internetului de pe dispozitive mobile este într-o continuă creștere, estimându-se că în următorii câțiva ani accesul de pe dispozitive mobile îl va depăși pe cel de pe calculatoare de tip desktop [citată după 7]. Un alt studiu realizat de compania Nielsen a scos în eviden-

ță preferința utilizatorilor pentru tehnologii mobile, menționând că circa 35% dintre posesorii de tablete au declarat că folosesc mai rar sau deloc computerul [3]. Răspândirea rapidă a tehnologiilor mobile și influența lor asupra activității informaționale este menționată în Raportul IFLA privind tendințele de dezvoltare [8]. Accesul la bibliotecă prin intermediul dispozitivelor mobile este o posibilitate de a fi în contact permanent cu utilizatorii, de aceea tot mai multe biblioteci iau în calcul această alternativă, realizând versiuni webmobil ale site-urilor și serviciilor online.

Potrivit unui raport publicat de compania americană de sondaje de piață și servicii de consultanță NPD, copiii folosesc din ce în ce mai mult dispozitivele mobile pentru jocurile video, neglijând consolele și computerele. „Cele mai importante și mai surprinzătoare evoluții în ecosistemul jocului în 2015 este insatisfacția tinerilor față de computere”, a comentat Liam Callahan, analist în cadrul NPD, menționând că „în trecut computerul era considerat punctul de intrare spre jocurile video pentru cei mai mulți copii, dar situația s-a schimbat acum, odată cu intrarea în scenă pe acest segment a dispozitivelor mobile”. Astfel, 63% dintre utilizatorii cu vârsta până la 17 ani accesează jocurile cu ajutorul smartphone-urilor și tabletelor, în timp ce ponderea celor care folosesc calculatoarele a scăzut cu peste 20% în ultimii ani, ajungând la 45% din total [1].

De ce copiii preferă un dispozitiv mobil altor tipuri de echipamente? Pentru că este portabil, ușor, mic și îl pot lua cu ei oriunde; este ușor de utilizat; le place să folosească touch screen-ul (ecranul tactil); este un dispozitiv „all in one” (include muzică, video, jocuri, cărți electronice, este dotat cu cameră foto, microfon, cameră video etc.); oferă senzația de independență; oferă posibilitatea de conectare la Internet în orice timp și de oriunde.

În acest context vom menționa că Proiectul „Extinderea accesului bibliotecilor pentru copii din Republica Moldova la tehnologii moderne și instruire”, inițiat în 2015 de IREX Moldova / Programul Novateca, Ministerul Culturii al RM și Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, este în consens deplin cu tendințele în sfera TIC și preferințele copiilor pentru tehnologiile axate pe mobilitate și flexibilitate. Scopul proiectului este de a moderniza bibliotecile pentru copii prin dotarea lor cu tablete, conectare la Internet și implementarea serviciilor inovative bazate pe tehnologii moderne.

Care sunt avantajele utilizării tabletelor în bibliotecă?

- Multifuncționalitatea:
  - acces la Internet și aplicații care folosesc conexiunea Internet, precum Facebook, mesagerie instantanee sau skype, barcode scanner, acces la jocuri, muzică, filme etc.;
  - realizarea fotografiilor, înregistrărilor video, prezentărilor PowerPoint;

- redactare de texte, diagrame (majoritatea tabletelor moderne susțin programele Word, Excel, PowerPoint);
- posibilitatea de a fi conectate la alt calculator, proiector sau imprimantă;
- Conectivitatea rapidă (în comparație cu un computer sau un laptop, tableta iese instantaneu din starea de așteptare; în doar câteva secunde face conexiunea cu o pagină web sau aplicație web);
- Portabilitatea (pot fi folosite atât în interiorul bibliotecii, cât și în exterior);
- Spațiul redus pe care îl ocupă;
- Posibilitatea de a le utiliza într-o manieră mai puțin formală.

Care sunt posibilitățile pe care tabletele le pot oferi copiilor? Datorită multitudinii de aplicații care pot fi descărcate de pe Google Play sau AppStore și instalate pe tablete, utilizarea acestor dispozitive oferă copiilor posibilitatea:

- să navigheze pe Internet;
- să-și creeze profiluri în rețelele sociale;
- să comunice prin e-mail, skype, messenger;
- să se distreze jucându-se, ascultând muzică sau vizionând filme;
- să citească cărți electronice sau să audieze cărți sonore;
- să învețe prin intermediul aplicațiilor adecvate (oferta este foarte diversă, începând de la jocuri educaționale pentru preșcolari și copii de vârstă școlară mică, care le ajută să însușească, într-un mod distractiv și facil, cititul, scrisul, numărul și calculele matematice, desenatul, cunoștințele despre mediul înconjurător, și continuând cu produse educaționale pentru elevii mai mari, cum ar fi manualele electronice, tutorialele, softurile de exersare, simulare și testare a cunoștințelor, laboratoarele virtuale etc.);
- să-și dezvolte creativitatea și abilitățile practice în diferite domenii (prin aplicații de desen, muzică, creare de povești digitale, photoshop, business skills etc.).

Care sunt posibilitățile pe care tabletele le pot oferi părinților, educatorilor, cadrelor didactice?

- navigare Internet, informare, comunicare în mediul online;
- jocuri, programe, aplicații educaționale pe care le pot utiliza în activitatea cu copiii/elevii;
- posibilitatea de a partaja conținuturi educaționale pentru copii (de exemplu, aplicația Junior Tube permite părinților, bunicilor, educatorilor, profesorilor să partajeze videoclipuri educaționale pentru copii);
- aplicații pentru monitorizarea dezvoltării motrice, cognitive, verbale, social-afective a copilului de la naștere până la anumite vârste;
- aplicații care pot fi utilizate în terapia tulburărilor de limbaj sau în tera-

pia copiilor cu autism (de exemplu, platforma de aplicații ABA pentru copii cu autism, care a fost lansată în 2015 în România);

- programe de tip Parental Control, care permit părinților să monitorizeze activitatea copiilor pe Internet, să limiteze timpul de utilizare a tabletei, să limiteze tipul de aplicații care pot fi descărcate și instalate pe tabletă etc.

Ce pot și ce trebuie să facă bibliotecarii?

- ✓ să integreze tabletele în activitățile cu publicul pentru a le face mai interactive, atractive, distractive;
- ✓ să integreze tabletele în activitatea profesională pentru a se informa, a comunica, a realiza prezentări în diverse formate, a promova activitatea bibliotecii în mediul virtual etc.;
- ✓ pornind de la funcțiile și aplicațiile disponibile pe tablete, să ofere servicii noi, programe de interes general sau diferențiate în dependență de interese, necesități, categorii de utilizatori (copii, părinți, cadre didactice, persoane cu nevoi speciale ș.a.);
- ✓ să promoveze cele mai bune aplicații de tabletă pentru copii, părinți, cadre didactice;
- ✓ să-i învețe pe copii cum să utilizeze cât mai eficient și benefic tabletele, astfel încât activitatea lor să nu se limiteze doar la muzică, filme și rețele sociale;
- ✓ să-i învețe pe copii și adulți cum să utilizeze tabletele în siguranță pentru a evita riscurile inerente navigării în mediul virtual.

De asemenea, bibliotecile publice, bibliotecile școlare pot contribui substanțial la susținerea procesului de învățare a copiilor, oferind acces preșcolariilor, elevilor, cadrelor didactice, părinților la softuri, aplicații, conținuturi educaționale. Utilizând aceste resurse în activitatea cu copiii, le vom ajuta să-și dezvolte capacitățile intelectuale, gândirea logică, spiritul de observație, atenția voluntară, memoria vizuală, creativitatea.

Învățându-i pe copii cum să utilizeze dispozitivele mobile în scopuri de instruire, le vom ajuta să se adapteze la cerințele unui sistem educațional modern, care, odată cu implementarea tehnologiilor mobile în instituțiile de învățământ, evoluează de la instruirea asistată de calculator (e-learning) spre *Mobile learning* (m-learning – învățare oriunde și oricând). Raportul Comisiei Europene *Horizon Report Europe: 2014 Schools edition* prezintă tendințele și evoluțiile tehnologice care vor avea impact asupra educației în următorii cinci ani, estimând că:

- tehnologia de tip *cloud computing* și utilizarea tabletelor vor fi un lucru obișnuit în multe școli europene în termen de un an;
- **învățarea prin intermediul jocurilor pe calculator și al combinației de medii fizice și virtuale** vor face parte din metodele de predare în următorii doi-trei ani;

- crearea laboratoarelor virtuale, precum și dezvoltarea strategiilor care să încurajeze elevii/studentii să-și **asume un rol activ în conceperea** propriilor activități de învățare *ar putea dura până la cinci ani* [5].

Integrarea tehnologiilor în procesul de predare-învățare-evaluare contribuie la sporirea motivației și interesului pentru învățare, asigură o instruire adaptată nevoilor individuale, stimulează o implicare mai activă a elevului în procesul de învățare, face posibilă interacțiunea la distanță, colaborarea, învățarea individuală sau în grup, împărtășirea experienței de predare-învățare. În acest context, vom menționa unele comunități, grupuri, platforme online, care promovează și facilitează colaborarea, schimbul de experiență și resurse, învățarea și interacțiunea:

- EDU Moodle Moldova este o comunitate a universităților, liceelor, școlilor din republică, o platformă e-learning care poate fi folosită gratuit în scopuri educaționale (<http://edu.moodle.md/>);
- eTwinning – este o comunitate a școlilor din Europa, în special a țărilor membre UE. În 2013 a fost lansat programul eTwinning Plus – o extensie adresată țărilor din Parteneriatul Estic, inclusiv Republica Moldova. Este o platformă online gratuită de desfășurare a proiectelor, de schimb de experiență, de învățare și de interacțiune, destinată cadrelor didactice, managerilor școlari, bibliotecarilor, laboranților, informaticienilor, elevilor (<http://etwinning.md/>);
- AeL (Advanced eLearning) – platformă creată de SIVCO România, care oferă suport pentru predare și învățare, testare și evaluare, administrare a conținutului digital, gestionare și monitorizare a întregului proces educațional. Este destinată cadrelor didactice, elevilor, părinților. Include lecții electronice la disciplinele matematică, fizică, biologie, chimie, limba română, geografie ș.a. (<http://www.sivco.ro/ro/solutii-business-to-public/elearning/platforma-ael>);
- Portalul Educațional SEI (Sistemul Educațional Informatizat) este cea mai mare comunitate educațională din România. Portalul include o gamă largă de site-uri, resurse educaționale, conținut educațional digital interactiv, lecții interactive pe <http://portal.edu.ro/index.php/base/materiale/>, forumul educațional <http://forum.edu.ro>, informații despre proiecte în domeniul educației și alte informații utile (<http://portal.edu.ro>).

Resursele educaționale, pe care bibliotecile le pot promova, integra în activitățile cu copiii și cadrele didactice, sunt foarte variate. Atunci când vorbim despre utilizarea produselor informaționale în educație, de obicei se face diferența între:

- produsele folosite ca resursă (sau suport) pentru activitățile didactice, și
- produsele prin care sunt vizate direct procesele de învățare.

În primul caz, ne referim la resursele în format electronic create pentru a fi folosite pe scară largă, de diverse grupuri de utilizatori și având o destinație mai curând culturală, informațională decât educațională: enciclopedii, dicționare, cărți în format electronic, baze de date etc., precum și așa-numitele softuri utilitare – editoare de texte, tabele matematice, instrumente grafice etc. Ele cuprind informații enciclopedice sau informații structurate în jurul unei teme, unui domeniu, fenomen, eveniment și pot fi incluse convențional în categoria produselor educaționale în măsura în care pot fi utilizate în cadrul unei situații de învățare. În cazul al doilea, ne referim la produsele informaționale create special pentru a produce învățare, având o destinație bine determinată și urmărind obiective educaționale clar stabilite [2].

În sens larg, prin soft educațional se înțelege orice program proiectat pentru a fi utilizat în instruire / învățare. Există diverse clasificări ale softurilor educaționale după diferite criterii. O clasificare unanim acceptată este gruparea softurilor educaționale după funcția pedagogică specifică pe care o pot îndeplini în cadrul unui proces de instruire: exersarea, prezentarea interactivă de noi cunoștințe, prezentarea de modele ale unor fenomene reale, testarea cunoștințelor sau dezvoltarea unor cunoștințe și aptitudini printr-o activitate de joc [4].

Pornind de la acest criteriu, experții grupează softurile educaționale în următoarele categorii:

- **Softuri interactive pentru predarea / însușirea unor cunoștințe noi.** Softurile de acest tip creează un dialog între elev și program, asemănător dialogului profesor-elev. Interacțiunea poate fi controlată de computer (dialog tutorial) sau de elev (dialog de investigare). În primul caz, elevul este condus, pas cu pas, pe „drumul” cunoașterii, după o strategie stabilită de proiectantul softului. În al doilea caz, elevului nu i se prezintă informațiile deja structurate (calea de parcurs), ci un mediu de unde el poate să-și extragă toate informațiile necesare pentru rezolvarea sarcinii propuse, pe baza unui set de reguli stabilite. În acest caz, calea parcursă depinde într-o mare măsură de cel care învață (de nivelul său de cunoștințe și de stilul propriu de învățare).
- **Softuri de exersare (Drill-and-Practice).** Prin softurile de acest tip se realizează exersarea individuală pentru însușirea unor date, procedee, tehnici sau formarea unor deprinderi specifice. Ele sunt utilizate, de obicei, ca un supliment al lecției tradiționale, permițând fiecărui elev să lucreze în ritm propriu și să aibă aprecierea corectitudinii răspunsului dat.
- **Softuri de simulare.** Acest tip de soft permite reprezentarea unui fenomen sau sistem real prin intermediul unui model cu comportament

analog. Elevul poate să modifice anumiți parametri și să observe cum se schimbă comportamentul sistemului. Simulările ghidează activitatea elevului, oferă situații practice pe care acesta trebuie să le rezolve și evaluează nivelul de cunoștințe și deprinderi pe care elevul le posedă după parcurgerea programului de instruire.

În această categorie sunt incluse și așa-numitele **laboratoare virtuale**, care pot fi accesate prin intermediul unui portal sau al unui server local. Laboratorul virtual permite elevilor să realizeze diferite experimente, la fel ca într-un laborator clasic, cu scopul de a observa, studia, demonstra, verifica și măsura rezultatele unor fenomene naturale. Prin intermediul lor elevii pot experimenta orice situații din viața reală, indiferent de gradul de complexitate sau de pericol al acestora. Avantaje: 1) experimentele se realizează într-un *mediu sigur, securizat*; 2) deoarece sunt simulate pe calculator, procesele pot fi repetate până când sunt înțelese pe deplin de către elev.

- **Softuri pentru testarea cunoștințelor.** Această categorie include o gamă variată de teste destinate pentru a măsura progresul în învățare. Softurile de testare pot fi independente sau pot fi parte integrantă a unui mediu de instruire complex, a altor tipuri de softuri.
- **Jocuri educative** – softuri care, sub forma unui joc, prin aplicarea unui set de reguli, îl implică pe elev într-un proces de rezolvare de probleme. Jocul didactic este o metodă în care predomină acțiunea didactică simulată. De obicei se realizează o simulare a unui fenomen real, oferindu-i elevului diverse modalități de a influența atingerea scopului.

Softurile, aplicațiile cu caracter educațional pot fi integrate cu succes în activitățile de bibliotecă (de exemplu, în cadrul Clubului temei pentru acasă, cursurilor de studiere a limbilor străine și altor activități de învățare nonformală). Evident că acestea nu pot substitui educația tradițională, dar pot facilita procesul de învățare, făcându-l mai interesant, atractiv și interactiv, pot stimula motivația, interesul și plăcerea de a învăța.

Referințe bibliografice:

1. *Copiii preferă tot mai mult să se joace pe dispozitivele mobile.* [Accesat 18.03.2016]. Disponibil pe Internet: <http://ziarmm.ro/copiii-prefera-tot-mai-mult-sa-se-joace-pe-dispozitivele-mobile/>
2. ISTRATE, Olimpius. *SEFIN: Spre elaborarea unor principii pedagogice de proiectare pentru software educațional inteligent.* [Accesat 18.03.2016]. Disponibil pe Internet: <http://www.elearning.ro/sefin-spre-elaborarea-unor-principii-pedagogice-de-proiectare-pentru-software-educational-inteligent>
3. *Nielsen: Tablet Users Ditching PCS and eReaders* [Accesat 18.03.2016]. Disponibil pe Internet: <http://www.digitaltrends.com/mobile/nielsen-ta->

- blet-users-ditching-pcs-and-ereaders/
4. NOVEANU, Gabriela Nausica, VLĂDOIU, Daniela. *Folosirea TIC în procesul de predare-învățare*. București, 2009. 62 p.
  5. *Raportul Horizon îndeamnă școlile să răspundă provocării complexe reprezentate de abilitățile digitale*. [Accesat 18.03.2016]. Disponibil pe Internet: http://ec.europa.eu/romania/news/02102014_raportul_horizon_ro.htm
  6. VELICU, A., MASCHERONI, G., OLAFSSON, K. *Riscuri și oportunități în folosirea internetului mobil de către copiii din România: Raportul proiectului Net Children Go Mobil*. București: Ars Docendi, 2014.
  7. VOINICU, Mihaela. *Noi tehnologii pentru acces alternativ în biblioteca publică*. [Accesat 18.03.2016]. Disponibil pe Internet: http://ria.ici.ro/ria2012_2/art02.php?lang=ro
  8. Скользить по волнам или попасть в водоворот? Навигация в эволюционирующей информационной среде (Аналитический обзор по материалам Отчета ИФЛА о тенденциях развития). In: *BiblioPolis*, 2014, nr. 5, vol. 55, pp. 167-180.

Lilia TCACI,
director adjunct,
Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”

ÎN TRE *FOARTE REAL* ȘI *FOARTE FANTASTIC* (Câteva trăsături ale literaturii lituaniene contemporane pentru copii)

Începând cu sec. al XIX-lea, în istoria literaturii pentru copii a existat o distincție clară între real și fantastic (inclusiv în povestea cultă). În opinia cercetătorului John Stephens, delimitarea dintre fantastic și real este „cea mai importantă distincție generică în beletristica pentru copii” [citat după 4, p. 41]. Maria Nikolajeva contrazice, într-o anumită măsură, această opinie, afirmând: „Nu consider fantasticul ca fiind opusul realului” [4, p. 41]. Cercetătorii preferă să considere fantasticul, poveștile culte și alte genuri similare drept niște categorii non-mimetice, afirmând că „în cadrul literaturii pentru copii există o varietate largă de categorii mimetice /.../, de asemenea, și categoriile non-mimetice sunt de diferite tipuri, iar gradul și natura elementelor fantastice formează o continuitate largă” [4, p. 41].

Într-adevăr, pe parcursul secolului trecut, ambele categorii au suferit modificări și și-au extins limitele. Potrivit lui Lucy Pearson și Kimberley Reynolds, „în anii 1970, granițele stilistice și generice ale ficțiunii realiste au început să fie mult mai vagi” [5, p. 71]. Autorii mai afirmă că „realismul

din literatura contemporană pentru copii este mult mai variat, îndrăzneț și amorf decât era anterior” [5, p. 73]. După cum s-a mai spus, și fantasticul a devenit mai divers.

Voi aduce câteva exemple din literatura străină, care nu se încadrează cu strictețe în una din cele două categorii – real sau fantastic. În cartea „The Ghost’s Child” [Copilul fantomei] scriitoarea australiană Sonya Hartnett descrie o poveste de dragoste, care este în esență realistă. Cu toate acestea, reamintindu-și viața sa, protagonistul povestește despre confruntarea cu Nargun, o creatură din legendele aborigene, în timp ce traversarea oceanului cu barca are caracteristici evidente ale unei povești. În povestirea „Märklin och Turbin” [Märklin și Turbin] (2005) a autorului suedez Ulf Stark este redată viața a doi frați care locuiesc singuri, fără supravegherea vreunui adult. Băieții taie lemne pentru foc, merg la cumpărături, își sărbătoresc zilele de naștere. Povestirea prezintă trăsături predominante ale nuvelei psihologice: într-un mod voalat, aceasta redă grija fratelui mai mare față de cel mai mic, dar și pofta copiilor pentru aventură. Călătoria lor prin deșert, întreprinsă în speranța că își vor găsi tatăl pilot, abundă de aventură și umor. Am fi putut citi această povestire chiar ca pe o proză realistă – psihologică, poetică – dacă nu ar fi un detaliu: cei doi băieți au crescut din niște semințe mici sădite în pământ. Micul protagonist (și narator) al cărții „An Angel in the Neighbourhood” [Vecin cu un înger] (2004) de autoarea islandeză Kristín Steinsdóttir îi aseamănă pe unii dintre vecinii săi cu personaje din poveștile cu Scufița Roșie sau Hansel și Gretel. Mai mult chiar, el comunică cu un înger pe care îl vede zburând pe scările casei sale, apoi îl întâlnește stând pe un dulap în baie și pe care îl duce, într-un final, acasă la tatăl său drept cadou pentru nou-născutul său frate imaginar. În postura noastră de cititori adulți, ne putem da seama cu ușurință că elementele fantastice din carte sunt rodul imaginației copilului. Cititorul copil, pe de altă parte, va fi mai deschis la atmosfera de mister și miraculos, bine-cunoscută lui din poveștile literare.

O asociere atât de complexă și bogată a realului și fantasticului pune bazele uneia dintre cele mai actuale și interesante tendințe în literatura lituaniană contemporană pentru copii. O voi prezenta, analizând lucrările a doi autori, Gendrutis Morkūnas și Rimantas Černiauskas.

Specialistul în radiologie, dr. **Gendrutis Morkūnas** (1960-2009) a reușit să scrie doar cinci cărți de ficțiune. Toate sunt destul de diferite. Ultima din ele a fost publicată post-mortem și reprezintă, fără nicio îndoială, realismul. Cea mai mare surpriză a fost însă cartea sa de debut destinată tinerilor, nuvela „The Summer with a Cat-Dog” [Vara petrecută cu o Pisică-Câine] (2005). Însă nu putem încă spune cu siguranță ce reprezintă această carte și cărui gen îi aparține.

Energia cu care se narează acțiunea cărții este impresionantă. Și asta pentru că naratorul reflectă în permanență, iar cititorul chiar poate simți plăcerea acestuia de a spune povestea. Narând, el „și reamintește” în mod constant sau „amintirile îi vin în minte”, cartea abundând în digresiuni. Naratorul este responsabil pentru nivelul eseistic important al cărții. El reflectă asupra faptului că lumea este plină de miracole, asupra relației dintre părinți și copii – comportamentul autoritar al adulților față de copii fiind criticat cu asprime în cărțile lui Morkūnas. Acțiunea principală este plasată în spațiul real al unui oraș contemporan. Protagonistul cărții, un băiețel pe nume Bernardas, se simte singur și trist, de aceea își dorește să crească mare și visează să aibă un cățel. Această lume reală este brusc tulburată de o creatură ciudată (la fel ca în popularul slogan din spoturile publicitare – „doi în unu”) – Pisica-Câine, pisică și câine în același timp. Personajul autoarei Astrid Lindgren, Karlsson, este menționat de câteva ori în carte. Pisica-Câine este asemănătoare celebrului personaj al lui Lindgren, însă are o altă funcție. De la prima vedere, Pisica-Câine îi apare cititorului ca o creatură alogică, îmbinând două ființe opuse. Însă în realitate ea reprezintă cu totul altceva, așa cum este și bine cunoscutul crocodil care latră din poveștile lui Otfried Preussler despre tâlharul Hotzenplotz. Important este că această creatură este uneori câine, iar uneori pisică, în dependență de persoana care o privește.

Linia centrală de subiect urmează activitățile zilnice ale personajului, iar analiza lucrării scoate la iveală un subiect construit din episoade separate. Bernardas și Pisica-Câine cutreieră orașul, ajungând în diferite locuri. Atât linia principală de subiect, cât și digresiunile sunt marcate de întâmplări supranaturale: un exemplu ar fi momentul în care Pisica-Câine scoate lapte *cald* din frigider. În carte există și alte episoade de acest fel, mult mai ample: la piața de vechituri, un televizor vechi și stricat pe neașteptate începe să discute cu trecătorii, fiind într-un final cumpărat de cineva. În altă parte, lucrătorii refuză să demoleze o clădire veche care începe să zâmbească și să râdă. În acest fel, cititorului îi este relevată filozofia autorului, potrivit căreia lucrurile vechi au un spirit puternic și o aură de tihnă și confort. Într-un alt episod, Bernardas și Pisica-Câine întâlnesc un bărbat care vânează vânturile. Aceste vânturi au părăsit (sau mai degrabă au fost alungate de pe) insula lor, iar acum oamenii le vor înapoi. Am putea citi aceste imagini (sau pagini) ca pe o simplă proză poetică care s-a extins din niște metafore ample, dacă aceste vânturi nu ar fi fost antropomorfizate într-un mod atât de drăguț: „unele vânturi se căsătoriseră și aveau copii, în timp ce altele simțeau că nimeni nu are nevoie de ele”, povestește naratorul. Bernardas și Pisica-Câine hoinăresc prin cimitir și dau peste o capelă, pomenindu-se sub pământ atunci când intră în ea. Iar acolo cei doi găsesc o

încăpere imensă, în care se află toate cărțile din lume. Acest moment reprezintă o evidentă tranziție într-o lume paralelă – factor esențial al fantasticului. În mod surprinzător însă, această lume nu are alte calități fantastice – în schimb, autorul (naratorul) ne expune considerațiile sale cu privire la cărți și lectură. Aparenta lume paralelă este înlocuită printr-un discurs eseistic.

„The Story of Return” [Povestea reîntoarcerii] (2007) ocupă, probabil, locul central în creația lui Morkūnas. În ea se povestește despre o fată care imediat după naștere înțelege că nu este dorită de părinți și dispare de acasă. Într-o zi, copiii din sat o văd mergând înspre casă. Atunci când este întrebată unde a fost timp de 12 ani, fata răspunde: „în Lumea Copiilor”. Îmi amintesc foarte bine prima dată când am citit această carte și că, de la bun început, mi s-a creat impresia că voi citi o poveste fantastică și fascinantă, în care „Lumea copiilor” este o lume paralelă. Din păcate, cartea nu ne oferă aproape nicio informație despre această lume – cu excepția faptului că acesta este locul în care ajung copiii fără noroc. Autorul nu prezintă nicio trăsătură fascinantă a acestui tărâm. Vilija ajunge să trăiască această realitate nemaivăzută și să se adapteze la ea. Cartea descrie viața unui sătuc mic și a unui oraș puțin mai mare. În ansamblu, ea tratează probleme familiare literaturii pentru copii și tineri: relația individului cu grupul sau comunitatea, problema hărțuirii, cultul obiectelor, situația străinului/a „oii negre”. Aceste probleme țin, în mare parte, de nivelul realist al cărții. S-ar putea afirma că în lucrare se îmbină două tipuri generice: povestea vieții la școală și povestea vieții de zi cu zi. În același timp, numeroasele elemente și detalii fantastice și magice completează nucleul narațiunii. Unele dintre ele sunt minuscule și se construiesc pe paradox: Vilija putea gândi aflându-se încă în burta mamei sale și imediat după naștere – iată de ce înțelege că nu este dorită de părinții săi și decide să dispară. Altele sunt construite pe principiul exagerării, similar cu minciuna. Potrivit criticului literar Loreta Jakonytė, autorul recurge mai degrabă la metoda „exagerării ironice” decât la cea a „moralei cu scop didactic” pentru a critica viciile sociale sau individuale [2, p. 29]. Alte fragmente de factură fantastică sunt mai ample. Un exemplu îl constituie episodul în care Vilija urmărește prin ploaie o figură feminină și intră într-o casă unde găsește cinci copii stând la masă și desenând-o pe această femeie. Femeia – despre care înțelegem că este mama copiilor – șterge farfuriile. „Aceasta ia câte o farfurie dintr-un teanc, o curăță și o pune în alt teanc. Dar ceva este straniu: primul teanc nu se micșorează, iar cel de-al doilea nu se face mai mare” [2, p. 101]. După ce pleacă, Vilija își dă seama că această casă este nelocuită! Peste câteva capitole, ne dăm seama că ea văzuse, de fapt, „copiii dispăruți”. Deja v-ați dat seama că autorul recurge la tehnica alternanței temporale, una dintre cele mai specifice trăsături ale narațiunii fantastice.

Misterioasa femeie (pe nume Elżbieta) balansează și ea la hotarul dintre real și fantastic. La început, ea este doar o „oaie neagră” a satului, pentru că trece pe lângă prăvălia din localitate fără a cumpăra ceva. Într-un alt episod, ea se adevărește a fi o ființă pe care toți o uită. Nu este o metaforă, ci un lucru real: într-adevăr, nimeni nu îi poate spune lui Vilija ceva concret despre această femeie. Aflăm că ea are puterea supranaturală de a vedea ceea ce urmează să se întâmple. Povestea vieții ei, redată mai târziu în retrospectivă, demonstrează că autorul avea nevoie de acest personaj pentru a dezvolta motivul străinului. Imaginea femeii are tangențe cu însuși personajul Vilija. Și cea din urmă posedă niște puteri magice, cu ajutorul cărora prezice starea vremii și poate influența oamenii din jurul său.

În nuvela „Bloody Hot Vacation” [O vacanță dogoritoare și sângeroasă] (2009), Gendrutis Morkūnas a îmbinat realismul pur, realismul cu elemente magice și fantasticul. Protagonistul cărții, un băiețel de 11 ani numit Pijus, își petrece vacanța la unchiul și mătușa sa, într-un mic sătuc. „Acest sătuc este un loc izolat, înconjurat de o pădure imensă” [3, p. 9] – adică este izolat de întreaga lume. Dintre cele câteva case din sat, unele sunt folosite exclusiv în calitate de case de vacanță, deci și locuitorii sunt puțini la număr. Dar chiar și așa, toți sunt foarte retrași, comunică puțin și sunt practic străini. Atunci când Pijus și prietenul său alungă o creatură necunoscută, care locuiește într-un hambar părăsit, în sat încep să se petreacă lucruri stranii: găinile și alte păsări dispar, legumele nu mai miroase ca înainte, fântânile seacă, iar mlaștina începe să duhnească. Atunci când cineva părăsește satul, nu se mai poate întoarce înapoi; toți încep să uite acest loc. Frica pune stăpânire pe locuitori. Se adevărește că toate aceste lucruri sunt provocate de creatura pe care băieții au alungat-o. Ulterior, aceasta se prezintă drept Creatura, Vardenis Pavardenis (cineva care nu are niciun nume). Ea trăiește în mlaștină și poate schimba starea vremii. Atunci când i se face vreun rău, începe să emane o dogoare ce provoacă aceste fenomene ciudate. Creaturii îi sunt interesante viețile oamenilor, întrucât se simte solitară. Toate aceste lucruri sunt dezvăluite atunci când Pijus și prietenii săi o capturează și încep să discute cu ea. Calamitățile naturale provocate de Creatură creează în carte o atmosferă de real îmbinat cu elemente magice. Din perspectivă ideatică, aceste întâmplări reprezintă un fel de pedeapsă pentru faptul că localnicii au ridicat între ei ziduri. Presimțirea unei apropiate nenorociri îi apropie pe vecini; ei devin mai deschiși și încep să se înțeleagă unul pe celălalt. Unii critici au comparat personajul Creaturii cu diavolul din mitologie. Pentru mine, el se aseamănă cu personajul lui Tove Jansson, Mora, care, la rândul său, este singuratică, doar că ea emană nu căldură, ci frig. Fuziunea realului cu fantasticul permite aplicarea a două coduri la lectura cărții: cel al narațiunii de aventură și alegoria.

Timp de două decenii, Rimantas Černiauskas (n. 1950) a fost cunoscut drept scriitor de ficțiune pentru adulți și de povestiri „foarte realiste” pentru copii. Cu toate acestea, în 2003 el a publicat o carte pentru copii complet diferită – „Tales for Children, Hawks and Earthworms” [Povești pentru copii, șoimi și viermi]. La acea vreme, nu doar criticii, ci și autoul însuși nu au reușit să înțeleagă că în această carte scriitorul a creat o lume literară unică cu potențial enorm. Cartea este alcătuită din 30 de povestiri la baza cărora stau asemenea situații comice ca: un vierme pentru pescuit care pune drept momeală în cârlig un copil, un avion care face ouă gigantice, un alt vierme care cântă și unul, pe nume Zigmūtis, care le arată copiilor limba. Pe lângă copii, șoimi și viermi, în carte apar în calitate de personaje și scriitorii lituanieni clasici, care nu mai sunt de mult timp în viață, și chiar Lenin. Autorul evocă o lume mitică și comică prin intermediul frazelor „Odată ca niciodată copiii trăiau împreună cu viermii”, „Odată, tare demult, copiii trăiau împreună cu șoimii și puteau zbura”, „Odată ca niciodată picii trăiau în varză”, „Tare demult totul era altfel: viermii zburau, copiii se târau, iar șoimii alergau”... Este ușor de înțeles că este o carte cu povestiri absurde, nu-i așa?

La puțin timp după asta, Černiauskas a publicat nuvela „The Earthworm’s Tale” [Povestea unui vierme] (2006), în care apar aceleași personaje. Chiar în primul alineat, autorul schițează subiectul cărții: „În timpuri demult apuse, copiii erau cuminți și ascultători, iar învățătorii erau niște pierde-vară obraznici. Atunci când copiii și viermii se grăbeau la școală ca să învețe să citească, să scrie și să socotească cu bețișoare de lemn, învățătorii lor se ascundeau în biroul directorului, fiindu-le prea lene să-i învețe”. În carte are loc confruntarea dintre două categorii de personaje: eroii din prima categorie – copiii, viermii și șoimii – merg împreună la școală, ceea ce nu constituie pentru nimeni o surpriză. Din a doua categorie fac parte învățătorii care sunt foarte „reali”, dar cu toate acestea și foarte comici și caricaturizați. Narațiunea este alcătuită din diverse situații amuzante: învățătorii sapă gropi în speranța că astfel îi vor împiedica pe copii să ajungă la școală, publică un anunț care spune că școala este minată și altele de acest fel.

Într-o altă nuvelă a autorului, „Children and Ghosts” [Copiii și fantomele] (2009), un băiat, pe nume Petriukas, descoperă în dulapul său o fantomă mică. Această fantomă răutăcioasă se împrietenește cu băiețelul și chiar merge împreună cu el la școală. Nimeni nu crede și nu poate vedea această fantomă, cu excepția unei fetițe, Ievutė, care ea însăși are ca prieten imaginar un norișor pe care îl numește Ardas. Însă despre fantomă află în curând și profesorii. Pentru a promova școala și a atrage mai mulți elevi, ei decid să răspândească vestea că școala are propria sa fantomă și să lanseze o emisiune cu fantome. În timp ce învățătorii pregătesc apariția ei, iese la suprafață „relația secundară” și rivalitatea dintre ei.

Ambele cărți ale acestui autor au o trăsătură comună. Viața și aventurile elevilor (copiilor) se desfășoară pe fundalul unui cadru fantastic. Povestea este apropiată de tradiția nonsensului. A doua carte folosește formula din Karlsson. Toate acțiunile învățătorilor (ale adulților) și tot ce are legătură cu aceștia nu se desfășoară niciodată într-un cadru fantastic, ci în unul real: acest tip de narațiune este guvernat de genul literar al nuvelei satirice. Trebuie menționat că ochiul nepregătit al cititorului nu va putea observa o asemenea „conturare a lumii”. Fantasticul și realul se contopesc într-un tot întreg pentru a crea impresia unei lumi fictive unitare.

Prin natura lor, Morkūnas și Černiauskas sunt doi scriitori extrem de diferiți. Cu toate acestea, ei se aseamănă prin metoda de creație la care recur. Aceștia nu țin cont de hotarele dintre real și fantastic: de fapt, ei depășesc mereu aceste granițe, îmbinând într-un mod creativ lumea realului și a fantasticului. Eu obișnuiesc să numesc această tendință **hibridizare** a celor două modalități literare.

Acesta este unul dintre cele mai interesante aspecte ale literaturii lituaniene pentru copii din sec. al XXI-lea. (Desigur, lucrări absolut tradiționale de literatură fantastică, povești literare și povestiri realiste sunt scrise în continuare). Trebuie să remarc și faptul că creația lui Gendrutis Morkūnas s-a bucurat de o apreciere pozitivă din partea criticilor literari din Lituania (trei dintre cărțile sale au primit distincția de cea mai bună carte a anului), iar cărțile lui Černiauskas au fost apreciate de către micii cititori drept cele mai populare titluri în anii respectivi.

Referințe bibliografice:

1. JAKONYTĖ, Loreta. Grižus namo nelengve tapti savu. In: *Knygu aidai*, 2008, nr. 1, p. 29.
2. MORCŪNAS, Gendrutis. *Grižimo istorija*. Vilnius, 2007.
3. MORCŪNAS, Gendrutis. *Velniškai karštos atostogos*. Vilnius, 2009.
4. NIKOLAJEVA, Maria. *Power, Voice and Subjectivity in Literature for Young Readers*. New York and London: Routledge, 2010.
5. PEARSON, Lucy, REYNOLDS, Kimberly. Realism. In: *The Routledge Companion to Children's Literature*, 2010.

Kęstutis URBA,
profesor, Universitatea din Vilnius, Lituania

Traducere din engleză de Irina Tcaci,
masterand, USM

LECTURA TE FACE ÎNVINGĂTOR!

Cultivarea interesului pentru lectura de plăcere este o preocupare constantă a Bibliotecii Județene „Octavian Goga” din Cluj, care de circa zece ani practică promovarea lecturii pentru copii și adolescenți pe bază de proiecte tematice, aplicând cu succes și metode recomandate de proiectul ENTITLE (Europe’s New Libraries Together In Transversal Learning Environments), în vederea învățării pe tot parcursul vieții. Această preocupare nu contravine în niciun fel tendinței de reinventare a bibliotecii și de adaptare a acesteia la nevoile publicului, care a devenit esențială pentru specialiștii în domeniu, manageri și bibliotecari deopotrivă. Discuțiile din mass-media abundă în afirmații că s-au schimbat vremurile și că altele sunt tentațiile societății în care trăim, că lectura nu mai este la modă, iar astăzi aproape că nimeni nu mai citește, decât din obligații impuse de sistemul educațional. Pentru bibliotecari, ca și pentru toți cei care fac parte din profesiile cărții, aceste afirmații sunt revoltătoare, iar prima reacție este să venim cu argumente care să demonteze acest mit al necititului. Fiecare dintre actorii implicați în educația tinerilor are niște explicații întru susținerea sau negarea acestor afirmații. Ca părinți, este bine să ne întrebăm: „Oare am citit destul copiilor noștri, oare ne-au văzut citind în timpul liber?”, modelul părinților fiind foarte important. Pe de altă parte dascălii, dacă sunt buni cititori și au o frumoasă colaborare cu biblioteca, vor avea grijă să-i îndrume pe elevi nu doar către lecturile obligatorii, ci și către titluri de interes, care ar putea să-i fascineze și să-i determine pe elevi să citească și altceva. Și, nu în ultimul rând, bibliotecarii care în niciun caz nu vor uita că lectura și scrisul sunt cele mai importante instrumente ale muncii intelectuale, iar dacă ne dorim un public creativ, cult și educat, trebuie să promovăm lectura prin toate mijloacele posibile.

Tocmai în această idee, în anul 2014, Biblioteca Județeană „Octavian Goga” a inițiat un concurs de lectură **Bătălia cărților**, pentru copii (11-13 ani), adolescenți și tineri (14-18 ani), care și-a propus câteva obiective:

- să-i determinăm pe copii și adolescenți **să citească**. NU din obligație, ci de plăcere;
- să-i învățăm pe copii și adolescenți **cum să citească**, motiv pentru care s-a inclus în concurs completarea *Fișei de lectură* pentru fiecare carte citită;
- să-i încurajăm pe copii și adolescenți **să comunice**, în acest sens elementul-cheie al *bătăliei* fiind dezbaterea „Convinge-mă să citec”, în cadrul căreia fiecare finalist și-a susținut cartea preferată;
- să devină buni cititori, prieteni ai cărții și ai lecturii.

Ideea de bătălie a fost inspirată din vizita de studiu a doamnei director

Sorina Stanca în SUA, dar echipa de proiect a Bibliotecii Județene „Octavian Goga” a pus în pagină o viziune proprie a concursului de lectură, a întocmit un regulament de organizare, care a cuprins toate etapele de la concepere până la festivitatea de premiere, păstrând din experiența americană doar titlul.

Pentru realizarea obiectivelor, s-a făcut o selecție riguroasă de autori și titluri dintre cele mai apreciate pentru copii și adolescenți, consultând ofertele editoriale, blogurile tinerilor și forumurile de discuții ale acestora. Au fost întocmite liste de câte 10 titluri, care trebuiau citite până în septembrie 2014, alte 10 titluri în limba engleză au fost selectate de *American Corner*, astfel încât doritorii de a citi în engleză să se poată înscrie la această secțiune.

Așadar, concursul a fost lansat la începutul anului 2014; bibliotecarii au explicat concurenților cum se întocmește o *Fișă de lectură*, cât de important este pentru un cititor să-și noteze date despre cărțile citite, cele mai frumoase expresii sau pasaje, cuvinte noi, citate, aceste notițe fiind de mare ajutor și la școală, la scrierea unui eseu sau la susținerea unui discurs, când este potrivit să se facă dovada că persoana are niște lecturi frumoase în spate. În momentul înscrierii, participanții la concurs au primit câte un *Carnet de lectură*, în care și-au trecut titlurile cărților citite și au acordat puncte de la 1 la 5, votând astfel *Cartea anului*.

După o perioadă de lectură de șapte luni, în finala concursului au intrat elevii care au citit toate cărțile și au întocmit *Fișe de lectură* pentru fiecare carte. La sfârșitul lunii octombrie, a demarat perioada de evaluare și pregătirea finalei. Un juriu format din scriitori, profesori și bibliotecari au întocmit un barem pentru evaluarea tuturor probelor, cea mai importantă fiind dezbaterea finală „Convinge-mă să citesc”, în cadrul căreia fiecare finalist a avut posibilitatea să susțină și să recomande cartea preferată, să formuleze argumente și contrargumente atunci când a dorit să susțină o idee sau când nu a fost de acord cu alte păreri. Evenimentul a fost unul de maximă satisfacție profesională, când bibliotecarii, dar în egală măsură și profesorii, și părinții, au fost martorii unor discursuri excepționale, replici și argumente ale finaliștilor, o adevărată „bătălie” a impresiilor trăite prin lectura cărților incluse în concurs. Au fost povești și momente în care copiii și adolescenții s-au regăsit și s-au identificat cu personajele principale, a fost o perioadă de lectură de plăcere, iar „bătălia” finală a avut și o miză motivantă – un set de cărți, o tabletă LG și, cel mai important, titlul onorant de „Cititorul anului”.

După ore bune de dezbateri, la categoria COPII „Cititorul anului” a fost desemnat George Secaș, din clasa a VI-a la Școala Gimnazială „Ion Creangă”, iar la categoria ADOLESCENȚI – Matei Bolog, din clasa a VIII-a la

Liceul Teoretic „Cheorghe Șincai”. Imediat după concurs, cel din urmă a participat la o campanie de promovare a lecturii, fiind dus și adus de la școală cu o limuzină BMW, devenind astfel cel mai popular elev din liceu. La finalul campaniei, Matei Bolog a declarat că este plăcut să te plimbi cu o limuzină de lux, dar cel mai frumos este să citești fără a aștepta vreo recompensă, trebuie să citești doar pentru că „lectura te face învingător”.

Ideea acestui concurs s-a dovedit a fi atractivă pentru mai multe biblioteci publice din țară, astfel încât Biblioteca Județeană „Octavian Goga”, în calitate de inițiator, a trimis tuturor doritorilor pachetul cu materiale referitoare la organizarea concursului, precum și setul de materiale promoționale personalizabile, implicând Asociația Națională a Bibliotecarilor și Bibliotecilor Publice din România (ANBPR) în calitate de partener și acordând concursului amploarea de concurs național de lectură. Astfel, „Bătălia cărților” s-a derulat în 15 biblioteci publice din țară, iar „Cititorii anului” din județele participante s-au întâlnit la Cluj-Napoca la Finala Națională, unde au fost desemnați „Cititorii anului 2014” la nivel național: la categoria COPII, câștigătoarea a fost Tereza Oprea din Târgu-Mureș, iar la categoria ADOLESCENȚI – Matei Bolog din Cluj-Napoca.

Printre cele mai apreciate cărți s-au numărat *Minunea* de Palacio (Editura „Arthur”), *Hoțul de umbre* de Marc Levy (Editura „Trei”), *Starters* de Lissa Price (Editura „Trei”), acestea fiind desemnate *cărțile anului* în mai multe județe.

Un element original în organizarea finalei a fost contactarea doamnei Lissa Price din California de Sud, autoarea cărții *Starters*, care a rămas foarte impresionată de numărul mare de voturi primite pentru cartea sa de debut și a trimis elevilor din Cluj un colet cu semne de carte și insigne și un mesaj, pe care l-a înregistrat și video: „Vă mulțumesc că ați ales *Starters* drept *Cartea anului!* Acest lucru înseamnă, sincer, foarte mult pentru mine. Îmi doresc ca *Starters* să fie incitant, palpitant și amuzant de citit, dar și să aducă în discuție aspecte ce sunt importante pentru mine, legate de identitate, îmbătrânire, concepte despre frumusețe și despre felul în care îi tratăm pe cei tineri și pe cei în vârstă. Îmi doresc cel mai mult ca cititorii să realizeze faptul că nu suntem doar ceea ce părem a fi în exterior. Suntem mai mult decât o înfățișare exterioară, așa că trebuie să privim dincolo de aceasta pentru a găsi persoana din interiorul nostru. Și cred cu tărie în găsirea puterii interioare a fiecăruia – atunci când totul pare că este împotriva ta, trebuie să sapi adânc și să găsești putere în interiorul tău pentru a persevera și pentru a supraviețui”.

După Finala Națională a avut loc un atelier profesional, o cafenea culturală, la care s-au dezbătut toate aspectele referitoare la organizarea concursului și s-au formulat niște concluzii care au fost trimise tuturor bibliotecilor participante la „Bătălia cărților 2014”.

Cea de-a doua ediție a concursului, cu noi liste de cărți pentru copii și adolescenți, a demarat în martie 2015 la Cluj-Napoca și în mai multe biblioteci publice din țară, precum și la Chișinău, la Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”. La Cluj concursul a fost lansat și pentru cititorii de limbă maghiară, dar și o secțiune pentru adulți și seniori, unde „bătălia” se va da doar între titluri ale autorilor români contemporani.

Avem convingerea că participanții la acest concurs, în special copiii și adolescenții, vor reuși peste ani să facă diferența între o carte bună și una mai puțin bună, între un autor valoros și altul mai puțin valoros, să recomande și altor persoane autori și cărți care merită citite. Iar dacă bibliotecile publice își vor uni eforturile pentru organizarea unor asemenea activități de promovare a lecturii, implicând Asociația Națională a Bibliotecarilor și Bibliotecilor Publice din România, editurile și mass-media, vom avea din ce în ce mai puține sondaje descurajante, iar *Lectura te face învingător* nu va rămâne doar un simplu slogan al concursului.

Tatiana COSTIUC,
șef serviciu Comunicarea Colecțiilor,
Biblioteca Județeană „Octavian Goga” Cluj, România

CONCURSUL NAȚIONAL „BIBLIOTECA ANULUI” SAU O MODALITATE CREATIVĂ DE PROMOVARE A STRUCTURILOR INFODOCUMENTARE ȘCOLARE

În perioada 23-26 aprilie 2015 am fost delegată din partea Asociației Bibliotecarilor din România să particip la cea de-a XIX-a ediție a Salonului Internațional de Carte pentru Copii și Tineret de la Chișinău, Republica Moldova.

Salonul, deschis în data de 23 aprilie și găzduit de Pavilionul 3 al Centrului Internațional de Expoziții „Moldexpo” pentru o perioadă de patru zile, a fost inaugurat de doamna Claudia Balaban, președinte al Secției Naționale din Republica Moldova a Consiliului Internațional al Cărții pentru Copii și Tineret (IBBY). Au urmat apoi mesajele de salut ale reprezentanților Ministerului Culturii, Ministerului Educației, Ministerului Tineretului și Sportului din Republica Moldova. Tot în deschidere a luat cuvântul doamna Liz Page, director executiv al Consiliului Internațional al Cărții pentru Copii și Tineret (IBBY), Spiridon Vangheli, scriitor, laureat al Diplomei de onoare IBBY, Arcadie Suceveanu, președintele Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova și Valeriu Matei, Directorul Institutului Cultural Român „Mihai Eminescu” la Chișinău.

Pe perioada Salonului au avut loc numeroase lansări de carte, expoziții, ateliere și prezentări la care am participat cu mare interes.

În cea de-a doua zi a Salonului, în cadrul sesiunii de comunicări „Biblioteca – spațiu de comunicare și educație interculturală”, am prezentat comunicarea cu titlul „Concursul Național „Biblioteca anului” sau o modalitate creativă de promovare a structurilor infodocumentare școlare”, în fața unui public numeros, format din bibliotecari școlari și din bibliotecile publice din Republica Moldova și România.

Concursul „Biblioteca anului” a debutat în anul 2012, prima ediție desfășurându-se la nivel județean. După prezentarea proiectului în cadrul celei de-a XXIV-a ediții a Conferinței Naționale a Asociației Bibliotecarilor din România (Oradea, 4- 6 septembrie 2013), datorită aprecierilor primite din partea participanților, în anul școlar 2013-2014, acțiunea s-a extins la nivel național.

Proiectul nostru a crescut mult într-un timp foarte scurt, fapt care nu a putut decât să ne bucure și să ne oblige în egală măsură. Încercând, de la an la an, să ținem cont de toate sugestiile și observațiile pertinente făcute de participanți, ne-am dorit să fim cât mai buni, să căutăm variantele optime de dezvoltare la nivelul concepției și al implementării, pentru ca activitățile derulate să aibă un impact semnificativ în rândul comunității educative și culturale.

În anul 2013-2014, partenerii din proiect au fost Biblioteca Națională a României, Asociația Bibliotecarilor din România, Biblioteca Centrală Universitară „Mihai Eminescu” din Iași, Biblioteca Pedagogică Națională „I. C. Petrescu”, Editura „Polirom” și treizeci de case ale corpului didactic din România.

Scopul proiectului a fost acela de a readuce biblioteca/ centrul de documentare și informare al școlii în prim-plan, de a stimula creativitatea elevilor, de a-i implica în propria evoluție, învățându-i să descopere lumea, să facă propriile alegeri, să devină adulți responsabili și corect informați. Prin implicarea în proiect, elevii și-au explorat potențialul creator, iar motivația lor pentru învățare a crescut prin descoperirea de noi orizonturi ale cunoașterii.

Printre modificările aduse Regulamentului de organizare a concursului față de prima ediție, putem menționa desfășurarea în două etape – județeană și națională, introducerea celor două secțiuni – gimnaziu, respectiv liceu, și introducerea comisiilor de jurizare, atât la nivelul fiecărui județ participant, cât și la nivel național.

Beneficiarii direcți au fost utilizatorii structurilor infodocumentare școlare, deoarece elevii, folosindu-și creativitatea, și-au dezvoltat, de asemenea, abilitățile de lucru în echipă și cele de explorare. Profesorii, părinții

și comunitatea locală au devenit și ei beneficiari de perspectivă, deoarece participanții/ viitorii cetățeni vor fi mai bine informați, vor cunoaște valoarea libertății de exprimare a propriilor idei și opinii, respectând, în același timp, diversitatea.

Premiile au fost acordate exclusiv în cărți, care au intrat în inventarul structurilor infodocumentare școlare de unde au provenit echipele câștigătoare.

Proiectul a fost o provocare, încă de la început, deoarece elevii, pentru a crea filme de prezentare a structurii infodocumentare din propria școală, trebuiau să-și îmbunătățească competențele IT și competențele de comunicare, pentru a convinge publicul asupra rolului cheie pe care îl are biblioteca în comunitate.

Numărul participanților a crescut de la an la an. Astfel, de la o participare de 250 de elevi în 2012 a ajuns la peste 1000 de elevi și 150 de bibliotecari și cadre didactice, în anul următor. Pentru prima dată, în 2014 a participat, în calitate de invitat special, o echipă de elevi de la Școala Românească din Cipru, acesta fiind primul pas spre extinderea proiectului la nivel internațional.

Proiectul nostru poate fi considerat un mijloc interactiv de a-i învăța pe participanți o lecție de valoare, pe termen lung, a ceea ce înseamnă cetățenia activă. Implicarea lor în acest concurs național le-a potențat mândria de a face parte dintr-un colectiv deosebit și de a promova o structură infodocumentară unică. Un lucru foarte important este că elevii au împărtășit celorlalți rezultatele muncii lor, care a fost încurajată prin exprimarea votului de apreciere, fapt care le-a definit identitatea culturală. Prin urmare, concursul „Biblioteca anului” a fost și o invitație la solidaritate, poziționând biblioteca în inima comunității.

Ceremonia de premiere a câștigătorilor a avut loc pe 23 aprilie 2014, în Aula Bibliotecii Centrale Universitare „Mihai Eminescu” din Iași, în prezența elevilor din echipele câștigătoare, a coordonatorilor lor, a bibliotecarilor de la casele corpului didactic din țară, precum și a invitaților de la Biblioteca Națională a României, Asociația Bibliotecarilor din România, Biblioteca Centrală Universitară „Mihai Eminescu” Iași și Biblioteca Pedagogică Națională „I. C. Petrescu”.

Proiectul s-a bucurat de o promovare extinsă în mass-media locală. Pe 23 aprilie 2014, studioul TVR Iași a realizat un reportaj despre evenimentul desfășurat de Ziua Bibliotecarului, în Aula Bibliotecii Centrale Universitare „Mihai Eminescu” din Iași, iar pe 30 aprilie 2014 am fost invitată de studioul teritorial TVR Iași în emisiunea „Impact”, realizată de Maria Florea și transmisă live pe TVR3, pentru a vorbi despre concurs (emisiunea poate fi urmărită pe site-ul <http://www.tvrplus.ro/editie-impact-216797>).

Nu în ultimul rând, printre beneficiari s-au numărat chiar structurile infodocumentare școlare, care, datorită materialelor realizate de elevi, au devenit mult mai vizibile și mai apreciate de către comunitatea educațională, care le-a redescoperit identitatea și unicitatea. Prezența pe YouTube și pe rețelele de socializare a materialelor realizate de către participanți asigură în continuare vizibilitate structurilor infodocumentare școlare. Pentru a menționa câteva cifre, pe perioada concursului pe pagina de Facebook a Casei Corpului Didactic „Spiru Haret” Iași, locul unde s-a desfășurat etapa finală a concursului, au fost peste 10.000 de *like*-uri la pagina instituției și peste 28.000 pentru filmele din concurs.

Pentru prezentarea din cadrul sesiunii de comunicări „Biblioteca – spațiu de comunicare și educație interculturală”, i-am rugat pe câștigătorii concursului să ne transmită câte un mesaj video, în care să ne spună ce a însemnat pentru ei participarea și câștigarea concursului și ce consideră că a fost bun și ce poate fi îmbunătățit la acest proiect. Mesajele lor au fost pe cât de originale, pe atât de emoționante și încurajatoare, modalitățile de prezentare fiind foarte apreciate de participanții din sală.

Proiectul s-a bucurat de aprecierea publicului prezent la Chișinău la sesiunea de comunicări, a fost aplaudat la scenă deschisă, iar o parte dintre colegii din Republica Moldova și-au exprimat dorința de a implementa acest proiect în parteneriat cu România.

*Laura Mihaela ANDREI,
membru în Consiliul director al ABR și
vicepreședinte al Filialei Iași a ABR,
documentarist la Casa Corpului Didactic „Spiru Haret”
Iași, România*

**„PAȘAPORT PENTRU VIAȚĂ”: PROGRAM
DE AUTOCUNOAȘTERE ȘI DEZVOLTARE
PERSONALĂ PENTRU ADOLESCENȚI
(Ciclul i: Inteligența emoțională)**

*„Orice plantăm în subconștientul nostru și hrănim
prin repetiție și emoții va deveni într-o zi realitate.”
(Earl Nightingale)*

În toate timpurile, oamenii s-au deosebit unul de altul prin nivelul succesului, bunăstarea financiară, poziția în societate. Dar în ce constă secretul unei mai bune reușite a unor oameni în comparație cu ceilalți? Până nu demult se considera că acești oameni sunt mai dezvoltați intelectual decât majoritatea celorlalți. Însă cercetările din ultimii ani au demonstrat că reu-

șita lor nu se poate explica numai prin nivelul intelectului (de regulă, coeficientul lor intelectual (IQ) oscilează de la mediu până la ceva mai mult de acest nivel). Se pare că oamenii mai prosperi, financiar și social, au nivelul ridicat al altui indicator important, cel al inteligenței emoționale (EQ).

Cercetările psihologilor au constatat că EQ este mai important decât IQ atunci când vorbim de „abilități sociale” – succesul în relațiile de carieră, personale și de afaceri. Abilitatea de a recunoaște și exprima în mod adecvat sentimentele are puțin de a face cu capacitatea intelectuală, dar aceste abilități sunt necesare pentru bunăstarea noastră și succesul în viață. Inteligența emoțională este modul în care putem reuși fără stres, dezamăgiri și probleme. Cu alte cuvinte, EQ este un set de competențe necesare pentru a ne gestiona emoțiile și relațiile noastre.

Legătura dintre EQ și succes este atât de puternică încât apare imediat întrebarea: **este posibil să ne dezvoltăm inteligența emoțională?** Răspunsul este afirmativ. Deosebit de eficient și important în ceea ce privește viitorul unei persoane de succes este dezvoltarea EQ la copii și, în special, la adolescenți, care se deosebesc printr-o înaltă flexibilitate și sensibilitate a tuturor proceselor mintale, cât și printr-un interes profund față de lumea lor interioară.

De ce trebuie să ne dezvoltăm inteligența emoțională? Cercetătorii au stabilit că 80% din succesul nostru în viața socială sau personală e determinat de nivelul de dezvoltare a inteligenței emoționale și doar 20% depinde de intelect. În cazul liderilor, inteligența emoțională contribuie cu până la 90% la obținerea succesului. Se pare că îmbunătățirea gândirii logice și orizontul nostru nu este încă o garanție a succesului în viață. Mult mai important este ca noi să însușim abilitățile de inteligență emoțională, și anume :

- abilitatea de a recunoaște emoțiile, de a le gestiona;
- capacitatea de a ne pune în locul interlocutorului pentru a-i înțelege sentimentele;
- abilitatea de a vedea calitățile pozitive și potențialul celeilalte persoane și a-i respecta personalitatea;
- utilizarea acestor abilități în contact direct cu alte persoane.

În contextul în care sistemele de educație pun accent exclusiv pe dezvoltarea inteligenței intelectuale, Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” în parteneriat cu Asociația Națională a Psihologilor Profesioniști „Psiheea” din Moldova a lansat un program de autocunoaștere și formare pentru adolescenți, care să-i ajute să își dezvolte armonios inteligența emoțională.

Ideea de a lansa un astfel de program a apărut încă atunci când am inițiat Ciclul de ringuri intelectuale și dezbateri, în cadrul cărora am observat

că mulți participanți întâmpină dificultăți de comunicare, pricina cărora este incapacitatea de a-și dirija emoțiile. Am considerat extrem de necesară organizarea unui curs pentru adolescenți, la care ei ar putea să învețe a comunica în public depășind emoțiile. Angela Nicolaou, magistrul în psihologie, prezintă de fiecare dată atunci când tematica unor întruniri necesită intervenția unui specialist psiholog, și de această dată a acceptat invitația noastră în calitate de formator al programului.

Scopul programului:

Formarea la adolescenți a abilităților de evaluare și dezvoltare a inteligenței emoționale.

Obiectivele programului:

- Organizarea unui ciclu de opt seminare pentru adolescenți;
- Stimularea conștientizării de către tineri a necesității gestionării emoțiilor, formării și dezvoltării inteligenței emoționale;
- Formarea la participanți a abilităților de a-și dirija și controla emoțiile, a-și conștientiza sentimentele proprii, forțele ce stimulează și direcționează comportamentul lor.

Programul a fost destinat tinerilor cu vârste cuprinse între 16 și 18 ani.

S-au înscris la program 34 de adolescenți de la 7 licee și colegii din Chișinău, 24 din care au ajuns în final. Tinerii au aflat despre derularea seminarelor din discuțiile directe cu coordonatorul programului, din anunțul afișat în bibliotecă, pe site-ul, blogul, pagina de Facebook a instituției.

În perioada 11 octombrie – 13 decembrie s-au desfășurat 8 seminare cu următoarea tematică: *Ce este inteligența emoțională (IE; EQ și IQ)?; Autoreglarea sau cum să ne dirijăm și să ne controlăm emoțiile; Conștiința de sine. Ce înseamnă a fi conștient de sentimentele proprii?; Motivația. Care sunt forțele ce stimulează și direcționează comportamentul nostru?; Empatia – „antena” noastră socială. Emoțiile și rolul lor în comunicare; Abilitățile sociale – o componentă importantă a IE. Comunicarea; Îmbunătățirea propriei IE. Cum perfectăm inteligența emoțională; Totalizare, evaluare.*

Activitățile programului au fost diverse, fiind aplicate diferite metode de instruire, precum: discuții facilitate, activități în grup, brainstorming, exerciții, studii de caz, jocuri de rol, jocuri didactice.

Fiecare seminar începea cu recapitularea materialului însușit la cel precedent și se încheia cu un feedback și tema pentru acasă: o prezentare creativă executată în formă liberă.

Programul a finisat cu o ședință de evaluare și totalizare, unde participanților li s-au propus două teste: unul de inteligență emoțională (EQ) și altul de diagnosticare a motivației către succes, după T. Elers. În rezultat, fiecare participant a constatat pentru sine o anumită stare de lucruri și a

conștientizat rezervele pe care le-ar putea pune în acțiune pentru a-și redresa și îmbunătăți calitatea vieții. Le-am propus spre meditație și cele *20 de reguli de viață* definite de către Institutul francez pentru anxietate și stres din Paris, despre care experții spun că, dacă cineva reușește să asimileze măcar 10 din ele, poate avea o viață mai frumoasă și de o calitate mai bună.

La finalizarea programului, participanții au răspuns la un chestionar din 8 întrebări pentru a evalua impactul proiectului.

La prima întrebare elevii au fost rugați să indice sursa de informare despre derularea programului. Mai mult de jumătate (15) au fost informați de bibliotecar, 5 au aflat de la profesori (inclusiv de la psiholog) și 4 de la colegi, prieteni.

Întrebarea a doua s-a referit la aprecierea nivelului de organizare a programului după criteriile: *autenticitatea informației, utilitatea informației, prestația trainerului, calitatea materialelor și suficiența timpului*. Cel mai mult au fost apreciate utilitatea informației și prestația trainerului, primind calificativul „excelent” (câte 19). Cu „foarte bine” au fost notate autenticitatea informației (17), calitatea informației (16) și suficiența timpului (13). Calificativele „slab” și „foarte slab” nu au fost aplicate.

Dacă ne referim la temele programului, cele mai interesante s-au dovedit a fi *Autoreglarea sau cum să ne dirijăm și să ne controlăm emoțiile* (18), *Motivația. Care sunt forțele ce stimulează și direcționează comportamentul nostru?* (16), *Îmbunătățirea Propriei IE. Calculul punctajului, interpretare și analiză* (13), *Conștiința de sine. Ce înseamnă a fi conștient de sentimentele proprii?* (11), *Abilitățile sociale – o componentă importantă a IE. Comunicarea* (13), *Empatia – „antena” noastră socială. Emoțiile pot juca un rol important în influența modului în care comunicăm* (9).

În ceea ce privește utilitatea temelor, atestăm aproape același tablou: pe prim plan s-a situat aceeași *Autoreglare sau cum să ne dirijăm și să ne controlăm emoțiile* (17), apoi urmează *Motivația. Care sunt forțele ce stimulează și direcționează comportamentul nostru?* (15), *Abilitățile sociale – o componentă importantă a IE. Comunicarea* (13), *Îmbunătățirea Propriei IE. Calculul punctajului, interpretare și analiză* (13), *Empatia – „antena” noastră socială. Emoțiile pot juca un rol important în influența modului în care comunicăm* (8).

Participanții au fost întrebați dacă ar mai dori să participe la astfel de seminare și ce tematică i-ar interesa. 21 de participanții au răspuns afirmativ și au indicat un număr variat de teme pentru seminarele viitoare: *Autocunoașterea/Automotivarea; Comunicarea în public; Decodificarea gesticulațiilor, psihologia comportamentului, dedublarea eului (deducere, probleme, analiză); Dezvoltarea capacităților mintale, IQ, a capacității de învățare și memorare; Cum să devii o femeie de succes; Participarea*

la seminarul a unor oameni de succes; Literatura în viața adolescenților; Echilibrul psihologic; Motivația; Cunoașterea propriului eu; Abilități de creare și menținere a relațiilor bune cu părinții, prietenii și colegii ș.a.

Deosebit de cuprinzător s-a dovedit a fi compartimentul *Comentarii*, care a inclus **aprecieri, opinii**: „Program foarte interesant, captivant, distinctiv. Mi-a plăcut foarte mult.”, „a fost un program foarte util pentru viitorul nostru”, „acest training m-a ajutat să înțeleg care-i diferența între emoții și sentimente”, „programul a fost structurat bine, împletind noțiuni teoretice minime și foarte multă practică, ceea ce a contribuit la înțelegerea mai bună a temelor”, „programul mi-a dezvoltat abilitățile sociale și m-a ajutat să conștientizez diferența dintre sentimente și emoții”, „cu mare plăcere aș mai participa la un astfel de program”, „am aflat multe lucruri noi, mi-a plăcut mult posibilitatea de a pune în practică cele învățate”, „a fost o experiență unde am învățat multe lucruri interesante, pe care planific să le aplic în viață, a fost o frumoasă îmbinare a utilului cu plăcutul și a avut un impact pozitiv asupra mea”, precum și **doleanțe**: „ar fi bine să primim și materiale pentru studiu individual”, „programul mi-a fost util în interacțiunea cu alte persoane și aș dori să particip și la alte training-uri”, „consider că astfel de programe sunt benefice unui adolescent și că în viitor ar trebui să se organizeze mai des”.

Rezultatele obținute în baza chestionarului, dar și discuțiile directe în cadrul seminarelor, ne-au permis să constatăm că programul a obținut un feedback pozitiv, a avut o mare pondere la participanți și un interes stabil pe tot parcursul desfășurării lui. În scopul de a beneficia în continuare de program, 8 participanți au devenit cititori ai bibliotecii, pe lângă ceilalți care deja aveau permis la bibliotecă. Programul „Pașaport pentru viață” va continua cu *Ciclul II Comportamentul. Cum să ne formăm un comportament sigur*.

În calitate de organizator și coordonator al programului, aș vrea să cred că participanții au înțeles esențialul: fără a avea deplină conștiință de nivelul emoțional, nu suntem capabili să înțelegem pe deplin propriile noastre motivații și nevoi, să comunicăm eficient cu ceilalți. Modul cum ne simțim influențează direct modul cum gândim și ce gândim. Sentimentele și emoțiile noastre influențează sănătatea, succesul în carieră și viața personală, dar pot într-o clipă să le distrugă pe toate. Prin urmare, capacitatea de a reglementa starea noastră emoțională este una dintre cele mai importante abilități pe care trebuie să o însușim.

Zinaida URSU,
șef secție „Activitate cu publicul de 14-16 ani”,
Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”

PARTENERIATUL CU BIBLIOTECA – OPORTUNITATE PENTRU SUSȚINEREA DEZVOLTĂRII ȘI ÎNVĂȚĂRII ELEVILOR

„Copilul este un cetățean cu o voce puternică, cu drepturi și responsabilități. Rolul pedagogului este de a sprijini copilul în a deveni un membru responsabil al societății, a dezvolta un sentiment de empatie și grijă pentru alții, a dezvolta capacități de deschidere și respect pentru diversitate, a dobândi abilități de a-și forma, exprima, justifica opiniile, de a asculta cu respect și a manifesta toleranță față de opiniile altora.”¹. Referindu-ne la demersul educațional, acesta ține și de formarea competenței de comunicare ce vizează abilitatea elevului de a exprima și interpreta gânduri, sentimente și fapte atât pe cale orală, cât și în scris, și de a interacționa într-un mod adecvat în cadrul întregii game a contextelor sociale și culturale – în educație și instruire, acasă sau în timpul liber. Comunicarea în limba română este o competență-cheie ce contribuie esențial la edificarea personalității elevului, la creșterea unui cetățean responsabil și poate fi dezvoltată printr-un parteneriat durabil cu actorii educaționali. Un model de parteneriat educațional în acest sens servește Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”.

În zilele de azi, când majoritatea elevilor au acces la sursele de informare, dețin biblioteci personale, dezvoltarea abilităților de comunicare, motivarea pentru lectură, totuși, prezintă o mare dificultate. Cât de competent nu ar fi cadrul didactic, fără implicarea bibliotecarilor nu obține mari performanțe în acest sens. De mulți ani, noi, cei de la Liceul Teoretic „Vasile Vasilache”, inclusiv învățătorii la clasele primare, beneficiem de un parteneriat eficient cu Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, în special cu reprezentanții Filialei nr. 1 Tamila Muntean-Stepanenco, șefa Filialei, și Lilia Artin, bibliotecar principal. Parteneriatul educațional în sine presupune o unitate de cerințe, opțiuni, decizii și acțiuni educative comune, ceea ce este valabil pentru partenerii noștri de la bibliotecă. E de menționat faptul că angajații bibliotecii se bazează pe un management participativ, informându-ne despre activitățile planificate, specificând posibilități de realizare a lor. De fiecare dată, când desfășurăm o activitate comună, dumnealor oferă deschidere pentru a valorifica ideile tuturor beneficiarilor: cadre didactice, elevi, părinți, actori comunitari. Din experiența parteneriatului educațional cu biblioteca am constatat ca fiind semnificative următoarele forme și metode de colaborare:

1. TANKERSLEY, Dawn ș.a. Cum aplicăm teoria în practică: Ghid pentru promovarea principiilor unei pedagogii de calitate. Ch.: Epigraf, 2013, p. 6.

- **Mesele rotunde, dezbaterele** organizate în cadrul bibliotecii sau în cadrul instituției oferă oportunități elevilor să descopere lumea interesantă a cărții, să valorifice propriile opinii despre cele lecturate, personaje, autori, creând premise pentru dezvoltarea gândirii critice.
- **Victorinele, concursurile literare** provoacă elevii să studieze biografia scriitorilor, incită curiozitatea lor pentru cunoașterea operelor literare. La etapa de pregătire se implică cu plăcere și familiile copiilor din liceu, diriginții, membrii comunității, astfel integrându-se cu succes în sprijinirea unui demers educațional de calitate.
- **Prezentările de carte** solicită elevilor studierea minuțioasă a cărții, biografiei scriitorului, cunoașterea noutăților literare. Prezentarea unei cărți bune poate fi asociată cu o adevărată sărbătoare care ne oferă oportunități pentru valorificarea potențialului, abilităților artistice, cât și a inteligenței prin selectarea modului de prezentare. În cadrul lor, elevii au posibilitatea să comunice cu scriitorii, să le adreseze întrebări provocatoare, să descopere lucruri semnificative, care vor servi drept sursă pentru o învățare durabilă. Suntem recunoscători partenerilor de la Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, în persoana directoarei Claudia Balaban și reprezentanților Filialei nr.1, pentru că ne implică, în fiecare an, în pregătirea prezentărilor la Salonul Internațional de Carte, oferindu-ne posibilitatea de a face cunoștință cu diferiți scriitori, cărți interesante. Această experiență stimulează abilitățile sociale ale elevilor, cât și ale adulților care se implică nemijlocit sau îi însoțesc.
- Șezătorile literare sunt pregătite cu multă ingeniozitate de către elevi, părinți, cadre didactice, bibliotecari, iar desfășurarea lor prezintă o manifestare plină de farmec, de voie bună, oportunitate de valorificare a potențialului creativ al elevilor. Cei implicați își formează abilități de planificare a propriei activități, sunt participanți activi la propria învățare. La fel de important este și pentru spectatori, stimulându-le motivația pentru cunoașterea valorilor naționale, promovarea obiceiurilor și tradițiilor neamului. De regulă, după astfel de șezători propunem atât participanților, cât și spectatorilor să completeze chestionare, uneori folosind fișe de evaluare criterială, a căror rezultate servesc pentru îmbunătățirea activităților ulterioare.
- **Lecțiile la bibliotecă** constituie un factor favorabil în asigurarea unei educații de calitate. E cunoscut rolul stimulatив al unui mediu dotat cu materiale necesare, unde predomină o stare de bine și care încurajează elevii să-și asume practici adecvate pentru dezvoltare și învățare. Biblioteca reprezintă pentru elevii noștri acest mediu benefic pentru informare, cunoaștere, descoperire. În acest sens, bibliotecarii se implică în procesul de învățare prin expoziții de carte, prezentări rezumative, noutăți la subiect.

Parteneriatul educațional presupune o altă relație cu elevul, care este parte a deciziilor educative, după posibilitățile și dimensiunea alegerilor sale. De la vârsta cea mai mică, ei sunt încurajați să-și asume responsabilități sociale, să ia decizii coerente, să participe la propria învățare. Suntem recunoscători partenerilor educaționali de la Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, care demonstrează flexibilitate, responsabilitate, pricepere în proiectarea și realizarea activităților comune menite să dezvolte competențele de comunicare la elevi, să trezească curiozitatea pentru lectură, pentru promovarea valorilor etern umane: *binele, adevărul, frumosul, sacrul*.

Iulia BĂȚ,
învățător la clasele primare, grad didactic I,
Liceul Teoretic „Vasile Vasilache” Chișinău

ШКОЛЬНАЯ БИБЛИОТЕКА И НОВЫЕ ТЕХНОЛОГИИ

„Видеть и делать новое – очень большое удовольствие.”
(Вольтер)

Новые технологии прочно вошли в нашу жизнь, и мы уже всё больше используем в библиотечной работе интернет, электронные книги, планшеты и телефоны. Ни одно библиотечное мероприятие не обходится без компьютерных презентаций. К сожалению, для многих из нас подготовка презентаций для мероприятий занимает много времени из-за недостаточного владения компьютером и, чтобы справиться с работой, нам приходится прибегать к посторонней помощи. Большой удачей для нас, библиотекарей лицеев, была возможность посещения курсов „Введение в информационные технологии”, организованных Национальной детской библиотекой имени Иона Крянгэ. Знания, полученные от тренера Лолиты Канеевой, мы сразу применили в своей работе.

С помощью новых технологий мы стараемся донести до сердец наших читателей мысль, что „книга” и „библиотека” – это высочайшее достижение человеческой цивилизации. Поэтому во многих странах мира библиотеки доступны всем людям и размещаются в специально построенных зданиях, ставших шедеврами архитектуры. Увиденные ими на библиотечном уроке слайды, оставили неизгладимое впечатление, которым они делились, по словам классного руководителя, со своими родителями. К тому же, об эффективности таких мероприятий мы судим по отзывам родителей лично, так как приветствуем их совместное с детьми посещение библиотеки.

В нашем лицее стали традиционными такие формы мероприятий как дебаты, читательские конференции, круглые столы. Ни одно из них не проходит без компьютерной презентации. Так, например, дебаты по романам-антиутопиям „Какое будущее нас ожидает?“ мы начали с рассказа об основателях жанра антиутопии. Наша задача – очень коротко, но эмоционально ввести участников в тему была успешно выполнена с помощью компьютерной презентации. За время показа слайдов читатели успевают адаптироваться и во время обсуждения вопросов ощущают себя равноправными и значимыми членами коллектива.

В последнее время сформировалась значительная группа учащихся, которые приходят на библиотечные мероприятия не потому, что их обязал классный руководитель, а потому что им интересно общаться с читающими сверстниками и библиотекарями.

В этом учебном году мы провели читательскую конференцию „Поделись радостью чтения“. Участники рассказали о своих любимых книгах. Все читатели, а среди них были ученики 5-х, 7-х и 9-х классов, блестяще справились со своей задачей, представив действительно замечательные книги, которые заставляют думать и сопереживать героям, учат распознавать добро и зло, отстаивать свои принципы. Участники конференции составили свой рейтинг книг, вошедших в их планы чтения. Вот эти книги:

- Бойн, Д. Мальчик в полосатой пижаме.
- Гэллик, П. Дженни.
- ДиКамилло, К. Удивительное путешествие кролика Эдварда
- Коллинз, С. Голодные игры; И вспыхнет пламя; Сойка-пересмешница.
- Лоури, Л. Дающий.
- Мурлева, Ж.К. Зимняя битва.
- Пеннак, Д. Собака Пес.
- Портер, Э. Поллианна.
- Тор, А. Остров в море. Пруд белых лилий; Глубина моря; Открытое море.

К счастью, практически все эти книги есть в нашей библиотеке. Но, к сожалению, только в одном экземпляре. Поэтому, не будь у нас и наших читателей возможности познакомиться с этими произведениями в электронном виде, проведение такой конференции оказалось бы невозможным.

В последнее время специалисты всё больше говорят о важности индивидуальной работы с читателями. И наш коллектив поддерживает эту идею. Что сегодня нужно библиотекарю для завоевания авто-

ритета у читателя? Конечно, библиотекарь должен знать современных писателей и произведения, популярные среди читателей. Во время беседы с нами учащиеся охотно рассказывают о любимых книгах. Когда библиотекарь знаком с популярными в читательской среде книгами, он может помочь читателю лучше понять произведение, эмоционально описав свое отношение к нему или обратив внимание на ускользнувшие от ребенка важные стороны описываемых событий. Хороший совет в выборе качественной детской литературы можно получить на сайтах библиотек, работающих с детьми, и на сайтах книжных издательств. Для нас, библиотекарей обслуживающих детей, постоянное изучение содержания популярных среди наших читателей сайтов электронных библиотек – насущная необходимость, которая нам дает возможность оставаться руководителями детского внепрограммного чтения. Книги, вызвавшие интерес, мы стараемся прочитать.

Чаще всего, как и наши дети, мы читаем книги, используя электронные устройства. При отсутствии качественного комплектования, отражавшего бы интересы и потребности наших читателей, доступ к услугам интернета является единственной возможностью компенсировать этот недостаток.

Никого не удивляет факт, что среди активно читающих детей большинство составляют девочки. Как привлечь к чтению книг мальчиков? В этом нам помогла компьютерная игра. Не секрет, что многие популярные подростковые игры основываются на содержании книг и сценариев популярных фильмов. „Игра-стрелялка” по мотивам романа Дмитрия Глуховского „Метро 2033” привела мальчиков 6-х, 8-х, 9-х классов на диспут по романам-антиутопиям „Какое будущее нас ожидает?”. Благодаря этому мероприятию ряды наших активных читателей, в том числе и мальчиков, пополнились.

Инновации касаются не только работы с читателями, но и работы с фондом. Мы давно мечтаем о времени, когда школьные библиотеки будут оснащены компьютерными программами, позволяющими повысить эффективность нашей работы. А пока этого не произошло, мы полагаемся на свою смекалку. У нас в библиотеке много популярных книг в единственном или малом количестве экземпляров. Для того, чтобы отслеживать у кого из читателей в данный момент находится книга, мы создали картотеку. На карточке указана фамилия автора, название книги, и ниже мы записываем фамилию и класс читателя, у которого она находится. Неожиданно для нас, мы получили еще один положительный эффект от нашей картотеки. Когда читатель спрашивает об интересующей его книге, мы сообщаем ему фамилию учащегося или учителя, который ее читает, чтобы можно было узнать

день возврата. Знакомясь с ровесниками, разделяющими его интересы, подросток обретает друзей, что является важным элементом социализации в лицейском коллективе.

На одном из недавно прошедших в Канаде библиотечном симпозиуме прозвучала очень интересная мысль о том, что „библиотечную профессию погубят не электронные книги, Google или Amazon, ее погубит нехватка воображения. Неспособность видеть и понимать не то, что есть, а то, что должно быть”. Нам бы хотелось закончить статью словами современного английского писателя–фантаста Нила Геймана: „Библиотеки сейчас – действительно двери в будущее, и их надо держать распахнутыми”.

*Елена ГАРБУЗОВА, Ольга КУЗНЕЦОВА,
библиотекари Лицея им. Н.В. Гоголя*

**„DIFERITE CULTURI – ACEEAȘI ȚARĂ:
ÎMPREUNĂ ÎN EUROPA”:
PROIECT DE PROMOVARE A LECTURII**

Care este forța unei cărți? Care sunt limitele intervenției bibliotecarului în viața comunității, a țării? Bibliotecarii pot să reușească ceea ce n-au putut face guvernanții? Acestea au fost întrebările pe care ni le-am adresat noi, bibliotecarii de la Telenești și Comrat, atunci când am inițiat Proiectul „Diferite culturi – aceeași țară: Împreună în Europa”.

Proiectul a fost un răspuns la situația din vara anului 2014, la unele declarații ale conducerii Găgăuziei, care menționau că găgăuzii nu au nevoie de limba română, de examen la limba română... Oare puteam rămâne indiferenți, oare aceste declarații nu ne-au rănit sentimentele noastre de promotori ai valorilor naționale?

Am decis să ne implicăm, inițiind un proiect comun al Bibliotecii Publice din Telenești și Bibliotecii Publice pentru Copii din Comrat, iar Ambasada SUA ne-a susținut oferindu-ne finanțare.

Prin acest proiect ne-am propus să contribuim la dezvoltarea relațiilor prietenoase și armonioase între tinerii din raioanele Comrat și Telenești, axate pe valorile comune ale ambelor regiuni, pe **înțelegerea** și respectul interetnic, ca să devenim mai uniți pe calea integrării europene.

Timp de 11 luni (din octombrie 2014 până în august 2015), am organizat activități intensive pentru familiarizarea copiilor din Telenești cu Zona de Sud a Moldovei și a copiilor din Comrat cu Zona de Nord a Moldovei (în perioada de investigație am identificat că, din păcate, copiii din Telenești nu cunoșteau aproape nimic despre sudul republicii, iar copiii din Comrat, la fel, nu cunosteau nimic despre nordul republicii). Și atunci am dat start lecturilor. Cele mai solicitate au fost cărțile cu tematică istorică, geografică, turism, gastronomie, artă, enciclopediile, ghidurile, dicționarele, cărțile beletristice semnate de scriitori români, găgăuzi, bulgari, ucraineni ș.a.

De asemenea, s-au organizat numeroase activități, printre care:

- Masa rotundă „Raionul Telenești – important centru cultural-istoric al Zonei de Nord a Moldovei” la Biblioteca Regională din Comrat;
- Vernisarea expoziției de lucrări ale elevilor Școlii de Artă Plastică din Telenești „Dimitru Matcovschi – Căldura cea de taină a focului din vatră” la Casa de Cultură din Comrat;
- Concertul prezentat de Orchestra de muzică populară „Poiana Codrului” din Telenești la Casa de Cultură din Comrat;

- Excursia prin orașul Comrat, care a inclus: Muzeul de Istorie și Etnografie, Școala de Muzică, Biblioteca turcească, Biblioteca Regională, Biblioteca pentru Copii, Galeria de artă, monumentele din Comrat;
- Premiera filmului „Orașul Comrat – astăzi și mâine”, întâlnirea cu regizorul filmului Tatiana Stavilova la Școala de Muzică din Telenești;
- Excursia prin orașul Telenești, care a inclus: Muzeul de Istorie și Etnografie, Școala de Arte Plastice, Centrul de Creație a Copiilor, Școala de Muzică, Biblioteca Raională din Telenești (pentru delegația de la Comrat, 30 de persoane);
- Concertul prezentat de colectivele artistice din Comrat „Kraski”, „Inspirație”, „Cadînja” la Palatul de Cultură din Telenești.

La Telenești, pe parcursul a cinci luni, în gimnazii și licee au fost organizate diverse activități în care au fost implicați circa 300 de elevi: ore informative „Să descoperim Sudul Moldovei”, concursul de eseuri „Am descoperit Găgăuzia”, concursul de mesaje „Îndemn la prietenie adresat popoarelor convețuitoare în Moldova”, victorina cognitivă „Călătorie imaginară la Sudul Moldovei”.

Programul activităților organizate de Biblioteca pentru Copii din Comrat, care a reunit peste 300 de beneficiari, a inclus: victorina cognitivă „O călătorie la Telenești”, concursul lucrărilor confecționate de copii în baza lecturilor și informațiilor despre Nordul Moldovei „Ca la Nord”, concursul de desene „Locuri pitorești din Nordul Moldovei”, concursul mesajelor de prietenie către copiii din Nordul Moldovei.

Rezultatele obținute au depășit așteptările:

- Peste 1100 de persoane implicate direct în activitățile proiectului;
- Peste 47 de activități cultural-informative organizate;
- Aproximativ 4000 de împrumuturi de carte;
- 10 acorduri de parteneriat încheiate între instituțiile educativ-culturale din ambele regiuni;
- 4 vizite de studiu organizate în comun la Comrat, Telenești, Chișinău, Soroca;
- Colecții de carte îmbogățite reciproc cu literatură donată de instituțiile implicate în proiect;
- 12 reportaje TV realizate despre proiect;
- 4 articole scrise, dintre care unul de fond;
- Realizarea a 3 povești digitale;
- Organizarea unei călătorii la Soroca pentru 60 de persoane (câte 30 din Comrat și din Telenești);
- Prezentarea proiectului în cadrul Simpozionului internațional „Biblioteca – spațiu de comunicare și educație interculturală” cu o audiență de peste 120 de bibliotecari;

- Organizarea întâlnirii la Centrul de Resurse al Ambasadei SUA cu beneficiarii din Comrat și Telenești, în cadrul căreia adjunctul secretarului pentru cultură și presă a înmănat diplome celor mai activi participanți;
- Proiectul a primit Diploma de excelență pentru cea mai bună inițiativă comunitară regională oferită de ziarul „Cuvântul”;
- Proiectul a fost premiat în toamna anului 2015 de către Ambasada SUA ca cel mai bun proiect de promovare a dialogului interetnic în Moldova.

Am rămas impresionați de comunicarea și înțelegerea pe care am reușit s-o construim între copiii din Găgăuzia și Telenești, de faptul că oamenii ne opreau pe stradă pentru a ne mulțumi, spunându-ne că suntem o țară și prin ceea ce facem îi ajutăm să se înțeleagă și să se respecte unii pe alții. Iar faptul că toți copiii din Comrat, care au fost implicați în proiect, au avut cele mai bune rezultate la examenul de limba română ne motivează să continuăm.

Maria FURDUI,
director, Biblioteca Publică Raională „V. Alecsandri” Telenești

DIALOGUL CULTURAL CA DETERMINANTĂ A EDUCAȚIEI INTERCULTURALE

*„Trupul nostru se hrănește cu produse
alimentare, iar sufletul cu cultură.”
(George Enescu)*

Considerații introductive

Societatea contemporană este o societate a intersecției culturilor, a redefinirilor identitare. Nevoia de a trăi și de a lucra împreună, de a ne cunoaște mai profund, de a ne înțelege și de a ne respecta reciproc a devenit imperativ într-o lume globală, în care se micșorează distanțele dintre Eu și Celălalt.

Deschiderea față de celălalt, acceptarea acestuia, toleranța nu sunt înnăscute, ci se formează prin demersuri educaționale sistematice. Din perspectiva cultivării și promovării acestor valori, rolul bibliotecii este deosebit de important în transformarea diferențelor într-o șansă a dezvoltării personale și a comunității și de aici diminuarea lor ca sursă de prejudecăți, tensiuni și disconfort. Biblioteca, în parteneriat cu alte instituții, este chemată să ofere, prin intermediul educației interculturale, un model al conviețuirii pașnice și constructive într-o societate în care locuiesc împreună membrii mai multor grupuri etnice.

În strategia Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă” una din direcțiile principale este de a oferi fiecărui beneficiar posibilitatea de a se

include în dialog. Avem două principii de bază de care ne ghidăm în activitatea noastră: **încrederea față de copii** și **renunțarea la centrismul adultului în dialog**.

Un exemplu de activitate care facilitează dialogul este ciclul de ringuri intelectuale și dezbateri *Adolescentul în lumea cunoașterii*, desfășurat de secția „Activitate cu copii de 11-16 ani” în colaborare cu secția „Media-tecă”.

În procesul de elaborare a conceptului acestui ciclu de activități, am studiat câteva strategii culturale.

Strategia „provocării”, care în cazul tinerilor presupune tendința lor către dialogul despre ordinea mondială, despre sistemul de valori, libertatea persoanei, fenomenul literaturii și lecturii în Internet, impactul civilizației asupra naturii etc. pentru a-și potoli setea de „a fi tu însuți”.

Strategia „feedback-ului”. Pentru tineri necesitatea de un alt „El” este foarte exigentă, esențială. Interesul în căutarea modului de a-l înțelege pe „altul”, „un oarecare”, este însoțit de o așa energie de cercetare, observare, ingeniozitate din partea lor, încât urmările pot fi contradictorii, dacă noi, bibliotecarii, nu le oferim posibilitatea primirii deschise și maleabile a acestei energii de transformare și schimbare.

Strategia dialogului constructiv. Noua generație de utilizatori ai bibliotecii este deschisă pentru dialog, cu tot specificul ei de mișcare spre libertate, gândire și încredere.

Dezvoltarea culturii comunicării – factor determinant întru îmbunătățirea relațiilor interetnice

Familia, școala, instituțiile culturale intermediază și facilitează transmiterea către tânăra generație a unui bogat bagaj de valori morale și culturale. Acest proces se desfășoară pe tot parcursul vieții și, totuși, copilăria și adolescența sunt etapele în care socializarea ocupă un loc nodal în procesul de formare și consolidare a Eu-lui.

Biblioteca pentru copii are ca obiectiv principal dezvoltarea spiritualității ca cel mai înalt nivel moral și emoțional al dezvoltării omului. În zilele noastre, una din cele mai stringente probleme a devenit educarea culturii morale. Drept urmare, noi, reprezentanții culturii, în permanență muncim în direcția altoirii dragostei de țară și sentimentului cetățeniei, promovării unei culturi de comunicare interetnică, a toleranței și bunăvoinței. În acest sens, organizăm activități cu specific intercultural în scopul egalizării șanselor de afirmare a tuturor beneficiarilor și care să ducă în viitor la rezolvarea multor probleme din societate.

În continuare, mă voi referi la două acțiuni: serata intelectual-cognitivă *Arborele vieții și dezbaterea Societatea multiculturală – mit sau realitate?*

Principala instituție de socializare a copiilor este familia – nucleul societății. Aici se dobândesc deprinderi, atitudini, valori, comportamente care se dezvoltă mai apoi în alte medii sociale.

Serata intelectual-cognitivă *Arborele vieții* a fost organizată de Ziua Internațională a Familiei, la care au participat 30 de copii de la mai multe instituții de învățământ din Chișinău.

Scopul: educarea responsabilității de cetățean care cunoaște și respectă istoria, cultura, tradițiile naționale.

Obiective:

- promovarea interesului față de trecutul istoric, tradițiile și obiceiurile țării;
- educarea interesului față de istoria și tradițiile familiei;
- asigurarea înțelegerii de către copii a rolului părinților în formarea unui climat de prietenie, toleranță și respect reciproc în familie;
- formarea atitudinii de respect față de propria cultură și față de cultura celorlalți;
- dezvoltarea atitudinilor participative în dialog cu semenii.

Ce importanță are comunicarea între părinți, între părinți și copii, între bunici și copii, între frați? Ce factori afectează armonia unei familii? Dar a unei comunități? Pentru a afla răspunsurile la aceste întrebări am apelat la înțelepciunea populară, un bun barometru al evoluției societății.

Proverbele populare, zicătorile selectate le-au demonstrat pe larg atitudinea oamenilor față de copii, familiile cu copii, societate. Grupându-le după criteriul *fericire – întristare*, ei au receptat un singur mesaj: totul pornește din sânul familiei. Unii copii consideră că unde este liniște și înțelegere copiii se dezvoltă armonios, iar părinții încearcă un sentiment de satisfacție și bucurie pentru familia lor. Întotdeauna trebuie să ne iubim părinții și să le purtăm respect, au adăugat alții. Copiii au fost încurajați în aceste porniri nobile, amintindu-le că iubirea față de părinți este temelia iubirii de neam.

În continuare, copiii au exersat prin „dicționarul de rudenie”. Din păcate, astăzi, când familiile nu sunt atât de numeroase și trainice, categoriile de rudenie și-au pierdut parțial importanța și determinarea lor adeseori devine dificilă. Necunoscând „dicționarul de rudenie”, noi lipsim de culoare vorbirea noastră și nu percepem la modul convenit literatura, folclorul, înțelepciunea populară, modul de viață din trecut. Răspunsurile copiilor au demonstrat o bună cunoaștere a categoriilor de rudenie, ceea ce presupune o implicare substanțială a adulților în pregătirea lor, inițiativă pe care noi o salutăm.

Participanții au avut posibilitatea să privească și în oglinda istoriei propriei familii. În special, au aflat cum dădeau părinții noștri nume copiilor

în timpurile vechi, investind în aceasta toată iubirea și marele lor speranțe. Copiii au relatat despre cum și-au primit propriul nume mic și ce semnifică el.

Un interes deosebit le-a trezit copiilor etimologia numelor de familie și faptul că o bună parte din ei poartă nume de familie ce-și au originea în alte limbi: greacă, bulgară, poloneză, ungară, turcă, ucraineană, rusă. Copiii au fost atenționați asupra faptului că numele de familie poate fi cu mai multe semnificații, indiferent de sensul lui inițial.

În continuare, câțiva din ei și-au împărtășit „secretele” de familie, venind cu un cântec transmis din generație în generație, o vorbă cu haz, o ocupație preferată etc.

Prin urmare, au aflat multe lucruri interesante despre predecesorii lor, unii din ei reușind chiar să-și alcătuiască arborele genealogic. Întocmirea și cercetarea arborelui genealogic le-a dat posibilitate să descopere în familiile lor unele rădăcini etnice de care nu știau până atunci.

Pe toată perioada pregătirilor, părinții le-au fost călăuză sigură în cercetări, urmărindu-i îndeaproape și împărtășind împreună cu ei bucuria multor descoperiri. De fapt, aceasta confirmă încă o dată rolul determinant al părinților în generarea concepțiilor și atitudinilor copiilor.

În concluzie: Pentru a ști cine este, copilul trebuie să știe cine i-au fost strămoșii, să-și cunoască obiceiurile și tradițiile. Numai atunci va înțelege că prezentul este valoros doar împreună cu trecutul. Noi toți trebuie să fim păstrătorii și continuatorii acestor tradiții, având un contact direct, permanent cu izvoarele folclorului și, mai mult, să trăim în prietenie și armonie alături de conaționalii noștri.

Dezbaterile *Societatea multiculturală – mit sau realitate?*

Într-o societate multiculturală, bibliotecile trebuie să pună accent pe activități care ar permite contactul între diferite grupări etnice și culturale și ar încuraja schimburile interculturale prin promovarea înțelegerii și toleranței.

Un astfel de dialog a avut loc în cadrul dezbaterilor ***Societatea multiculturală – mit sau realitate?*** organizat cu prilejul Zilei Mondiale a Diversității Culturale pentru Dialog și Dezvoltare. Acțiunile s-au desfășurat sub sloganul „Fă ceva pentru diversitate și incluziune”.

Scop: Conștientizarea de către adolescenți a diversității etnoculturale și acceptarea valorilor multiculturale.

Obiective:

- îmbunătățirea percepției și aprecierii diversității;
- încurajarea toleranței și a dialogului interetnic.

Au dat curs invitației de a participa la dezbateri circa 40 de elevi de la mai multe instituții de învățământ din Chișinău, care au format echipele de

spicheri și oponenți. La fel, au fost prezente personalități care au împărtășit tinerilor din experiența lor.

În cadrul dezbatărilor, multiculturalitatea a fost examinată atât ca un fenomen global, cât și la nivel național. S-au discutat trei subiecte:

- *Multiculturalismul – problemă sau evoluție a societății contemporane?;*
- *Există în Republica Moldova un mediu favorabil pentru dezvoltarea dialogului intercultural?;*
- *Societatea multiculturală în Republica Moldova. Art-proiect.*

Discuțiile au arătat că multiculturalismul este privit de către majoritatea vorbitorilor ca o evoluție a societății contemporane. În opinia lor, există o comunicare insuficientă și, pe alocuri, dificilă între reprezentanții diferitor etnii, de aceea cooperarea între diverse grupuri etnice ar ajuta considerabil la consolidarea societății.

Printre soluțiile ce ar duce la dezvoltarea unei societăți fără probleme de ordin etnic și cultural a fost propusă și una care, s-ar părea, ne-ar izbăvi definitiv de confruntările de acest ordin, și anume, existența unei singure culturi. Și dacă ar fi, ce am alege? Întrebarea, deși ipotetică, a fost considerată provocatoare. Astfel, un elev a răspuns: „Cum în pădure nu poate crește un singur copac, așa și noi nu putem alege o singură cultură”. S-a menționat că societatea moldovenească, unde trăiesc peste 40 de etnii, este orientată spre armonie, dar încă suntem la primii pași în dezvoltarea multiculturalismului.

Interessant au decurs discuțiile în jurul celui de-al doilea subiect – existența în Republica Moldova a unui mediu favorabil pentru dezvoltarea dialogului intercultural. Conform spicherilor, un astfel de mediu există, doar că dialogul intercultural nu este susținut suficient prin politici clare de către factorii de decizie, enumerând mai multe motive ce țin de limbă, etnie, religie etc. O precizare a făcut actorul Mihai Fusu atunci când unii elevi susțineau că în țara noastră trăiesc mai multe popoare, el explicându-le că există un singur popor format din reprezentanți ai mai multor etnii și că toți ca unul trebuie să fie patrioți ai acestui pământ.

Participanții au constatat că, deși în țară există o bună bază legislativă care echilibrează relațiile interetnice și garantează drepturile dezvoltării etniilor și se întreprind o serie de acțiuni practice, totuși cultura lor e puțin cunoscută. Ei au menționat că este nevoie de o mai mare apropiere.

Despre felul cum arată societatea multiculturală în Republica Moldova am aflat din Art-proiectul prezentat de un tânăr care a comentat datele privind componența etnică și religioasă a Republicii Moldova. El a subliniat marele potențial al poporului nostru și oportunitățile pe care ni le oferă societatea multiculturală în direcția dezvoltării spirituale.

Trebuie să găsim lucruri comune care ne unesc – la această concluzie au ajuns participanții la finele dezbaterii. Un prim pas deja a fost făcut. Ansamblul „Sonor” de la Liceul cu predare în limba rusă „N. Gogol” a fascinat publicul nu numai prin interpretare, dar și prin repertoriul prezentat în limba română și rusă, fapt ce ne-a permis să ne simțim ca într-o adevărată familie. Este îmbucurător că la dezbateri au participat elevi, vorbitori nativi de mai multe limbi, în dialog unindu-i limba română, fapt remarcat și de către profesoara Victoria Fonari care a remarcat: „Cunoașterea unei culturi începe de la limbă”.

Concluzii:

Abordarea interculturalității trebuie să pornească de la ideea că o mai bună înțelegere între oameni este posibilă. Educația interculturală este un proces continuu și creativ. Dialogul cultural înseamnă o mai bună cunoaștere reciprocă. Fiecare participant este un agent al schimbării, iar nouă, adulților, ne revine cea mai mare responsabilitate, pentru că noi suntem acei care transmitem valorile culturale și formăm atitudinile și sistemul de valori ale generațiilor viitoare.

Considerăm că un factor important în procesul de culturalizare este *nivelul de competență a actorilor implicați în procesul de educare a tinerilor*. În cazul nostru, *bibliotecarul trebuie să fie „intercultural”*. Și mai este fundamental necesar ca *bibliotecarul să fie conștient de propria sa cultură, să-și înțeleagă preconcepțiile sale, credința, principiile morale și valorile*.

Vom continua să dezvoltăm teme de reflecție și activități prin care participanții să conștientizeze importanța deprinderilor de comunicare, relaționare și colaborare. Ca parteneri de nădejde ai bibliotecii au fost și sunt școala și familia, împreună constituind acel liant ce formează moralitatea adolescenților și tinerilor, demnitatea, responsabilitatea și rostul social. Anume biblioteca are posibilitatea să povestească într-o formă tolerantă și respectuoasă despre cultura, tradițiile, concepțiile altor popoare. Noi putem face ceea ce nu pot face politicienii, putem susține un dialog liber și egal al culturilor. Într-un cuvânt, orice bibliotecă este o zonă a toleranței.

Zinaida URSU,
șef secție „Activitate cu copii de 11-16 ani”,
Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”

IMPLICAREA BIBLIOTECILOR ÎN IMPLEMENTAREA PROIECTULUI „PROMOVAREA UNIUNII EUROPENE ÎN ȘCOLILE DIN MOLDOVA”

*„Universul ni se înfățișează și astăzi ca o Carte
pe care încercăm s-o înțelegem în noul context
al dialogului multicultural al europeanizării și mondializării.”
(Ivan Pilchin)*

Europa vine și la noi în casă. Cu pași mici, dar sperăm că siguri. Dovadă este lansarea în anul 2015 a campaniei de promovare a valorilor europene în instituțiile de învățământ din republică. Proiectul „Promovarea Uniunii Europene în școlile din Republica Moldova” a fost organizat de Consiliul Național al Tineretului din Moldova (CNTM) în parteneriat cu Ministerul Tineretului și Sportului al Republicii Moldova, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene al Republicii Moldova. Acest proiect a fost posibil datorită ajutorului generos al poporului american, oferit prin intermediul Agenției SUA pentru Dezvoltare Internațională (USAID).

Scopul proiectului a fost de a familiariza copiii și tinerii din Republica Moldova cu:

- instituțiile, misiunea și valorile Uniunii Europene;
- programele europene de mobilitate academică pentru tineri.

În cadrul proiectului a fost elaborat ghidul profesorilor privind organizarea activităților social-educative de promovare a Uniunii Europene [1], care cuprinde 15 activități pentru perioada 9-27 martie 2015, repartizate în 3 capitole—săptămâni:

- **săptămână I – Valori europene;**
- **săptămână a II-a – Spațiul comunitar european;**
- **săptămână a III-a – Europa cetățenilor.**

Bibliotecarii școlari din municipiul Chișinău au fost informați inițial în materie de promovare a valorilor europene la Reuniunea din decembrie 2014, în cadrul căreia dna Lilia Teaci, director adjunct al Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”, a oferit informații și recomandări privind implicarea bibliotecilor în promovarea valorilor europene. Biblioteca Națională a oferit la cerere informații despre Uniunea Europeană. Bibliotecile publice din teritoriu au sprijinit informațional bibliotecile școlare. Fiecare instituție a primit Harta Uniunii Europene și pliante despre Uniunea Europeană în limbile română și rusă.

Implementarea acestui proiect în școală a avut succes datorită parteneriatului educațional în care au fost implicați:

- Profesori de istorie, geografie

- Profesori de limbi străine
- Profesori de artă plastică și educație tehnologică
- Diriginți de clasă
- Bibliotecari
- Părinți

Activitățile extra-curriculare au permis unui număr mare de copii să cunoască și să respecte valorile centrale ale umanității. Instruirea propriu-zisă a elevilor a avut loc în cadrul „Săptămânii Uniunii Europene în școlile din Republica Moldova”, organizate în perioada prestabilită. S-au desfășurat următoarele activități cu implicarea bibliotecilor școlare:

SĂPTĂMÂNA I

- Careu festiv „Să aducem Uniunea Europeană în școlile noastre” (în toate școlile din republică);
- Activități de cunoaștere a Uniunii Europene, a caracteristicilor, istoricului și valorilor ei;
- Activități de familiarizare a elevilor cu literatura din țările Uniunii Europene.

SĂPTĂMÂNA II

- Elaborarea posterelor despre spațiul comunitar european;
- Elaborarea fișelor tehnice despre statele membre ale Uniunii Europene;
- Călătorii imaginare în Uniunea Europeană;
- Construire de trasee turistice în Uniunea Europeană;
- Cunoașterea formulelor de salut în 5 limbi, cunoașterea bucătăriei, tradițiilor statelor din spațiul Uniunii Europene (activități în engleză, franceză, germană și alte limbi);
- Concursuri de cunoaștere a personalităților și literaturii europene.

SĂPTĂMÂNA III

- Lansarea Centrului de Informare Europeană în școli;
- Ore de educație civică *Ce înseamnă a fi cetățean european?*;
- Ședințe ale Euroclubului *Idei despre/pentru o Europă a mea*;
- Ore de dirigenție *Ce oportunități oferă tinerilor integrarea europeană?*;
- Mese rotunde *Programe europene pentru tineri*.

Bibliotecile școlare au fost implicate în acest proiect prin:

- Expoziții de carte: *Să aducem Uniunea Europeană în instituția noastră, Scriitori din spațiul Uniunii Europene, Comorile europene ale cărții, Să cunoaștem Uniunea Europeană*;
- Elaborare de pliante: *În varietate concordia, Scriitorii Uniunii Europene, Știința în mâinile femeii europene*;
- Vizionare de filme: *Instituțiile de conducere ale Uniunii Europene*;
- Postere, standuri: *Eu și Ue*;
- Dosare informaționale;

- Victorine și concursuri: *Poveștile scriitorilor europeni; Ce? Unde? Când?*; *Să cunoaștem Uniunea Europeană; Cine știe – câștigă 12 stele;* *Să construim Uniunea Europeană; În lumea poveștilor europene;*
- Caleidoscop: *Organizațiile Uniunii Europene; Bună dimineața, Uniunea Europeană! – 5 formule de salut în 5 limbi străine;*
- Ore tematice: *Europa și europenii, Caracteristicile Uniunii Europene, Ce înseamnă să fii cetățean european, Bucătăria europeană în liceul nostru;*
- Mese rotunde: *Valorile comune ale Europei, Programe europene pentru tineri, Acordul de asociere cu Uniunea Europeană.*

Proiectul „Promovarea Uniunii Europene în școlile din Republica Moldova” a fost implementat în toate raioanele din țară, aducând un șir de beneficii:

- Sporirea gradului de informare a elevilor despre Uniunea Europeană;
- Contribuții la autoformarea cadrelor didactice;
- Dezvoltarea creativității bibliotecarilor;
- Educația multicultură și interculturală a tinerilor;
- Dialog și socializare la diferite trepte de școlaritate;
- Beneficii personale pentru elevi în înțelegerea UE;
- Formarea viziunii despre Uniunea Europeană.

Acest proiect este o oportunitate pentru cei implicați direct și chiar indirect în a crea pârgurile de armonizare a valorilor locale și naționale cu valorile europene și de a contribui pentru a face mai bună lumea în care trăim.

Referințe bibliografice:

1. *Ghid pentru pedagogi și lucrători de tineret pentru promovarea UE în școli.* Ch., 2015. Disponibil pe Internet: <http://www.infoeuropa.md/files/ghid-pentru-pedagogi-si-lucratori-de-tineret-privind-promovarea-uniunii-europene-in-scoli.pdf>

*Svetlana CASIAN,
bibliotecar, LT „Gh. Asachi”*

PROGRAMELE INTERACTIVE PENTRU COPII – UN MODEL DE INTERFERENȚE CULTURALE

Globalizarea a făcut ca lumea contemporană să fie supusă unor schimbări rapide, iar contactul și interacțiunea cu alte culturi să devină caracteristicile dominante ale vieții moderne. În prezent, societățile monoetnice sunt deja un fenomen istoric. Societatea a intrat într-o epocă în care putem spune că nu mai există granițe naționale. Prin urmare, după cum mențio-

nează cercetătorul C. Cozma, apar „societățile mozaic, în care elemente ale culturii autohtone se îmbină cu aspecte ale culturii altor grupuri” [citat după 4]. Într-o accepțiune largă, societatea policulturală presupune conclocuirea diferitor grupuri etnice, culturale, confesionale în condiții de conexiune și interacțiune, de schimb și recunoaștere mutuală a modalităților de organizare a vieții și valorilor fiecăruia. Comunitățile interetnice includ grupuri culturale, etnice, religioase „care nu numai că partajează același spațiu, dar au învățat să și cultive relații deschise de interacțiune, reciproc recompensatoare, respectând valorile, tradițiile și modurile de viață ale fiecăruia” [citat după 4].

La modelarea și sprijinirea identității culturale a comunității contribuie mai mulți actori sociali. Conform alineatului 1.3.5 din lucrarea „Biblioteca Publică. Linii directoare IFLA/UNESCO pentru dezvoltare”, „Un rol important al bibliotecii publice constă în accentuarea dezvoltării culturale și artistice a comunității. Acestea pot fi realizate în parteneriat cu organizațiile locale, prin oferirea spațiilor pentru activități culturale, prin organizarea programelor culturale. Biblioteca trebuie să reflecte varietatea culturilor reprezentate în comunitate. Ea trebuie să pună la dispoziție materiale în limbile vorbite în comunitatea locală, să sprijine tradițiile culturale” [1, p. 16]. Documentul „12 modalități în care bibliotecile sunt bune pentru țară”, oferit de revista „American Libraries”, în traducere de bibliologul Vera Osoianu, menționează următoarele: „Bibliotecile pentru copii și adolescenți oferă ora poveștilor, discuții despre cărți, lecturi și activități pentru vacanță, planificarea carierei, proiecte artistice, concursuri și alte programe menite să suscite imaginația tinerilor. În biblioteci copiii pot fi ghidați spre lucruri extraordinare. Deoarece le pasă de necesitățile specifice de dezvoltare ale fiecărei persoane care vine la bibliotecă după ajutor, bibliotecarii specializați în servirea copiilor lucrează diferențiat cu diverse categorii, de la ora poveștilor pentru preșcolari la planificarea carierei pentru studenți” [2].

Și noi, bibliotecarii de la Biblioteca pentru Copii „Ion Creangă” din Bălți, căutăm modalități de a influența benefic procesul de educație, informare, dezvoltare personală, recreere și delectare a tinerilor. Fiind un spațiu public de comunicare, biblioteca noastră asigură și extinde necesitățile informaționale, necesitățile de lectură și cele culturale. Este important de menționat că în acest proces sunt implicați copii indiferent de apartenența etnică, limba vorbită, locul de studii etc. Copiii nu pot trăi izolat unii de alții. Nevoia de afiliere se referă la nevoia de a avea contacte relativ frecvente cu ceilalți. Anume aceasta stă la baza relațiilor interpersonale. Ioan Bontaș, pedagog și cercetător științific, consideră că „relațiile interpersonale se constituie între membrii grupului ce îl compun” [citat după 5]. La

fel, el specifică două tipuri de relații: formale și informale, care, la rândul lor, creează mai multe forme: relații de cunoaștere, relații de comunicare, relații culturale etc. Biblioteca favorizează și susține relaționarea între utilizatori, realizând proiecte și programe, unde elementul educativ-cultural este unul de preferință.

În anul 2014 a fost realizat Proiectul „Copiii în Universul Cărții”, structurat în trei programe, care au avut ca obiectiv-cadru „Educația prin cultură și pentru cultură”. Obiectivele operaționale au fost următoarele:

- Relevarea importanței literaturii în cultură și formarea respectului față de valorile ei;
- Valorificarea patrimoniului etnocultural și integrarea valențelor lui în procesul de formare a personalității tinerilor;
- Cultivarea toleranței și a respectului reciproc între reprezentanții culturilor etnice.

1. Programul cultural-educativ „De la tradiții culturale la lectură”

Obiectiv: Promovarea cărții printre copii cu ocazia unor date tradiționale sau remarcabile și anumitor evenimente naționale/universale.

Pentru a realiza acest deziderat au fost organizate:

Festivalul literar-artistic „La steaua Eminescu cu dor de Vieru”:

- Matineu „Mult îmi ești dragă, natură!” dedicat creației poetului Grigore Vieru;
- Expoziție „Eminescu și Vieru – un vers etern”.

Zilele Creangă:

- Șezătoare literară „Pe urmele lui Nică, povestindu-ți propriile peripeții”;
- Expoziție „Ion Creangă – un povestitor popular”.

Ziua Mărțișorului:

- Compoziție literar-muzicală „Primăvara, regină a luminii”;
- Avizier cultural „Mărțișorul – feerie și sărbătoare”.

Săptămâna Lecturii și a Cărții pentru Copii:

- Program interactiv „La policioara cu minuni”;
- Ora poveștilor „Povești cu soare și cu lunci”;
- Expoziție „Cărțile – oaze ale spiritului”.

Ziua Internațională a Ocrotirii Copiilor:

- Flash-mob „Fie soare întruna”;
- Compoziție literar-muzicală „Dă-mi mâna și zâmbetul blând”;
- Avizier cultural „Copilărie visătoare”.

2. Programul informativ-tematic „De la carte spre cunoaștere”

Obiectiv: Sporirea interesului pentru cărți din diferite domenii ale creației umane, extinderea orizontului informațional și literar al copiilor.

Pentru a realiza acest imperativ au fost organizate:

- Ring literar-tematic „Drumul Copilăriei. Semne și reguli de circulație”;
- Compoziție literar-muzicală „Cu cântări și flori pe plai”;
- Divertisment literar-muzical „Povestea și muzica – o fascinantă armonie”;
- Ora poveștilor „Animale drăgălașe, istețe și poznașe”;
- Revistă orală „Fost-a, fost în lume-odată”;
- Revistă bibliografică „Evenimente și fenomene între legendă și realitate”.

3. Programul literar-artistic „Citesc cu drag a ta carte”

Obiectiv: Dezvoltarea culturii estetice, consolidarea cunoștințelor despre scriitorii care scriu pentru copii.

Pentru a realiza acest obiectiv, au fost organizate următoarele activități:

- Compoziție literar-muzicală „Versuri pline de lumină și candoare” (către Ziua Mondială a Poeziei);
- Compoziție literar-muzicală „Carte de dor, de fior și de zbor călător” (75 de ani de la nașterea scriitorului Dumitru Matcovschi);
- Medalion literar „Cu sacru har al versului” (215 ani de la nașterea scriitorului rus Alexandr Pușkin);
- Medalion literar „Cu răbdarea treci și marea” (dedicat creației scriitorului Titus Știrbu);
- Ora poveștilor „Povești istorisite copiilor” (din creația scriitorului Hans Christian Andersen).

Parteneri în desfășurarea activităților menționate au fost liceele „M. Eminescu”, „N. Gogol”, „L. Blaga”, „D. Cantemir”, „M. Gorki”, Gimnaziul nr. 9, grădinițele nr. 7, nr. 18, Centrul de Plasament Temporar și Reabilitare a Copiilor, Școala de Arte „C. Porumbescu”.

În organizarea acestor activități, accentul este pus pe aspectul interactiv al comunicării. În opinia mai multor cercetători, comunicarea interactivă include câteva componente, una din ele fiind cea interculturală. În procesul comunicării, am constatat că majoritatea copiilor au deprinderi de a-și susține și ajuta prietenii în diferite situații, a aprecia succesele colegilor, au o imagine pozitivă despre sine și despre cei din jur. Participând la activitățile organizate de bibliotecă, ei își fac noi prieteni din grupuri sociale diferite. Este oportună și organizarea unor activități în limba română pentru copiii alolingvi. Astfel, ei își formează/dezvoltă competențe comunicativ-lingvistice, care le ajută să se afirme în mediul socio-cultural, să înțeleagă și să îndrăgească cultura și tradițiile poporului, limba căruia o învață, să stabilească relații și să comunice cu cei din jur, să aplice cunoștințele, capacitățile în diverse situații etc.

Programele realizate sunt niște modele axate pe promovarea cărții, lecturii, cunoașterii și culturii, care demonstrează valoarea bibliotecii și

a cărții ca parte a tezaurului cultural și fortifică liantul dintre persoane și generații într-un spațiu cultural comun.

Referințe bibliografice:

1. *Biblioteca Publică. Linii directoare IFLA/UNESCO pentru dezvoltare.* Ch.: Epigraf, 2007. 91 p. ISBN 978-9975-924-57-3.
2. 12 modalități în care bibliotecile sunt bune pentru țară. În: *Biblio-info*, 2011, nr. 2, pp. 63-65. ISSN 1857-2790.
3. FRUNZE, Lilia. Valori ale educației multilingve. În: *Univers pedagogic*, 2012, nr. 2, pp. 35-39. ISSN 1811-5470.
4. ANIOGLO, Maria. Particularitățile competenței de comunicare asertivă la studenții din mediul academic multiethnic. În: *Univers pedagogic*, 2012, nr. 4, pp. 70-76. ISSN 1811-5470.
5. MALACHI, Ludmila. Relațiile interpersonale la copiii de 7-10 ani și rolul lor în dezvoltarea personalității. În: *Învățătorul modern*, 2012, nr. 3, pp. 18-20. ISSN 1857-2820.
6. OUȘ, Ludmila. Biblioteca Municipală „Eugeniu Coșeriu” într-un dialog continuu cu comunitatea. În: *Biblio-info*, 2013, nr. 1, pp. 11-14. ISSN 1857-2790.
7. RUSU, Antonina. Integrarea educației etnoculturale în procesul educațional. În: *Univers pedagogic*, 2013, nr. 4, pp. 28-35. ISSN 1811-5470.

Ana BOTEZAT,
Biblioteca pentru Copii „Ion Creangă” Bălți

РОССИЙСКАЯ ГОСУДАРСТВЕННАЯ ДЕТСКАЯ БИБЛИОТЕКА

Российская государственная детская библиотека – крупнейшая в мире библиотека для детей, основанная 30 декабря 1969 года. С 1987 года библиотека располагается в нынешнем здании общей площадью 10 000 кв. м, построенном по уникальному проекту, подготовленному под руководством академика Якова Белопольского. Он также известен как автор архитектурной части памятников „Родина-мать” на Мамаевом кургане в Волгограде и „Воин-освободитель” в берлинском Трептов-парке, Юрию Гагарину в Москве. По его проекту построен Большой Московский цирк на проспекте Вернадского. В проекте РГДБ были учтены пожелания библиотечных специалистов. Над оформлением интерьеров трудились дизайнеры, мастера по гобеленам, керамике, краснодеревщики. Здание Российской государственной детской библиотеки является образцом архитектуры советской эпохи.

Фонд РГДБ сегодня – это более 540 тыс. книг, газет, журналов, нотных и мультимедийных изданий. В библиотеке работают 15 залов обслуживания, созданы особые тематические пространства: Комната сказок и Пушкинская комната. Комната сказок, в которой происходят театрализованные чтения детских книг, расписана будущими художниками – воспитанниками Малой Академии искусств из Санкт-Петербурга, приглашенными РГДБ. В память о великом национальном поэте появилась Пушкинская комната, где в стилизованном интерьере XIX века сегодня проводятся музыкальные и литературные вечера. Логотип РГДБ – Кот ученый – родом из поэмы Александра Сергеевича Пушкина „Руслан и Людмила”.

Более 45 лет Российская государственная детская библиотека работает как культурно-просветительский центр для детей и их родителей, а для специалистов – как научно-методический и исследовательский центр в области педагогики, психологии и социологии детского чтения. Деятельность РГДБ осуществляется в тесной взаимосвязи с федеральными и региональными библиотеками, исследовательскими и образовательными центрами, международными и общественными организациями.

РГДБ – член Российской библиотечной ассоциации, Библиотечной Ассамблеи Евразии, Национальной секции Международного Совета

по детской и юношеской книге и других организаций. С 2013 г. библиотека является аккредитованной организацией – экспертом в области детской литературы.

Стратегические цели развития библиотеки сформулированы в „Концепции развития РГДБ до 2018 г.”. Они включают: создание Всероссийского Центра изучения чтения и литературы для детей; формирование Национальной электронной детской библиотеки; преобразование РГДБ из традиционной библиотеки в многофункциональный культурный центр „Дом детской книги”.

Всероссийский Центр изучения чтения и литературы для детей объединяет Научно-методический отдел, Учебный центр, Отдел социологии, психологии и педагогики детского чтения, Научно-библиографический отдел и Отдел рекомендательной библиографии.

Научно-методический отдел осуществляет мониторинг деятельности и оказывает методическую поддержку порядка 3,5 тыс. региональных и муниципальных детских библиотек, выпускает статистические ежегодники об их деятельности, ежегодно проводит всероссийские совещания директоров и семинары специалистов библиотек, обслуживающих детей. Участвует в формировании законодательной базы по вопросам библиотечно-информационного обслуживания детей. С 2015 года реализует пилотный этап полномасштабного комплексного Всероссийского исследования „Информационно-библиотечное обслуживание детей в России”, в котором уже приняли участие общедоступные библиотеки Москвы и Мурманской области. В дальнейшем предполагается, что все общедоступные библиотеки России станут его участниками, а помогать в сборе информации будут детские библиотеки регионов.

Учебный центр получил лицензию на образовательную деятельность в области дополнительного профессионального образования и с апреля 2013 г. является ведущей площадкой повышения квалификации специалистов российских библиотек, обслуживающих детей. За это время в режиме дистанционного обучения квалификацию повысили более 4800 специалистов из 800 детских и детско-юношеских библиотек России. С 2015 года, на базе РГДБ совместно с Московским государственным институтом культуры по магистерской программе „Библиотечно-информационное обслуживание детей: теория и методология”, обучаются специалисты, работающие в библиотеках с детьми.

Отдел социологии, психологии и педагогики детского чтения ведет интенсивную исследовательскую деятельность, в течение последних 3 лет проведено более 20 исследований разного уровня. С 2014 года,

совместно с Центром чтения Российской национальной библиотеки в Санкт-Петербурге, формирует электронную базу данных „Чтение и библиотечная аудитория: библиотековедческие и социологические исследования”. Координирует межрегиональный проект лучших сайтов для детей „Вебландия”, включающий на сегодня 1400 сайтов.

Научно-библиографический отдел создает уникальную Электронную базу данных „Детская книга России”, выпускает библиографический указатель „Писатели, поэты, художники редкой детской книги”. В отделе создан Ресурсный центр по вопросам детской литературы и детского чтения, фонд которого включает методико-библиографические пособия региональных детских библиотек.

Отдел рекомендательной библиографии выявляет, изучает и продвигает лучшие образцы детской литературы. Основные проекты отдела: сайт „Библиогид” (с 2002 г.); книжные серии: „Библиогид рекомендует” и „От мала до велика: читаем с Библиогидом”; аннотированный электронный рекомендательный каталог „Детям и о детях. Издательства России сегодня”; путеводитель в 5 томах „Детские книги 2000—2014: Библиогид рекомендует”. Осуществляет экспертную деятельность в области детской литературы и чтения в составе литературных советов и жюри премий „Книгуру”, „Новая детская книга” и др.

В Российской государственной детской библиотеке активно развиваются перспективные современные технологии информационно-библиотечного обслуживания пользователей. Внедрен электронный читательский билет и система радиочастотной идентификации RFID, включающая пункт приема книг, позволяющая читателям самостоятельно сдавать их круглосуточно.

Портал РГДБ <http://rgdb.ru/>, как инструмент дистанционного информационно-библиотечного обслуживания пользователей, является единой точкой доступа ко всем электронным ресурсам, создаваемым в библиотеке, включая сайты Всероссийского центра изучения чтения и литературы для детей, „Библиогид”, „Диалогос”, „Вебландия”, электронный каталог „Детям и о детях. Издательства России сегодня”, „РГДБ-ТВ”, „Национальная электронная детская библиотека”.

В 2012 году на сайте РГДБ открылся доступ к Национальной электронной детской библиотеке (НЭДБ) – коллекции редких книг из фонда РГДБ <http://arch.rgdb.ru/xmlui/>. Задача проекта – наиболее полно отразить историю детской литературы и изданий для детей с помощью новых информационных технологий. Партнерами проекта также стали Государственная публичная историческая библиотека, Российская национальная библиотека, Российская государственная библиотека, Ростовская областная детская библиотека, Чувашская республикан-

ская детско-юношеская библиотека, Центральная городская детская библиотека имени А.С. Пушкина (Санкт-Петербург).

Библиотека охватывает русскую детскую литературу на протяжении трех столетий. НЭДБ позволила собрать в одном месте электронные копии изданий для детей, хранящиеся не только в фондах различных библиотек, но и в частных собраниях. Сегодня в НЭДБ более 8 тысяч оцифрованных материалов. Библиотека доступна максимальному количеству людей, интересующихся детской книгой, и включает также коллекции журналов, газет. В настоящее время в нее включается коллекция диафильмов. НЭДБ – очень востребованный ресурс.

Преобразование РГДБ в многофункциональный культурный центр нового типа Дом детской книги позволяет сделать библиотеку еще более привлекательной для детей. Для удобства пользователей появились зоны отдыха и кафе, кофейный автомат и кулеры питьевой воды, пеленальные столики и уличный пандус для колясок. Библиотека оборудована для посещения лицами с ограниченными физическими возможностями. В 2016 году в библиотеке появится сурдопереводчик, реализованы проекты с участием волонтеров для маломобильных групп пользователей. Современный кино-концертный зал позволяет проводить фестивали, концерты, киноклубы, спектакли, встречи с известными писателями, художниками, музыкантами, предоставляет возможности синхронного перевода. В библиотеке выделена новая перспективная группа пользователей 0+, активно развиваются сервисы для родителей с детьми.

В отделе обслуживания пользователей Дома детской книги абонементы и читальные залы объединены в единые пространства, высвобождены помещения для консультаций детских психологов и площадки для развития творческого потенциала, культуры чтения и интеллектуального досуга детей.

Дом детской книги, наряду с традиционным информационно-библиотечным обслуживанием, создает творческие лаборатории. Самые интересные методики работы с детьми появляются на РГДБ-ТВ, интернет-канале для детей всех возрастных категорий, родителей, специалистов в области продвижения детского чтения, педагогов и библиотекарей. Инновационный проект интерактивного телевидения включает такие востребованные формы популяризации детского чтения, как сказки на ночь, спектакли, выставки, фольклор, образовательные лекции, мастер-классы и творческие мастерские, устные выпуски рекомендательной библиографии от „Библиогида”. Новая передача „Моя первая книга” знакомит с известными людьми и книгами их детства, благодаря которым они полюбили чтение, открыли новые

миры, узнали интересных персонажей и нашли любимых героев.

Ежегодно в РГДБ организуется порядка 2,5 тыс. событий, связанных с книгой и чтением — от камерных занятий в одном из 50 кружков или студий, до крупных литературных акций, наиболее масштабная из которых — детская программа Московского фестиваля „Книги России” на Красной площади или Ежегодный „Всероссийский фестиваль детской книги”, который в 2015 году был включен в национальный план основных мероприятий Года литературы.

Обширные выставочные площади РГДБ позволяют размещать книжно-иллюстративные и художественные экспозиции практически по всему зданию библиотеки. Инновационные интерактивные выставки, по меткому выражению их создателей, можно назвать „выставками размером с библиотеку”. В дни проведения все пространство библиотеки наполняется книгами, инсталляциями, аудио, световыми и иными спецэффектами. Тематические программы включают экскурсии и кинопоказы, лекции и театрализованные представления, чтения вслух и встречи с писателями, творческие конкурсы.

В 2014 году огромным успехом у посетителей пользовалась выставка „Полдень, XX век. Открывая страницы детской литературы 1950-1960 гг.”. Были разработаны игровой путеводитель и мобильное игровое приложение. Состоялось более 50 интерактивных мероприятий, включая рассказ с помощью тантамаресок о ключевых фигурах детской литературы и экспозицию „Реалии быта”, познакомившую современных детей с материальной культурой короткого, но памятного периода хрущевской «оттепели». За 7 недель общее количество участников события составило 15 тыс. человек. В 2015 году состоялась не менее успешная выставка „Великая Отечественная война. Открывая страницы детской литературы 1941-1945 гг.”, посвященная 70-летию Победы над фашизмом.

Ярким событием 2015 года стал круглый стол-видеоконференция „Библиотечное обслуживание детей: международный опыт”, организованный Российской государственной детской библиотекой совместно с Российской государственной библиотекой и Библиотечной Ассамблеей Евразии в рамках Ежегодного совещания директоров библиотек, обслуживающих детей. Мероприятие вели заместитель директора РГДБ по науке и издательской деятельности О.П. Мезенцева, Генеральный директор Библиотечной Ассоциации Евразии Г.А. Райкова и специалист отдела межведомственных связей с библиотеками России и СНГ Российской государственной библиотеки Н.В. Бубекينا. В нем приняли участие около 600 специалистов детских библиотек из 30 регионов РФ, в т.ч. 400 — дистанционно.

Наши зарубежные гости, ведущие специалисты из России, Беларуси, Молдовы, Азербайджана и Армении поделились опытом библиотечного обслуживания детей в своих странах. Круглый стол, который планируется сделать постоянным, послужил укреплению международного сотрудничества в сфере культуры и восстановлению профессиональных связей между детскими библиотеками стран СНГ, библиотеками ближнего и дальнего зарубежья, обслуживающими детей.

Большой интерес участников мероприятия вызвали международные проекты, которые, зачастую, стимулируют развитие библиотек. Среди них хочется особенно отметить Национальную программу продвижения чтения „БиблиоМобилизация Про-Чтение”, о которой рассказала генеральный директор Национальной детской библиотека им. Иона Крянгэ Республики Молдова Клаудия Балабан. Проект, позволяющий приобрести и оснастить библиобус, осуществлен при поддержке Правительства Японии. Программа „БиблиоМобилизация Про-Чтение” позволила жителям даже самых отдаленных районов воспользоваться услугами суперсовременной библиотеки. Как рассказала Клаудия Балабан, мобильная библиотека активно участвует во многих мероприятиях национального масштаба: Национальном фестивале книги и чтения, кампании „Дети Молдовы читают книгу...”, проекте „Встречи на родине писателя”, Днях молдавской диаспоры.

Коллеги из стран СНГ обменялись профессиональными рекомендациями, обсудили возможности сотрудничества и наметили совместные интересные проекты. Одним из таких проектов станет конкурс для детей из России, Беларуси, Армении, Молдовы и Азербайджана. Дети напишут сказки на своем родном языке. Лучшие сказки-победители планируется перевести на языки стран-участниц проекта и издать под одной обложкой.

В выступлениях гостей Круглого стола отчетливо прозвучали мысли о том, что наибольшего успеха достигают те страны, в которых внимание к чтению детей и юношества, к библиотекам – область государственной политики. А наша общая история и многолетние профессиональные дружеские взаимоотношения – это наше конкурентное преимущество, которое нужно использовать и укреплять. Пользуясь возможностью, приглашаем коллег из библиотек Молдовы стать участниками семинаров специалистов и совещаний директоров, обслуживающих детей, проходящих в РГДБ ежегодно в апреле и сентябре.

В 2015 году Российская государственная детская библиотека при поддержке Министерства культуры РФ и Роспечати подала заявку на проведение 37-го Международного Конгресса Совета по детской и

юношеской книге (IBBY) в 2020 году. Россия объявлена победителем и впервые в истории Конгресс IBBY пройдет в нашей стране. Сердечно приглашаем всех в Россию, в Москву, в Российскую государственную детскую библиотеку!

Светлана ЮРМАНОВА,
ученый секретарь
Российской государственной детской библиотеки,
Москва

BIENALA DE ILUSTRĂȚII DIN BRATISLAVA SAU CALEA SPRE VIITORUL CĂRȚILOR NAȚIONALE PENTRU COPII

Mai puțin cunoscută, dar importantă pentru arta plastică din Republica Moldova, *Bienala de ilustrații din Bratislava* (BIB) este evenimentul cultural de talie mondială, care se desfășoară o dată la doi ani în capitala slovacă. În anul 2015, BIB a avut a XXV-a ediție, marcând 50 de ani de activitate. De-a lungul istoriei sale, evenimentul dispune de statut internațional și actualmente se prezintă drept una dintre cele mai prestigioase expoziții internaționale de acest gen în lume, în paralel cu expoziția de ilustrații din cadrul Târgului de Carte de la Bologna (*Bologna Fiere del Libro per Ragazzi*).

De remarcă că BIB a prezentat interes pentru artiștii din arealul pruto-nistean încă din anii '70 ai sec. al XX-lea. Dar din anul 1997, de când la Chișinău a fost înființată Secția Națională IBBY (*International Board on Books for Young People – Consiliul Internațional al Cărții pentru Copii și Tineret*), ilustratorii de carte pentru copii participă la fiecare ediție, numărul lor ajungând în total la peste douăzeci. În 2007, la ediția a XXI-a, Editura „Universul” din Chișinău a beneficiat de Diploma de Onoare BIB pentru editarea cărții *De la facerea lumii citire* de Claudia Partole, ilustrată de Violeta Zabolica-Diordiev. Acest succes pe plan internațional este unul considerabil pentru întreaga republică.

Tradițional, la BIB este prezentată grafica de carte menționată la Salonul Internațional de Carte pentru Copii și Tineret din Chișinău și la alte saloane și târguri de carte. Pentru expoziția BIB 2015 au fost alese ilustrațiile lui Simion Zamșa la povestea lui Ion Creangă *Dănilă Prepeleac* (desene realizate în colaborare cu Elena Karacenteva) și la nuvela istorică *Alexandru Lăpușeanu* de Costache Negruzzi, ambele cărți fiind publicate de prestigioasa Editură „Litera”. Același artist plastic basarabean renumit a fost distins cu Premiul „Igor Vieru” pentru întreaga activitate în domeniul graficii de carte la ediția a XVII-a a Salonului Internațional de Carte pentru Copii și Tineret din 2013 și cu Premiul special al Uniunii Artiștilor Plastici din Moldova pentru ilustrațiile la *Amintiri din copilărie* de Ion Creangă, la ediția a XIX-a a Salonului din 2015. Alți expozanți ai BIB 2015 la fel au fost menționați anterior cu premii: Carolina Rabei – Premiul pentru cea mai bună prezentare grafică a cărții pentru copii la ediția a XVIII-a a Salonului din 2014 pentru ilustrațiile la placheta de versuri a lui Grigore

Vieru *Curcubeul*, iar Stela Damaschin-Popa – pentru ilustrațiile la cartea de versuri *În cămașă de cireașă* de Arcadie Suceveanu la Salonul din 2015. Ultima carte menționată figurează și în lista finaliștilor Concursului național de design de carte „Cele mai frumoase cărți din România”, ediția 2014. Ca și cărțile ilustrate de Simion Zamșa, cele ilustrate de Carolina Rabei și Stela Damaschin-Popa au apărut la Editura „Litera”. S-a prezentat la BIB și Violeta Dabija, artistă plastică din Republica Moldova, cu ilustrații la câteva cărți apărute recent în SUA și distinse cu numeroase premii naționale americane în domeniul cărții pentru copii, printre care *River Award* și *Golden Kite Award*. Lucrările Violetei Dabija denotă clar aspirația spre internaționalizare, adică accentuarea unor aspecte ale limbajului plastic pe înțelesul publicului din alte țări, particularitate caracteristică pentru grafica de carte destinată copiilor din contemporaneitate. Standul Republicii Moldova la BIB 2015 a mai inclus și ilustrații de Olga Cazacu, Oleg Cojocari, Elena Leșcu și Dorina Scorocârja.

Cărți românești ilustrate pentru copii vin la Bratislava nu doar din Republica Moldova. În ultimii ani, după o lungă pauză, participarea la BIB este solicitată de mai mulți artiști plastici din dreapta Prutului, mai ales de tineri autori prezenți în edițiile publicate la București, dar și la Paris, Zürich, Stockholm. Grafica pictorilor români de la ediția a XXIII-a a BIB din 2011 a fost publicată în cartea *Bookătăria de texte & imagini*, o antologie de povești moderne pentru copii, unul dintre cele mai interesante proiecte editoriale românești din ultimii ani.

La expoziția BIB 2015, artista plastică Livia Coloji a prezentat ilustrații la fabulele scriitorilor români, distinse cu Mențiune pentru ilustrații la Salonul din 2014. Printre cele premiate anterior sunt și ilustrațiile executate de Cristiana Radu pentru cartea semnată de Adina Rosetti *Domnișoara Poimâine și joaca de-a Timpul* – Premiul pentru Carte destinată copiilor la Concursul național „Cele mai frumoase cărți din România”, ediția 2014, Premiul special al Ministerului Educației al Republicii Moldova la Salonul din 2014. Un interes deosebit prezintă grafica Ilenei și Mariei Surducan, Veronicăi Neacșu, Irinei Dobrescu, Alexandrei Rădulescu, Anuței Vârsta, piesele lor fiind dovezi elocvente că azi în România se ilustrează mult și foarte original, atât opera scriitorilor contemporani Ana Blandiana, Victoria Pătrașcu, Cristina Andone, cât și poveștile clasice ale lui Ion Creangă și Petre Ispirescu. Deși influența mijloacelor media este evidentă în stilizarea, gama cromatică, schemele compoziționale ale ilustrațiilor, fiecare autor din cei menționați reușește să se impună printr-un stil irepetabil și foarte personal.

De un interes sporit internațional se bucură și simpoziunile din cadrul Bienalei (BIB Symposium), consacrate teoriei și istoriei graficii de carte

pentru copii. De regulă, în cadrul simpozionului se promovează proiecte internaționale privind ilustrația de carte, se raportează despre activitățile expozițiilor și concursurilor specializate, se relatează despre viața și creația pictorilor-ilustratori notorii, se examinează evoluția graficii de carte din mai multe țări.

Firește, tema simpozionului BIB 2015 a fost prilejuită de aniversarea BIB-50: „Influența Bienalei de Ilustrații Bratislava asupra cărții pentru copii în a doua jumătate a secolului al XX-lea”. La simpozionul care s-a desfășurat în data de 5 și 6 septembrie au fost invitați mai mulți experți în domeniul graficii de carte pentru copii din diferite țări ale Europei și Asiei: Cehia, Coreea de Sud, Croația, Danemarca, Grecia, Iran, Japonia, Marea Britanie, Republica Moldova, Polonia, Portugalia, Serbia, Slovacia, Turcia. Printre participanți s-au aflat specialiști în studiul artelor, critici de artă și editori, ilustratori, profesori și conferențieri universitari, șefi de catedre de grafică din universități de prestigiu. Mulți dintre ei dețin titluri științifice și sunt membri organizatori ai mai multor proiecte internaționale de grafică de carte pentru copii. La simpozion au asistat și experți în pedagogie.

Dr. Iveta Gal Drzewiecka de la Universitatea din Prešov (Slovacia), Facultatea Pedagogie, a examinat aspectele teoretice ale ilustrației de carte pentru copii din perspectiva problemei originalității ilustrațiilor în era digitală. Ea a menționat că, deoarece diferența dintre original și reproducție, caracteristică cărții tradiționale, nu este valabilă în cazul producției digitale, se creează noi posibilități de expresie. În acest context, ilustrația modernă reprezintă nu doar un fenomen integral, ci și un spațiu pluralist deschis.

Editorul Fred Minn a vorbit despre concursul de ilustrații pentru copii „Nami Concours”, unul dintre proiectele internaționale ale insulei Nami (Coreea de Sud). Fiind o zonă naturală de importanță internațională, ocrotită de UNICEF din 2010, insula și-a proclamat independența culturală și are acum statut de republică cu propriul steag, monedă și chiar regim de vize. Produsul principal de export al republicii-rezervație îl constituie imaginația și basmul.

Despre colecția muzeului cărților ilustrate Chihiro Art Museum din Tokyo (Japonia) a relatat Takeshi Matsumoto, președintele Asociației de studiere a cărților pentru copii. Înființat în onoarea celebrei artiste japoneze Chihiro Iwasaki cu aproape 40 de ani în urmă, muzeul este cunoscut prin una dintre cele mai bogate colecții de ilustrații ale cărților pentru copii din întreaga lume.

La simpozionul BIB 2015, cea mai mare atenție a fost acordată aspectelor artistice ale graficii de carte. Doctorandul Ali Boozari de la Universitatea de Arte din Isfahan și dr. Anita Wincencjusz-Patyna, șeful Departamentului de Istorie a Artelor și Filozofie al Facultății de Pictură și Sculptura

a Academiei de Artă și Design „Eugeniusz Geppert” din Wrocław, au raportat despre participarea artiștilor plastici din Iran și Polonia la expozițiile BIB în a doua jumătate a secolului al XX-lea – începutul secolului al XXI-lea. Tema Anitei Wincencjusz-Patyna reprezintă un interes aparte, deoarece școala grafică poloneză a avut impact direct asupra artei grafice din Republica Moldova timp de câteva decenii. A fost discutată opera artiștilor plastici polonezi de renume mondial: Zbigniew Rychlicki, Józef Wilkoń, Stasys Eidrigevičius ș.a. Chiar în ziua deschiderii Simpozionului, la Institutul Cultural Polonez din Bratislava a avut loc vernisarea expoziției personale a lui Bohdan Butenko, maestru celebru din generația mai în vârstă a artei poloneze.

În cadrul evenimentului a fost prezentată evoluția artei grafice pentru copii din Republica Moldova, acțiune înfăptuită pentru prima dată de la înființarea simpoziunilor BIB în 1967. Subsemnatul, Vladimir Kravcenko, doctorand, cercetător științific și participant la „Albin Brunovský BIB–UNESCO Workshop” (2009), a fost invitat la simpozionul BIB ca să prezinte materiale științifice și ilustrative cu genericul „Ilustrația de carte pentru copii din Republica Moldova. Particularități și tendințe”. Subiectul este relativ nou, întrucât aspectele internaționale ale ilustrației moldovenești nu au fost cercetate anterior, deși ilustrații și cărți editate în republică au fost expuse, în trecut și în prezent, la diferite expoziții specializate, cum ar fi Expoziția Internațională a Cărții din Leipzig (IBA) sau expoziția din cadrul Târgului Internațional de Carte din Moscova (ММКБЯ).

Drept cea mai reprezentativă ca reflectare a identității naționale s-a dovedit a fi grafica poveștilor populare. Autorul a ales ilustrațiile pentru poveștile cu subiecte folclorice recreate de Ion Creangă, Mihai Eminescu și prelucrate de Grigore Botezatu. Extrem de interesantă din punct de vedere plastic este și prezentarea grafică a pictorilor moldoveni la operele literaturii clasice universale destinate copiilor (*Aventurile baronului Münchhausen* de R.E. Raspe, *Alice în Țara Minunilor* de L. Carroll ș.a.), cărțile reprezentând producția editorială cunoscută peste hotare anume prin ilustrații. Simpozionul BIB este unica posibilitate de a promova ambele tipuri de grafică de carte națională, de a evidenția rolul expozițiilor din cadrul Salonului Internațional de Carte pentru Copii și Tineret, care au loc anual sub auspiciile Secției Naționale IBBY.

Subsemnatul a relatat despre performanțe noi privind creația lui Ion Severin, Simion Zamșa, Violeta Zabolica-Diordiev, dar și despre istoria graficii de carte pentru copii din a doua jumătate a secolului al XX-lea, când în republică și-au început activitatea primele edituri și s-a manifestat generația mai în vârstă – Igor Vieru, Isaia Cârmu, Alexei Colâbneac, Lică Sainciuc, accentul aici fiind pus pe influența graficii poloneze, cehe, slova-

ce, lituaniene asupra ilustrației din Republica Moldova de altădată.

Expozițiile BIB în bază de concurs sunt mijloace de consolidare a prestigiului graficii de carte pentru copii din Republica Moldova. Sperăm că va fi posibil să se organizeze o expoziție de grafică de carte a Republicii Moldova peste hotare pentru a provoca un interes internațional față de producția autohtonă și că ilustrațiile moldovenești vor deveni în viitor evenimente în cadrul diferitelor expoziții, precum sunt BIB.

Vladimir KRAVCENKO,
cercetător științific,
Institutul Patrimoniului Cultural al AȘM

FORȚA GÂNDIRII POZITIVE... SAU MISTERUL DOAMNEI CLAUDIA BALABAN

Prima parte a titlului este preluată de la scriitorul american Norman Vincent Peale și, la părerea mea, totalmente caracterizează Omul, Managerul, Bibliotecarul Claudia Balaban. În același timp – forța și capacitatea Doamnei Claudia Balaban de a gândi (și a acționa) optimist/pozitiv – este și misterul Domniei Sale.

Deschiderea către comunicare și oameni, interesul și orientarea de a încuraja colegii, flexibilitatea profesională (și fizică!) – aceste și alte trăsături asigură imaginea reală a unei persoane puternice, cu energie constantă molipsitoare, care nu crede în incapacitatea de a depăși obstacolele dezvoltării bibliotecilor.

Forța gândirii pozitive a Doamnei Claudia Balaban poate fi învățată, și chiar este necesar de a fi învățată. Dar care sunt componentele sau izvoarele, fundamentele dezvoltării acestui fel de forță?

Claudia Balaban are permanent dorința de a privi activitatea profesională dintr-o nouă perspectivă, plină de idei și prospețime, cu dorința din start de a învinge. Dorința Domniei Sale de a lucra este mobilizatoare atât pentru persoana în cauză, cât și pentru alții. Aici mă refer, în primul rând, la echipa Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”, care este „mobilizată” zi de zi la activități și evenimente reprezentative pentru întreaga țară, pentru utilizatorii Bibliotecii, pentru comunitatea profesională. Dar Doamna Claudia Balaban a ajutat să reușească o mulțime de bibliotecari, cititori, determinându-i să dea profesiei, instituției, celor apropiați tot ce au mai bun. Aș conchide în acest sens că Distinsa Doamnă *deține mentalitatea unui Învingător*.

O altă componentă de origine a forței gândirii pozitive este, la părerea mea, încrederea în echipă. Trebuie să deții capacități uimitoare pentru a crea, dar mai ales pentru a menține, o echipă de profesioniști excepționali în cadrul Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”, buni și deștepți colegi, excelenți în profesie. Atât membrii echipei, cât și conducătorul acesteia asigură funcționalitatea caracteristicilor comportamentale în cadrul echipei de succes: analiză, creativitate, motivație, armonie.

Am admirat (și admir!) pe parcursul mai multor ani capacitatea Doamnei Claudia Balaban de a „negocia”, de a fi un liant între rețele de bibliotecii, între/și în organismele de dirijare profesională. În postura de președinte al Asociației Bibliotecarilor, vicepreședinte al Consiliului Biblioteconomic Național, președinte de diverse comisii pe subiecte și experți – nu a ezitat

de a spune lucrurilor pe nume, să caute și să spună adevărul, chiar în pofida unor consecințe nefaste... Doamna Claudia Balaban întotdeauna ascultă activ interlocutorul/colegul: cere clarificări, încurajează expunerea propriilor poziții, aducând satisfacția prin abordarea „De ce nu?”. Drept rezultat al propunerilor, intervențiilor Claudiei Balaban au de câștigat toți...

Doamna Claudia Balaban este azi în vârful top-ului branșei biblioteconomice, liderul liderilor – lucrând din greu și poate fiind prea puțin compensată pentru munca depusă... (mă refer nu doar la aspectul financiar)!

Omul Claudia Balaban este o persoană agreabilă și interesantă, dedicându-se în mod activ, din câte cunoaștem, și altor activități.

Aș finaliza acest omagiu (rămânând multe gânduri ne-expuse pe hârtie) printr-un citat elocvent din discursul unui politician remarcabil: „După ce escaladez un munte și ajung în vârf, constat că mai sunt o mulțime de vârfuri de escaladat. Mă opresc un moment pentru a mă odihni, pentru a admira peisajul încântător și pentru a privi înapoi la distanța pe care am parcurs-o. Dar nu mă pot odihni mai mult de o clipă, pentru că libertatea este însoțită de responsabilități și nu-mi pot îngădui să zăbăvesc, deoarece călătoria mea este departe de a se sfârși...”.

Avem nevoie de Omul și Profesionistul Claudia Balaban în tagma noastră! Sănătate și Energie Inepuizabilă în continuare!

Ludmila CORGHENCI,
consilier DIB ULIM

POVARA DE A FI BIBLIOTECAR

În lume există multe profesii. Acestea sunt foarte diferite. De ele au nevoie oamenii. Gândindu-mă la profesia de bibliotecar, doresc să mă întorc un pic în trecut. Nimeni nu poate nega rolul apariției scrisului în dezvoltarea omenirii. Scrisul a generat apariția bibliotecilor. Biblioteca, prin colecțiile sale, pe parcursul istoriei a devenit suport în dezvoltarea civilizației umane. De-a lungul timpului, în biblioteci au activat mari personalități – scriitori, filozofi, lideri religioși, cercetători din domeniul științelor naturale, medicale, juridice sau psihologice, toți numindu-se bibliotecari. Aceste personalități au înțeles importanța incontestabilă a cărții în dezvoltarea umanității, asumându-și rolul de custozii ai valorilor spirituale, adunate în această Lume a Cunoștințelor care este Biblioteca.

Pe strada Pușkin a Chișinăului, există un loc aparte, unde Cititorul este sau încearcă să devină un Faust, un căutător nesățios de comori ale culturii și civilizației, stând de vorba cu cei mai mari genii ai omenirii, cu cele mai ascuțite minți, cu autorii celor mai mari descoperiri ale tuturor timpurilor. Acest loc este Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, destinată

copiilor de diferite vârste. Este un spațiu de comunicare și informare, de educație spirituală, care depozitează experiența și inteligența umană, pentru a o transmite generațiilor de mâine.

Pe parcursul anilor, echipa Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă” a știut să transforme această instituție de cultură și educație într-un atelier al existenței. Aici, zilnic se desfășoară o suită întreagă de evenimente literare, muzicale, concursuri și prezentări etc. Aceste activități au un caracter educativ, implică dorința de a surprinde informațional, de a dezvolta creativitatea și imaginația, de a acționa emoțional și estetic asupra copiilor.

Această neobosită echipă este condusă de către Doamna Claudia Balaban, director general al Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”, care își exercită cu multă pasiune, credință și perseverență nobila meserie de bibliotecar, identificându-se prin aspirațiile sale cu cei care descoperă „lumina în lumea cărților”. Doamna Claudia Balaban preia în mod vital și dinamic obiectivele vremii, implicându-se cu toată ardoarea în realizarea lor. Poate mai mult decât noi toți, ea reușește să trăiască nu doar prin ceea ce are Biblioteca reprezentativ și măreț în sine, ci și prin acceptarea realului, luând în considerație toate circumstanțele istoriei culturii noastre de la '90 încoace, în care semnul cărții a intrat suveran, pentru a reflecta îndoielile și biruințele oamenilor.

Pe strada Pușkin a Chișinăului transportul se mișcă cu viteză la vale... Oamenii se grăbesc la serviciu, studenții la ore, iar Doamna Claudia Balaban construiește „sanctuarul cunostințelor”, în care copiii vin și vor veni întotdeauna, o lume a poveștilor departe de problemele adulților. Aceasta este o însușire aparte a Doamnei Claudia Balaban, „magistru” al culturii noastre, care a purtat povara profesiei de bibliotecar zeci și zeci de ani, pentru a păstra esența bibliotecii pentru copii – relația frumoasă dintre cititor și carte, care a modelat continuu instituția și a știut cu certitudine că pentru copii adevărul cel nou este de fiecare dată adevărat și întreg.

Stimată Doamnă Claudia Balaban, echipa Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova vă urează cu respect LA MULȚI ANI cu multă sănătate și succese! Vă dorim ca toate lucrurile minunate, care au împlinit viața dumneavoastră. să cunoască o continuitate frumoasă! Sunteți generatorul tuturor faptelor extraordinare pe care le lăsați în urmă, cu un ecou pentru toți cei care vă cunosc! Și pentru că nimic nu este imposibil, noi vă dorim să prindeți de aripi Timpul, firele anilor să se scurgă într-o clepsidră a eternității, iar dumneavoastră să trăiți în cel mai frumos anotimp, pe care cândva, Cineva vi l-a ascuns în palme ca pe un dar de încheputuri!

Elena PINTILEI,
director general, BNRM

SUMAR / SUMMARY

EVENIMENT / EVENT

Claudia BALABAN

- Miracolul cărții (Salonul Internațional de Carte pentru Copii și Tineret, ediția a XIX-a, 23-26 aprilie 2015)
The miracle of books (the 19th International Children and Youth Book Fair, April 23-26, 2015) 5

Maria HAREA

- Cartea bună ne adună (Campania Națională „Copiii Moldovei citesc o carte – 2015”)
Great books bring us together („Children of Moldova Read a Book – 2015” National Campaign) 11

Tamara PERETEATCU

- O vacanță de vis (Concursul literar „La izvoarele înțelepciunii”, ediția a XXV-a)
A dream holiday („At the Beginning of Wisdom” literary contest, 25th edition) 13

Mariana URSU

- Povești create de copii
Tales created by children 18

TEORIE ȘI PRACTICĂ / THEORY AND PRACTICE

Eugenia BEJAN

- Bibliotecile și obiectivele dezvoltării durabile post 2015 în viziunea IFLA
IFLA vision on libraries and post-2015 sustainable development goals 22

Lilia TCACI

- Tehnologiile mobile în beneficiul tinerilor utilizatori
Mobile technologies for the benefit of young users 27

Keštutis URBA

- Între *foarte real* și *foarte fantastic* (Câteva trăsături ale literaturii lituaniene contemporane pentru copii)
Between *very realistic* and *very fantastic* (Some traits of the Contemporary Lithuanian Children's Literature) 34

Tatiana COSTIUC

- Lectura te face învingător!
Reading makes you a winner! 41

Laura Mihaela ANDREI

- Concursul Național „Biblioteca anului” sau o modalitate creativă de promovare a structurilor infodocumentare școlare
„Library of the Year” National Contest or a creative way to promote info-documentary school structures 45

Zinaida URSU

- „Pașaport pentru viață”: Program de autocunoaștere și dezvoltare personală pentru adolescenți (Ciclul I: Inteligența emoțională)
„Passport for life”: self-knowledge and personal development program for adolescents (1st cycle: Emotional intelligence) 48

Julia BĂȚ

Parteneriatul cu biblioteca – oportunitate pentru
susținerea dezvoltării și învățării elevilor
Partnership with library – an opportunity for supporting
pupils' development and learning 53

Elena GARBUSOVA, Olga CUZNEȚOVA

Школьная библиотека и новые технологии
Biblioteca școlară și noile tehnologii
School library and new technologies 55

**2015 – ANUL PROMOVĂRII VALORILOR EUROPENE /
2015 – THE YEAR OF PROMOTING EUROPEAN VALUES****Maria FURDUI**

„Diferite culturi – aceeași țară: împreună în Europa”:
Proiect de promovare a lecturii”
„Different cultures – same country: together in Europe”:
Reading promoting project 59

Zinaida URSU

Dialogul cultural ca determinantă a educației interculturale
Cultural dialogue as a decisive factor of intercultural education 61

Svetlana CASIAN

Implicarea bibliotecilor în implementarea Proiectului
„Promovarea Uniunii Europene în școlile din Republica Moldova”
Involvement of libraries in „Promoting the European
Union in the schools from Republic of Moldova” Project implementation 67

Ana BOTEZAT

Programele interactive pentru copii – un model de interferențe culturale
Interactive programs for children – a model of cultural interference 70

CARTE DE VIZITĂ / VISIT CARD**Svetlana IURMANOVA**

Российская государственная детская библиотека
Biblioteca de Stat pentru Copii a Rusiei
Russian State Library for Children 75

**INFORMAȚII DE PESTE HOTARE /
INFORMATION FROM ABROAD****Vladimir KRAVCENKO**

Bienala de ilustrații din Bratislava sau Calea spre viitorul
cărților naționale pentru copii
Biennial of illustrations from Bratislava or Path to the
future of national books for children 82

OMAGII / TRIBUTES**Ludmila CORGHENCI**

Forța gândirii pozitive... sau misterul Doamnei Claudia Balaban
The power of positive thinking... or Claudia Balaban's mystery 87

Elena PINTILEI

Povara de a fi bibliotecar
The burden of being librarian 88